

ADMINISTRACINĖS KALBOS ATMINTINĖ

RAŠTO KULTŪRA	3
DOKUMENTŲ, DUOMENŲ BAZIŲ PAVADINIMŲ RAŠYMAS, SUDARYMAS	3
Dokumentų pavadinimų rašymas	3
Dokumentų pavadinimų sudarymas	4
Duomenų bazių pavadinimų rašymas	5
JURIDINIŲ ASMENŲ PAVADINIMŲ RAŠYMAS	5
Bendrosios juridinių asmenų pavadinimų rašymo nuostatos	5
Juridinių asmenų simbolinių pavadinimų rašymas	7
Juridinių asmenų pavadinimų sudarymas	8
Juridinio asmens pavadinimas kitos kalbos žodžiu (-iais)	9
STRUKTŪRINIŲ PADALINIŲ PAVADINIMŲ RAŠYMAS	9
PAREIGŲ, GARBĖS VARDŲ, LAIPSNIŲ IR KT. PAVADINIMŲ RAŠYMAS, GIMINĖS VARTOJIMAS	9
GATVIŲ PAVADINIMŲ SUDARYMAS IR RAŠYMAS	10
ADRESATO RAŠYMAS	11
Adresato rašymas dokumentuose	11
Adresato ir kreipinio rašymas laisvos formos tekstuose	12
ADRESO RAŠYMAS	13
Adresavimo reikalavimai Lietuvos Respublikoje siunčiamoms pašto siuntoms	13
Adresavimo reikalavimai iš Lietuvos Respublikos į užsienio valstybę siunčiamai pašto siuntai	15
Adresų formavimo taisyklių reikalavimai valstybės ir savivaldybių informacinėms sistemoms	16
ŠVENČIŲ, RENGINIŲ PAVADINIMŲ RAŠYMAS	16
Profesinių švenčių pavadinimai	17
Religinių švenčių pavadinimai	18
LAIKOTARPIŲ PAVADINIMŲ RAŠYMAS	18
SVEIKINIMŲ RAIŠKA	18
NELIETUVIŠKŲ DĖMENŲ RAŠYMAS	18
SKAIČIŲ RAŠYMAS	19
PROCENTŲ, LAIPSNIŲ RAŠYMAS, ŽODINĖ RAIŠKA	20
DATOS ŽYMĖJIMAS	20
TELEFONO RYŠIO NUMERIŲ NUORODOS	21
Nacionaliniai ryšio numeriai	21
Tarptautiniai ryšio numeriai	21
SUTRUMPINIMAI	22
Dažniausiai vartojami sutrumpinimai	23
Giminių žodžių, reiškiančių juridinio asmens statusą, sutrumpinimai	25
SKIRIAMIEJI ŽENKLAI	25
Kabutės	26
Brūkšnelis ir brūkšnys	27
Taškas ir kiti skiriamieji ženklai	29
VIZITINĖ KORTELĖ	31
ELEKTRONINĖS KORESPONDENCIJOS NUOSTATOS	31
ŽODYNO KULTŪRA	32
Žodynai, duomenų bazės	32
Savi ir svetimi žodžiai	32
Svetimybės	33
Vertiniai: žodžiai, žodžių junginiai, žodžių ir junginių reikšmės klaidos	35
ŽODŽIŲ SANDARA	44
Svetimi žodžių elementai	44
Netaisyklingos darybos arba ne savo darybine reikšme vartojami žodžiai su lietuviškais	

elementais	45
Neteiktini sudurtiniai žodžiai	47
Priesagos <i>-inis, -ė</i> būdvardžių ir daiktavardžių kilmininko formos vartojimas	47
GRAMATINĖS FORMOS	49
Giminės formos	49
Skaitvardžių formos	19
Bendratis ir išvestinės formos	50
Neigiamosios formos	50
Nuosakos formos	50
Sangražinės formos	50
Įvardžiuotinės ir neįvardžiuotinės formos	51
Įvardžių formos	51
Prieveiksmio formos	51
Dalyvių, pusedalyvių ir padalyvių formos	51
LINKSNIAI IR PRIELINKSNIAI (SINTAKSĖ)	53
Vardininkas	53
Kilmininkas	54
Naudininkas	55
Galininkas	56
Įnagininkas	56
Vietininkas	57
Prielinksnių vartojimas	60
Pagrindinės prielinksnių vartojimo klaidų grupės ir pataisos	60
SAKINIO DALIŲ IR SAKINIŲ JUNGIMAS	64
Jungtuko <i>bei</i> vartoseną	64
ŽODŽIŲ TVARKA	65
TEISĖS AKTAI	65
INTERNETO ŠALTINIAI	69
LITERATŪRA	69

Administracinė kalba apima valstybės ir savivaldybės dokumentų rašomąją ir šnekamąją kalbą, kuriai neteiktina tai, kas yra neteiktina bendrinei kalbai.

Šioje administracinės kalbos atmintinėje apžvelgiami esminiai rašybos, skyrybos, žodyno, žodžių sandaros, gramatinių formų, linksnų, prielinksnių vartojimo dalykai, administracinę kalbą reglamentuojantys teisės aktai. Kalbos taisyčių pagrindą sudaro tekstai, jų fragmentai, parinkti iš vietos savivaldos dokumentų projektų, kalbos konsultacijų dalykai ir pan. Taisyklės ir praktiniai kalbos klaidų taisymo pavyzdžiai turėtų padėti rengiantiems oficialius dokumentus valstybės tarnautojams ir kitiems asmenims geriau suvokti administracinės kalbos specifiką, gebėti savarankiškai spręsti problemas, susidūrus su gimtosios kalbos vartojimo keblumais.

Atmintinė parengta vadovaujantis Lietuvos Respublikos teisės aktais, Valstybinės lietuvių kalbos komisijos (toliau – VLKK) [nutarimais](#), [Kalbos konsultacijų duomenų baze \(www.vlkk.lt\)](#), Lietuvių kalbos instituto (toliau – LKI) mokslininkų darbais, Kalbos inspekcijos, kitų institucijų interneto svetainių informacija, atsižvelgiant į gausius lietuvių kalbos kultūros leidinius, kurie nurodyti atmintinės pabaigoje.

RAŠTO KULTŪRA

DOKUMENTŲ, DUOMENŲ BAZIŲ PAVADINIMŲ RAŠYMAS, SUDARYMAS

DOKUMENTŲ PAVADINIMŲ RAŠYMAS

Dokumentų pavadinimų, kuriuos sudaro bendriniai žodžiai, didžiąja raide rašomas tik pirmasis žodis. Pirmą kartą minimas teisės akto pavadinimas negali būti trumpinamas.

Gerai	Blogai
<i>Valstybės tarnybos įstatymas</i>	<i>Lietuvos Respublikos Valstybės tarnybos įstatymas</i>
<i>Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatymas</i>	<i>LR Valstybės tarnybos įstatymas</i>
	<i>LR valstybės tarnybos įstatymas</i>
<i>Administracinių teisės pažeidimų kodeksas</i>	<i>Lietuvos Respublikos Administracinių teisės pažeidimų kodeksas</i>
<i>Lietuvos Respublikos administracinių teisės pažeidimų kodeksas</i>	<i>LR Administracinių teisės pažeidimų kodeksas</i>
<i>Programų ir projektų finansavimo ir atsiskaitymo taisyklės</i>	<i>Programų ir Projektų finansavimo ir atsiskaitymo taisyklės</i>

PASTABA. Žodis *respublika* oficialiame valstybės pavadinime visuomet rašomas didžiąja raide: *Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymas*. Teisės aktuose šalies pavadinimą ir valdymo formą nusakantys žodžiai netrumpinami.

Tiesioginės reikšmės dokumentų pavadinimai neverčiami simboliniais ir rašomi be kabučių.

Gerai	Blogai
<i>Įprastos komercinės praktikos taisyklės</i>	<i>„Įprastos komercinės praktikos taisyklės“</i>
<i>Statybos techninis reglamentas</i>	<i>„Statybos techninis reglamentas“</i>
<i>Komandų varžytuvių nuostatai</i>	<i>„Komandų varžytuvių nuostatai“</i>

Dokumentų pavadinimų rašymo pavyzdžiai rišliame tekste: *Taryba patvirtino Nemokamo maitinimo organizavimo taisykles. Komisijos funkcijas, teises, pareigas ir darbo organizavimą reglamentuoja Socialinių paslaugų skyrimo komisijos veiklos nuostatai.*

Ypatingų dokumentų visi pavadinimo žodžiai rašomi didžiosiomis raidėmis:
Lietuvos Respublikos Konstitucija, Lietuvos Nepriklausomybės Aktas, Lietuvos Statutas, Visuotinė Žmogaus Teisių Deklaracija.

Garbės ir padėkos raštų pavadinimai rašomi mažąja raide: *padėkos raštas, garbės raštas.*

DOKUMENTŲ PAVADINIMŲ SUDARYMAS

Dokumentų pavadinimai gali būti sudaromi su kilmininku, su prielinksniais (*apie, dėl*), su bendratimi.

Junginiai su kilmininku:

Viešųjų pirkimų įstatymas

Etikos kodeksas

Inventorizacijos taisyklės

Socialinių paslaugų organizavimo ir mokėjimo už socialines paslaugas tvarkos aprašas
 (Dokumentą netinka vadinti *tvarka*, nes *tvarka* – reiškinys, tam tikras veikimo būdas (plg. *nuostata*)

VšĮ „Alytaus infrastruktūra“ įstatai

Alytaus Dainavos pagrindinės mokyklos nuostatai

Visuomenės sveikatos priežiūros funkcijų įgyvendinimo ataskaita

Socialinės paslaugos teikimo vienam paslaugos gavėjui mėnesio išlaidų apskaita

Statybos rangos darbų sutartis

Konfidencialumo pasižadėjimas

Posėdžio protokolas

Junginiai su prielinksniu *apie*

Informacija apie įvykusius viešuosius pirkimus

Pažyma apie darbo užmokestį

Pranešimas apie sutarties nutraukimą

Junginiai su prielinksniu *dėl*

Įsakymas „Dėl atsakingų asmenų paskyrimo ir jų pavadavimo“

Išvada dėl korupcijos pasireiškimo tikimybės

Potvarkis „Dėl apdovanojimo“

Sprendimas „Dėl biudžeto pakeitimo“

Junginiai su bendratimi

Įgaliojimas laiduoti byloje

Paraiška dalyvauti atrankoje

Prašymas išduoti leidimą

Junginių su kilmininku nedera keisti prielinksnio konstrukcija.

Gerai

Materialinių vertybių metinės inventorizacijos aktas

Bylų perdavimo ir priėmimo aktas

Blogai

Aktas dėl materialinių vertybių metinės inventorizacijos

Aktas dėl bylų perdavimo ir priėmimo

Bendratis su naudininku neteiktina dokumentų pavadinimuose, reikia vartoti bendratį su galininku.

Gerai	Blogai
<i>Igaliojimas pateikti procesinius dokumentus</i>	<i>Igaliojimas procesiniams dokumentams pateikti</i>
<i>Leidimas organizuoti renginį</i>	<i>Leidimas renginiui organizuoti</i>
<i>Pavedimas atlikti tikrinimą</i>	<i>Pavedimas tikrinimui atlikti</i>
<i>Paraiška gauti Europos Sąjungos struktūrinę paramą</i>	<i>Paraiška Europos Sąjungos struktūrinei paramai gauti</i>
<i>Prašymas pratęsti socialinio būsto nuomos sutartį</i>	<i>Prašymas socialinio būsto nuomos sutarčiai pratęsti</i>
<i>Projektinis pasiūlymas gauti regiono projekto finansavimą iš Europos Sąjungos fondų ir Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšų</i>	<i>Projektinis pasiūlymas regiono projekto finansavimui iš Europos Sąjungos fondų ir Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšų gauti</i>

Ataskaitos pavadinimo netinka vartoti su prielinksniais *apie* ir *už* (laikotarpiui nusakyti).

Gerai	Blogai
<i>Būsto pritaikymo žmonėms su negalia 20__ metų ataskaita</i>	<i>Ataskaita apie būsto pritaikymą žmonėms su negalia 20__ metais</i>
<i>Socialinio projekto vykdymo veiklos ataskaita</i>	<i>Ataskaita apie socialinio projekto vykdymo veiklą</i>
<i>Pirminės sveikatos priežiūros centro 20__ m. veiklos ataskaita</i>	<i>Pirminės sveikatos priežiūros centro ataskaita už 20__ metus</i>

Parengta pagal dr. R. Vladarskienės (LKI) seminaro „Aktualūs administracinės kalbos ir dokumentų rengimo klausimai“ medžiagą.

DUOMENŲ BAZIŲ PAVADINIMŲ RAŠYMAS

Duomenų bazių pavadinimai pradedami rašyti didžiąja raide: *Terminų bankas, Nekilnojamojo turto kadastro duomenų bazė, Civilinių aktų registras, Juridinių asmenų registras, Teisės aktų registras.*

JURIDINIŲ ASMENŲ PAVADINIMŲ RAŠYMAS

BENDROSIOS JURIDINIŲ ASMENŲ PAVADINIMŲ RAŠYMO NUOSTATOS

Juridinių asmenų pavadinimai oficialiuose dokumentuose vartojami su teisinės formos nuoroda, kuri paprastai trumpinama: *viešoji įstaiga Alytaus turizmo informacijos centras* arba *VšĮ Alytaus turizmo informacijos centras, akcinė bendrovė „Swedbank“* arba *AB „Swedbank“, uždaroji akcinė bendrovė „Alseka“* arba *UAB „Alseka“* ir pan.

Tiesioginės reikšmės juridinių asmenų pavadinimų, susidedančių iš dviejų ar daugiau bendrinės reikšmės žodžių, tik pirmasis žodis rašomas didžiąja raide.

Gerai	Blogai
<i>Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija</i>	<i>Lietuvos Respublikos Socialinės apsaugos ir darbo ministerija</i>
<i>Socialinės apsaugos ir darbo ministerija</i>	
<i>Lietuvos Respublikos valstybinė mokesčių inspekcija</i>	<i>Lietuvos Respublikos Valstybinė mokesčių inspekcija</i>
<i>Valstybinė mokesčių inspekcija</i>	
<i>Lietuvos Respublikos generalinė prokuratūra</i>	<i>Lietuvos Respublikos Generalinė prokuratūra</i>

<i>Generalinė prokuratūra</i>	
<i>Alytaus profesinio rengimo centras</i>	<i>Alytaus Profesinio rengimo centras</i>
<i>Profesinio rengimo centras</i>	
<i>Alytaus nakvynės namai</i>	<i>Alytaus Nakvynės namai</i>
<i>Nakvynės namai</i>	
<i>Alytaus verslo konsultacinis centras</i>	<i>Alytaus Verslo konsultacinis centras</i>
<i>Verslo konsultacinis centras</i>	

Pastaba. Oficialieji valstybių, šalių ir jų valdymo formų pavadinimai rašomi didžiosiomis raidėmis: *Lietuvos Respublika, Jungtinė Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystė, Rusijos Federacija, Vokietijos Federacinė Respublika, Jungtinės Amerikos Valstijos* ir pan.

Aukščiausiųjų valstybinės valdžios institucijų, svarbiausių tarptautinių organizacijų pavadinimų visi žodžiai rašomi didžiąja raide: *Lietuvos Respublikos Seimas, Seimas, Lietuvos Respublikos Vyriausybė, Vyriausybė, Lietuvos Respublikos Aukščiausiasis Teismas, Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas, Jungtinės Tautos (Jungtinių Tautų Organizacija), Europos Sąjunga, Europos Taryba, Europos Parlamentas, Saugumo Taryba, Europos Audito Rūmai, Europos Bendrijos Audito Rūmai, Europos Teisingumo Teismas, Europos Žmogaus Teisių Teismas, Generalinė Asamblėja, Raudonasis Kryžius* ir pan.

Europos Sąjungos institucijų pavadinimus žr. Europos terminų žodyne „Eurovoc“, www.lrs.lt

Kai oficialus įstaigos, organizacijos pavadinimas, susidedantis iš dviejų ar daugiau žodžių, prasideda vietovardžiu (valstybės, respublikos, miesto, rajono, kaimo, apylinkės ar pan. vardu) arba asmenvardžiu, didžiąja raide rašomas tik tas tikrinis vardas; žodis, einantis po jo ir toliau einantys bendrinės reikšmės žodžiai rašomi mažąja raide. Sutrumpintų pavadinimų pirmasis žodis rašomas didžiąja raide:

Alytaus miesto savivaldybės taryba, Alytaus miesto savivaldybės administracija
Alytaus visuomenės sveikatos centras > Visuomenės sveikatos centras
Alytaus darbo birža > Darbo birža
Alytaus miesto pedagoginė psichologinė tarnyba > Pedagoginė psichologinė tarnyba

Kartais gali būti du ar keli tikriniai vardai:

Alytaus šv. Benedikto gimnazija > Šv. Benedikto gimnazija
Alytaus šv. Kazimiero parapija > Šv. Kazimiero parapija
Pirmojo Alytaus šv. Liudviko bažnyčia > Šv. Liudviko bažnyčia
Alytaus Putinų gimnazija (tam tikroje miesto dalyje esanti gimnazija),
Alytaus Senamiesčio pradinė mokykla,
Alytaus Šaltinių pagrindinė mokykla (Šaltinių mokyklos pavadinimas kilęs nuo gatvės pavadinimo – Šaltinių g., tačiau rašoma Alytaus „Volungės“ pagrindinė mokykla, nes šis pavadinimas simbolinis, susijęs su volungės (paukščio) pavadinimu),
Alytaus Jurgio Kunčino viešoji biblioteka,
Alytaus apskrities S. Kudirkos ligoninė,
Vilniaus Gedimino technikos universitetas.

Nomenklatūrinės reikšmės žodžiai *miestas, apskritis* nėra išskirtiniai ir rašomi mažosiomis raidėmis:

Alytaus apskrities vyriausiasis policijos komisariatas > apskrities vyriausiasis policijos komisariatas > Policijos komisariatas > komisariatas
Alytaus miesto mokinių taryba > miesto mokinių taryba > Mokinių taryba > taryba
Alytaus miesto savivaldybės kontrolės ir audito tarnyba > miesto savivaldybės kontrolės ir audito tarnyba > Savivaldybės kontrolės ir audito tarnyba > Kontrolės ir audito tarnyba.

Klaida nelaikomas mažąja raide parašytas iki nomenklatūrinės reikšmės žodžio ar žodžių junginio sutrumpintas dideliu mastu paplitęs pavadinimas: *Parduodamas namas netoli buvusios geležinkelio stoties. Į Vilnių išvykstame iš autobusų stoties.*

Didžiąja raide bendrinės (gimininės) reikšmės žodžiai pradedami rašyti teksto ar sakinio pradžioje ir kai pateikiami kaip informaciniai užrašai:

Uždaroji akcinė bendrovė „Alytaus prekyba“

Restoranas „Senasis namas“

Gimininiai žodžiai, reiškiantys bendrinį juridinio asmens vardą ir rodantys jos veiklos sritį ar pobūdį, neverčiami simbolinio pavadinimo dalimi ir rašomi be kabučių.

Gerai

*viešoji įstaiga Alytaus medicininės
reabilitacijos ir sporto centras*

*Alytaus medicininės reabilitacijos ir sporto
centras*

Medicininės reabilitacijos ir sporto centras

savivaldybės įmonė Alytaus telekinas

SĮ Alytaus telekinas

Alytaus telekinas

*uždaroji akcinė bendrovė Projektavimo ir
restauravimo institutas*

UAB Projektavimo ir restauravimo institutas

Projektavimo ir restauravimo institutas

Blogai

*viešoji įstaiga „Alytaus medicininės
reabilitacijos ir sporto centras“*

savivaldybės įmonė „Alytaus telekinas“

UAB „Projektavimo ir restauravimo institutas“

Po statuso nuorodos einantys tiesioginės reikšmės pavadinimai pradedami didžiąja raide ir rašomi be jokių papildomų ženklų: *akcinė bendrovė Blankų leidykla* arba *AB Blankų leidykla*; *valstybės įmonė Registrų centras* arba *VĮ Registrų centras*.

Tarp statuso nuorodos ir simbolinio vardo einantys gimininiai žodžiai neskiriami jokiais ženklais ir rašomi mažąja raide: *akcinė bendrovė mašinų gamykla „Astra“*, *viešoji įstaiga sporto klubas „Geležinis vilkas“*.

Pavadinimą sudaranti statuso nuoroda ir po jos einantys tiesioginės reikšmės žodžiai ir gimininės reikšmės žodžiai linksniuojami: *Kreipkitės į UAB Alytaus turto vertinimo agentūrą* (ne į UAB „Alytaus turto vertinimo agentūra“). *Automobilių taisėme UAB Automobilių stiklų centre* (ne UAB „Automobilių stiklų centras“).

JURIDINIŲ ASMENŲ SIMBOLINIŲ PAVADINIMŲ RAŠYMAS

Jeigu juridinis asmuo turi simbolinį pavadinimą (rašomą kabutėse arba kitu šriftu), didžiąja raide dažniausiai rašomas tik šis simbolinis pavadinimas:

pradinė mokykla „Sakalėlis“, „Sakalėlio“ *pradinė mokykla*;

parduotuvė „Saulutė“, „Saulutės“ *parduotuvė*.

Jeigu simbolinis pavadinimas susideda iš daugiau žodžių, tai didžiąja raide rašomas tik pirmasis žodis ir į pavadinimą įeinantys tikriniai vardai:

Alytaus miesto ir rajono laikraščio „Alytaus naujienos“ redakcija, *sambūris „Baltų ainiai“*.

Dvigubi simboliniai pavadinimai, sudaryti iš dviejų susijungusių organizacijų pavadinimų, rašomi per brūkšnelį:

„Almeida-Stronglasas“, „Bangenė-Aivera“ (sporto komandos), „Santara-Šviesa“ (organizacija), „Švyturys-Utenos alus“ (įmonė).

Dirbtinis simbolinis raidinis juridinio asmens pavadinimas rašomas su kabutėmis be tarpų ir skyrybos ženklų: UAB „NTSG“. Jei keliažodis neoficialus pavadinimas trumpinamas, kabučių nereikia: *Sveikatos apsaugos ministerija – SAM*.

Simbolinį pavadinimą galima rašyti ir be kabučių, kai jis išryškinamas kitu ar didesniu šriftu, patamsintomis ar išretintomis raidėmis, kita eilute, pabraukiant ir kt. būdais (ypač dizaino reikmėms skelbimuose, plakatuose, iškabose, etiketėse ir pan.):

sporto klubas ALYTIS, sporto klubas ALYTIS, sporto klubas ALYTIS ir pan.

Jeigu simbolinis pavadinimas registruotas didžiosiomis raidėmis, jo neprivaloma vartoti didžiosiomis raidėmis. Dokumentuose, teisės aktuose juridinių asmenų pavadinimai rašytini pagal bendrąsias lietuvių kalbos rašybos taisykles: jei tiesioginės reikšmės – pavadinimo pirmąjį žodį (ir sudaromuosius tikrinius vardus) rašant didžiąja raide, be kabučių, pvz.: Šeimos centras (ne ŠEIMOS CENTRAS, ne „Šeimos centras“), jei simbolinis – pavadinimo pirmąjį žodį (ir sudaromuosius tikrinius vardus) rašant didžiąja raide, su kabutėmis, pvz.: *uždaroji akcinė bendrovė „Alytaus rentiniai“* (ne *uždaroji akcinė bendrovė „ALYTAUS RENTINIAI“*).

Didžiųjų raidžių vartojimo atvejus dokumentų kalboje reglamentuoja Lietuvos vyriausiojo archyvaro 2011-07-04 įsakymu Nr. V-117 patvirtintos [Dokumentų rengimo taisyklės](#). Deja, pasitaiko atveju, kai registruodamasis juridinis asmuo pavadinimą įrašo didžiųjų raidžių šriftu, tai vėliau sukelia nepatogumų tiek jam pačiam, tiek vartotojams. Netinkamai registruoti pavadinimai turėtų būti ištaisyti.

JURIDINIŲ ASMENŲ PAVADINIMŲ SUDARYMAS

Lietuvos Respublikoje steigiamų įmonių, įstaigų ir organizacijų (juridinių asmenų) pavadinimų sudarymą reglamentuoja [Lietuvos Respublikos civilinis kodeksas](#) ir [Įmonių, įstaigų ir organizacijų simbolinių pavadinimų darymo taisyklės](#). Jos taikytinos ir parduotuvių, kavinių ir pan. pavadinimams. Nuorodų dėl juridinių asmenų pavadinimų sudarymo yra ir [Juridinių asmenų registro nuostatuose](#).

Pagrindiniai juridinių asmenų pavadinimų kalbiniai reikalavimai nustatyti [Lietuvos Respublikos civiliniame kodekse](#):

2.40 straipsnis. Juridinio asmens pavadinimo sudarymas

1. Juridinio asmens pavadinimas yra sudaromas iš žodžių ar žodžių junginių, vartojamų perkeltine reikšme arba turinčių tiesioginę reikšmę.
2. Juridinio asmens pavadinimas turi būti sudarytas laikantis lietuvių bendrinės kalbos normų ir negali būti sudarytas tik iš tiesioginę veiklos daiktų ar paslaugų rūšį nurodančio bendrinio žodžio (žodžių) arba tik iš vietovardžio, arba tik iš kitokio žodžio, neturinčio skiriamąjį požymį.
3. Juridinio asmens pavadinimas gali būti sudarytas iš raidžių, kurios negali būti suprantamos kaip žodžiai, ir skaitmenų arba jų derinių tik tada, jeigu toks pavadinimas yra nusistovėjęs visuomenėje. Juridinio asmens, susijusio su užsienio juridiniu asmeniu ar kita organizacija, pavadinimas gali būti sudaromas taip, kad jis būtų tapatus ar panašus į užsienio juridinio asmens ar kitos organizacijos pavadinimą, jei yra šių sutikimas naudoti pavadinimą.

Naudinga juridinių asmenų pavadinimų paieškos nuoroda www.registrucentras.lt – *Juridiniai asmenys (Juridinių asmenų registras) – Vieša juridinių asmenų paieška*

Problema. VĮ Registrų centro duomenų bazėje įvardijant simbolinius juridinių asmenų pavadinimus vartojamos netaisyklingos kabutės (" ir "). Rašant siūlytina taisyti – vartoti normines atidaromąsias ir uždaromąsias kabutes (,, ir “).

Pagal [Valstybinės kalbos įstatymo](#) 23 str. visi viešieji užrašai turi būti taisyklingi, taigi netaisyklingų pavadinimų viešai vartoti negalima.

JURIDINIO ASMENS PAVADINIMAS KITOS KALBOS ŽODŽIU (-IAIS)

Įmonės negalima pavadinti kitos kalbos žodžiu (-iais), nes pagal Civilinį kodeksą juridinio asmens pavadinimas turi būti sudarytas laikantis lietuvių bendrinės kalbos normų (išskyrus tuos atvejus, kai užsienio juridinis asmuo perduoda savo vardą Lietuvoje steigiamai įmonei).

Pagal Įmonių, įstaigų ir organizacijų simbolių pavadinimų darymo taisyklių 6 p. pavadinimus iš nelietuviškų žodžių galima daryti tik vienu atveju: Simboliniais pavadinimais gali eiti antikinių (senovės graikų ir lotynų) kalbų žodžiai, ypač jei įmonės, įstaigos, organizacijos veikla yra kultūrinio ar humanitarinio pobūdžio, pvz.: „Alfa“, „Libra“, „Lingua“, „Littera“, „Caritas“.

Pagal Įmonių, įstaigų ir organizacijų simbolių pavadinimų darymo taisyklių 11.3 p., pavadinimai iš begalūnių dirbtinių žodžių neteiktini. Taisyklių 5.2 punktas nurodo, kad galimi iš sutrumpinimų ar kitaip dirbtinai sudaryti ir lietuviškomis raidėmis rašomi simboliniai pavadinimai, kurių pabaiga atitinka lietuvišką galūnę, taigi galėtų būti „Tagė“ ar „Taga“ (ne „Tag“), „Gantas“ ar „Gantis“ (ne „Gant“) ir pan.

STRUKTŪRINIŲ PADALINIŲ PAVADINIMŲ RAŠYMAS

Įstaigų, įmonių ir organizacijų struktūrinių padalinių pavadinimai rašomi didžiąja raide:

Alytaus miesto savivaldybės tarybos Aplinkos ir plėtros komitetas,

Alytaus miesto savivaldybės administracijos Statybos skyrius,

Alytaus apskrities vyriausiojo policijos komisariato Migracijos skyrius,

Lietuvos kariuomenės Mechanizuotosios pėstininkų brigados „Geležinis vilkas“ Didžiosios kunigaikštienės Birutės ulonų batalionas

Mažąja raide rašomi įmonių, įstaigų, organizacijų valdymo vienetų pavadinimai:

Alytaus miesto savivaldybės taryba, AB „Snaigė“ valdyba ir pan.

Mažąja raide rašomi masiškai paplitę įmonių, įstaigų ir organizacijų padalinių (cechų, brigadų, bibliotekų, kabinetų, laboratorijų, kasų, buhalterijų, kanceliarijų, raštinių, profesinės sąjungos komitetų ir kt.) pavadinimai:

Alytaus apskrities S. Kudirkos centrinės ligoninės priėmimo skyrius;

Alytaus miesto savivaldybės administracijos priimamasis;

Šaltinių pagrindinės mokyklos biblioteka ir pan.

PAREIGŲ, GARBĖS VARDŲ, LAIPSNIŲ IR KT. PAVADINIMŲ RAŠYMAS, GIMINĖS VARTOJIMAS

Pareigų pavadinimai ir titulai paprastai rašomi mažąja raide: *prezidentas, ministras pirmininkas, ministras (finansų ministras, ūkio ministras), ambasadorius, rektorius, meras, direktorius, administratorius, vedėjas, vyriaus. specialistas.*

Kartais (iš pagarbos ar pabrėžiant išskirtinę reikšmę) didžiosios raidės vartojamos įvardijant aukščiausių pareigūnų pavadinimus: *Lietuvos Respublikos Prezidentas, Lietuvos Respublikos Seimo Pirmininkas, Lietuvos Respublikos Ministras Pirmininkas, Jungtinių Tautų Generalinis Sekretorius.*

Įvardijant pareigas oficialiame rašte netinka pridėti mandagumo žodžius *ponas* ir *ponia*: *Lietuvos Respublikos sveikatos ministrui A. Pavardaičiui (ne ministrui p. A. Pavardaičiui).*

Garbės vardų ir laipsnių pavadinimai rašomi mažąja raide: *miesto garbės pilietis, sporto meistras, akademikas, profesorius, habilituotas daktaras (habil. dr.). Alytaus miesto savivaldybės tarybos neeiliniame posėdyje nuspręsta suteikti Alytaus miesto piliečių garbės vardus trims miestui itin nusipelnusiems asmenims.*

Pirma rašomas pedagoginis vardas ar jo santrumpa (*prof., doc.*), tada mokslo laipsnis (*habil. dr., dr.*) – *prof. habil. dr. Vardas Pavardaitis.*

Kiti duomenys apie mokslininką dažniausia pateikiami po pavardės: *prof. habil. dr. Vardas Pavardaitis, Lietuvos mokslų akademijos narys korespondentas.*

Mokslo sritį ar kryptį prireikus galima rašyti skliausteliuose po laipsnio pavadinimo ar jo santrumpos – *doc. dr. (humanitariniai mokslai) Vardas Pavardaitis.*

Nevartotinos vyriškosios giminės daiktavardžių formos moterims pagal profesijas, pareigas, laipsnius ir pan. apibūdinti:

Gera	Blogai
<i>architektė B. Beleckienė</i>	<i>architektas B. Beleckienė</i>
<i>buhalterė O. Taunytė</i>	<i>buhalteris O. Taunytė</i>
<i>direktorė S. Kudarauskienė</i>	<i>direktorius S. Kudarauskienė</i>
<i>kapitonė R. Statkutė</i>	<i>kapitonas R. Statkutė</i>

Taigi jei dokumentą pasirašo moteris, pareigų pavadinimas turi būti taip pat moteriškosios giminės: *direktorius Vincentas Barauskas*, bet *direktorė Vincanta Barauskienė*.

Pareigoms, profesijoms, teisiniam statusui, rangui, mokslo vardams, mokslo, kvalifikacijos laipsniams, titulams, pedagoginiams vardams ir pan. oficialiems pavadinimams apibūdinti vartojami vyriškosios giminės daiktavardžiai:

Direktorius išakymu sudaryta darbo grupė. (Nors pareigas iš tikrųjų eina direktorė.) Trys pedagogės įgijo pradinių klasių mokytojo metodininko kvalifikaciją. A. Grigaitienei suteikta muzikos mokytojo kvalifikacija. Absolventei K. Mataitytei įteiktas informatikos specialisto diplomas. Vyriausioji specialistė dabar laikinai eina vedėjo pareigas. Darbą apgynusi studentė gaus bakalauro laipsnį ir tada taps bakalaure.

Laikiniai einanti vedėjo ar vedėjos pareigas?

Pareigų pavadinimai sudaromi su vyriškosios giminės daiktavardžiais. Šiuo atveju kalbama apie vedėjo pareigas, funkcijas, taigi:

Ona Mizarienė, laikinai einanti skyriaus vedėjo pareigas; Birutė Strumilienė, atliekanti skyriaus vedėjo funkcijas.

GATVIŲ PAVADINIMŲ SUDARYMAS IR RAŠYMAS

Gatvių pavadinimai sudaromi ir rašomi pagal VLKK 2004-12-02 rekomendaciją Nr. 14 (R-2) [dėl gatvių pavadinimų sudarymo ir rašymo](#).

Gatvės pavadinimą sudaro gatvės vardas ir gatvės tipo nuoroda.

Rašant adresą negalima praleisti žodžių *gatvė, aikštė, prospektas* ir pan. sutrumpinimų:

Gerai	Blogai
<i>Alyvų takas</i>	<i>Alyvų tako gatvė</i>
<i>Jotvingių g. 3</i>	<i>Jotvingių 3</i>
<i>Rotušės a. 15</i>	<i>Rotušės 15</i>
<i>S. Dariaus ir S. Girėno g. 4-2</i>	<i>Dariaus/Girėno 4–2,</i> <i>Dariaus – Girėno 4, bt. 2</i>
<i>Kalniškės g.</i>	<i>Kalniškių g.</i>
<i>Gedimino pr. 58</i>	<i>Gedimino 58</i>
<i>Laisvės al. 4</i>	<i>Laisvės 4</i>

Gatvės vardas rašomas didžiąja raide; kai jį sudaro du ar daugiau žodžių – visi savarankiški žodžiai rašomi didžiąja raide: *Varpo gatvė, Kaštonų alėja; Lauko g., Mėtų g., Tiesioji g.; Geležinio Vilko gatvė, Aušros Vartų g.*

Gatvės tipo nuoroda rašoma mažąja raide: *Duonos Kalno g., Gerosios Vilties g., Eišiškių plentas, Juodasis kelias.*

Įprastiniai gatvės tipo nuorodų sutrumpinimai: *gatvė – g., skersgatvis – skg., akligatvis – aklg., alėja – al., prospektas – pr., aikštė – a., skveras – skv.*

Paprastai netrumpinamos rečiau vartojamos nuorodos; prireikus trumpinama taip: *takas – tak., plentas – pl., kelias – kel., kl., aplinkkelis – aplinkl., vieškelis – vieškl., krantinė – krant.* Kai kurie gatvės tipą nurodantys žodžiai gali eiti gatvės vardo dalimi, pvz.: *Krantinės g., Saulės Tako g., Pietinio Kelio g.*

Vartojami tik teisiškai pagrįsti gatvių pavadinimai.

Gerai	Blogai
<i>A. Baranausko g.</i>	<i>Baranausko g.</i>
<i>A. Jonyno g.</i>	<i>Jonyno g.</i>
<i>A. Juozapavičiaus g.</i>	<i>Juozapavičiaus g.</i>
<i>J. Tumo-Vaižganto</i>	<i>J. Tumo Vaižganto g.</i>
<i>Žygimanto Augusto g.</i>	<i>Ž. Augusto g.</i>
<i>Vandens takas</i>	<i>Vandens Takas</i>

Gatvių pavadinimai kaip adreso sudedamosios dalys į kitas kalbas neverčiami. Prireikus rišliame tekste gali būti verčiama gatvės tipo nuoroda ar jos sutrumpinimas.

ADRESATO RAŠYMAS

ADRESATO RAŠYMAS DOKUMENTUOSE

Kaip adresatą rašyti oficialiuose dokumentuose, yra nurodyta Lietuvos vyriausiojo archyvaro 2011-07-04 įsakymu Nr. V-117 patvirtintų [Dokumentų rengimo taisyklių](#) 17 ir 100 punktuose.

Adresatas rašomas po įstaigos duomenų rekvizitu arba, kai įstaigos duomenys išdėstyti dokumento apatinėje paraštėje, – po dokumento sudarytojo pavadinimu nuo dokumento kairiosios paraštės kampiniu vėliaviniu būdu. Jei nurodomi keli adresatai, jie išdėstomi vienas po kitu ir skiriami kableliais arba atskiriami ne mažesniu kaip vienos eilutės intervalu.

Adresatas rašomas naudininko linksniu:

Alytaus apskrities vyriausiajam policijos komisariatui

Adresatas gali būti nurodomas apibendrintai:

Alytaus miesto savivaldybės švietimo įstaigoms

Kai dokumentas siunčiamas pagal adresatų sąrašą, adresato rekvizito vietoje rašoma „Pagal adresatų sąrašą“ ir kiekvienam adresatui siunčiamame egzemplioriuje nurodomas konkretus adresatas:

*Pagal adresatų sąrašą
Alytaus apskrities archyvui*

Kai dokumentas siunčiamas pagal adresatų sąrašą, adresatai išdėstomi įstaigoje liekančio dokumento egzemplioriaus paskutinio lapo antroje pusėje, arba adresatų sąrašas įforminamas atskirai – jo pavadinime nurodomas siunčiamo dokumento sudarytojas, data ir registracijos numeris:

**ALYTAUS MIESTO SAVIVALDYBĖS ADMINISTRACIJOS DIREKTORIAUS 2000-00-00
RAŠTO NR. 0-00
ADRESATŲ SĄRAŠAS**

Jei siunčiamas dokumentas adresuojamas keliems įvardytiems adresatams, pasirašomas kiekvienam adresatui skirtas dokumento egzempliorius.

Kai dokumentas adresuojamas konkrečiam asmeniui, nurodomas jo pareigų pavadinimas, vardas (vardo raidė) ir pavardė naudininko linksniu:

*Lietuvos Respublikos finansų ministerijos
Mokesčių departamento direktoriaus pavaduotojui
Vardui Pavardeniui*

Kai dokumentas adresuojamas vienam adresatui, o kitam adresatui siunčiama to dokumento kopija, tai nurodoma atskiroje eilutėje prieš šį adresatą:

*Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos
Alytaus skyriui*

*Kopija
Valstybinei mokesčių inspekcijai
prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos*

Adresato rekvizitas gali būti papildomas įstaigos adresu. Kai dokumentas adresuojamas fiziniam asmeniui, adresato rekvizitas rašomas kartu su adresu.

(Pavyzdžių tekstai pateikiami kursyvu. Oficialiuose dokumentuose elektroniniu būdu tekstas rašomas ne kursyvu.)

ADRESATO IR KREIPINIO RAŠYMAS LAISVOS FORMOS TEKSTUOSE

Kvietimuose, prašymuose ir pan. dokumentuose didžiąja raide rašomas pareigūno, į kurį kreipiamės, pavadinimas:

Alytaus miesto savivaldybės Merui

Alytaus miesto savivaldybės administracijos Direktoriui

Ministrui

Teiktini šie kreipinių rašymo būdai:

Gerbiamieji, Didžiai gerbiamieji, Jūs, Bičiuli, Drauge, Gerbiamasis, Gerbiamasis pone, Gerb. p.;

Ponas / Pone (Ponia) Pirmininke ..., Ponas / Pone direktoriau ...,

Ponas Petrauskai, Ponas Vanagai (ne Vanage), Ponas Lietuvininkai (ne Lietuvininke),

Ponia Birute, Panele Agne Urbonaite, <...>

Gerbiamasis Butvila, Daukšy, Brazaiti, Abromavičiau, gerbiamoji Laima, Gerbiamasis Rimantai, <...>

Gerbiamieji Gečai, Juciai, Brazaičiai, Lapiai (kai kreipiamasi į visą šeimą, t. y. vyrą ir žmoną)

Gerbiamieji Gečai, Juciai, Brazaičiai, Lapės (kai kreipiamasi į brolius, pusbrolius, vienos pavardės vyrus).

ADRESO RAŠYMAS

Susirašinėjimui galioja Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro 2005-01-31 įsakymu Nr. 3-38 patvirtintos [Universaliųjų pašto paslaugų teikimo taisyklės](#).

Adresuojant pašto siuntą pirmiausia rašomas gavėjo vardas (vardo raidė) ir pavardė, valstybės ir savivaldybių institucijos, įstaigos, įmonės, organizacijos, kito subjekto pavadinimas, paskui adresas. Ta pačia tvarka rašomas ir siuntėjo adresas.

Pareigos ir pagarbos žodis ar jo sutrumpinimas rašomi prieš fizinio asmens vardą (vardo raidė) ir pavardę. Siuntėjo vardas ir pavardė arba įstaigos pavadinimas rašomi vardininko linksniu.

*Vardeniui Pavardeniui
AB „Lietuvos draudimas“
Alytaus filialas
Naujoji g. 2B
62001 Alytus*

*Gerb. p. Vardenei Pavardienei
Svajų g. 00
60000 Alytus*

*Gen. direktoriui Vardui Pavardauskui
AB „Protingi pasiūlymai“
Vardo pr. 1-23
00000 Vilnius*

Pašto siuntų adresavimo sutrumpinimus žr. p. 24.

ADRESAVIMO REIKALAVIMAI LIETUVOS RESPUBLIKOJE SIUNČIAMOMS PAŠTO SIUNTOMS

Visi adreso duomenys ant pašto siuntos rašomi aiškiai ir įskaitomai valstybine kalba. Gavėjo vardas, pavardė ar pavadinimas turi būti rašomi vardininko linksniu:

*Vardui Pavardeniui
Vardų g. 1
00000 Alytus*

Adrese negalima nurodyti pasų, bilietų ir kitokių dokumentų numerių ir serijų.
Jei pašto siunta adresuojama įstaigos padaliniiui, pirma rašomas įstaigos pavadinimas kilmininko linksniu, toliau – padalinio pavadinimas naudininko linksniu:

*Ūkio ministerijos
Analizės ir prognozių skyriui
Gedimino pr. 38/2
01104 Vilnius*

Jei pašto siunta adresuojama konkrečiam tarnautojui, rašomas visas tarnautojo pareigų pavadinimas, vardas (vardo raidė) ir pavardė naudininko linksniu:

*Aplinkos ministerijos
Teritorijų planavimo, urbanistikos ir architektūros departamento
direktoriui Vardui Pavardaičiui
A. Jakšto g. 4/9
01105 Vilnius*

Jei pašto siunta siunčiama įstaigos adresu konkrečiam tarnautojui, bet nežinomos jo pareigos, įstaigos pavadinimas rašomas vardininko linksniu po tarnautojo vardo (vardo raidės) ir pavardės:

*Gerb. J. Mickui
Lietuvos savivaldybių asociacija
T. Vrublevskio g. 6
01100 Vilnius*

Adresuojant pašto siuntą, siunčiamą į gyvenamąsias vietas, kuriose nėra gatvių pavadinimų ir namų numerių, gavėjo vardas rašomas nesutrumpintas.

Adresuojant pašto siuntą, siunčiamą į savivaldybės centrą, turi būti nurodoma: gavėjo vardas (vardo raidė) ir pavardė arba pavadinimas, gatvės (aikštės, prospekto ar pan.) pavadinimas vartojamas su šio žodžio trumpiniu g. (a., pr. ar pan.), namo ir buto numeris (tarp jų rašomas brūkšnelis), pašto kodas (prieš pašto kodą valstybės kodo LT rašyti nebūtina), miesto pavadinimas.

*Alytaus rajono apylinkės teismo pirmininkui
Vardui Pavardžiui
S. Dariaus ir S. Girėno g. 17
62503 Alytus*

*Gyd. V. Pavardaičiui
Vardo g. 00-0
60000 Alytus*

Adresuojant pašto siuntą, siunčiamą ne į savivaldybės centrą, turi būti nurodoma: gavėjo vardas (vardo raidė) ir pavardė arba pavadinimas, gatvės (aikštės, prospekto ar pan.) pavadinimas vartojamas su šio žodžio trumpiniu g. (a., pr. ar pan.), namo ir buto numeris (tarp jų rašomas brūkšnelis), gyvenamosios vietovės pavadinimas, gavėją aptarnaujančios universaliųjų pašto paslaugų teikimo vietos, išskyrus viešam naudojimui skirtas pašto dėžutes, pavadinimas, jei pašto

paslaugų teikimo vieta yra kitoje, ne gavėjo gyvenamojoje vietovėje, pašto kodas (prieš pašto kodą valstybės kodo LT rašyti nebūtina), savivaldybės pavadinimas.

*Vardei Pavardienei
Tiesos g. 1
Daugai
60000 Alytaus r. sav.*

Jei pašto siunta siunčiama į vietovę, kurioje nėra pašto, gavėjo pašto pavadinimas rašomas po gyvenamosios vietovės pavadinimo prieš pašto kodą ir savivaldybės pavadinimą:

*Gerb. p. Algiiui Mažučiui
Vardų k.
Pagirių pšt.
60000 Alytaus r. sav.*

Adresuojant pašto siuntą, siunčiamą iki pareikalavimo arba į pašto dėžutę, po gavėjo pavardės ar įstaigos pavadinimo paryškintai rašoma ***Iki pareikalavimo*** arba pašto dėžutės (*P. d.*) numeris, pašto pavadinimas, pašto kodas, miesto (savivaldybės) pavadinimas:

*Jurgiui Daubarui
Iki pareikalavimo
Butrimonių pšt.
64000 Alytaus r. sav.*

*Doc. Petrui Subačiui
P. d. 1200
23-iasis pšt.
52005 Kaunas*

Adresuojant registruojamąją pašto siuntą ir pašto siuntą *Iki pareikalavimo* arba pašto siuntą, siunčiamą į gyvenamąsias vietas, kuriose nėra gatvių pavadinimų ir namų numerių, gavėjo vardas rašomas nesutrumpintas.

Adresuojant registruojamąją pašto siuntą, visais atvejais būtina nurodyti siuntėjo adresą Lietuvoje, išskyrus pašto siuntą konkursų komisijoms su užrašu *Konkursui*.

Priekinėje pašto siuntos pusėje negalima rašyti netarnybinių nuorodų. Adresų rašyti pieštuku neleidžiama.

Pagal Adresų formavimo taisyklių 13 punktą nurodant adresą „pastato ar pastatų komplekso numeris rašomas skaičiumi (-iais) arba skaitmens (-ų) ir didžiosios raidės kombinacija“. Taigi prie namo ar buto numerio rašoma didžioji raidė: *Klevų g. 45A, Merkinės g. 62B, Putinų g. 52-101A*.

ADRESAVIMO REIKALAVIMAI IŠ LIETUVOS RESPUBLIKOS Į UŽSIENIO VALSTYBĘ SIUNČIAMAI PAŠTO SIUNTAI

Adresas ant pašto siuntos turi būti užrašytas tiksliai, aiškiai ir įskaitomai lotyniškais raidėmis ir arabiškais skaitmenimis; jei valstybėje, į kurią siunčiama pašto siunta, vartojami kitokie rašmenys ir skaitmenys, adresas gali būti rašomas valstybės, į kurią siunčiama pašto siunta, rašmenimis ir skaitmenimis.

Valstybės, į kurią siunčiama pašto siunta, pavadinimas rašomas didžiosiomis spausdintinėmis raidėmis viena iš tarptautinio pašto kalbų – anglų arba prancūzų kalba.

*Post Danmark
Centre du courrier international
Copenhagen INC
DK-1533 Copenhagen V
DANEMARK*

Prieš asmens vardą (vardo raidę) ir pavardę gali būti rašomos pareigos arba pagarbos žodis ar jo sutrumpinimas. Negalima rašyti adreso sutrumpintai ir pieštuku. Nei gavimo vietovė, nei šalies pavadinimas, nei kodas, jei jis yra, nepabraukiami.

Siuntėjo adresas rašomas priekinėje pašto siuntos pusėje, viršutiniame kairiajame kampe. Jei čia nėra vietos siuntėjo adresui arba vokas yra su langeliu, adresas rašomas kitoje pašto siuntos pusėje, viršuje, centre. Šalies kodas LT rašomas prieš pašto kodą, jungiamas brūkšneliu. Šalies pavadinimas rašomas anglų arba prancūzų kalba didžiosiomis spausdintinėmis raidėmis.

*Vardenė Pavardytė
Saulės g. 00-0
LT-60000 Alytus
LITHUANIA*

Adresuojant pašto siuntą *Iki pareikalavimo*, žodžiai **Poste restante** turi būti rašomi paryškinti, nurodoma vardas, pavardė, paštas, kuriame bus įteikta ši pašto siunta. Ant tokios pašto siuntos neleidžiama nurodyti inicialų ar vardų, skaičių, išgalvotų pavadinimų ar kokių nors sutartinių ženklų.

*Mademoiselle
Louise Bertholet
Poste restante
CH-1211 Genève 13
SUISSE*

ADRESŲ FORMAVIMO TAISYKLIŲ REIKALAVIMAI VALSTYBĖS IR SAVIVALDYBIŲ INFORMACINĖMS SISTEMOMS

Lietuvos Respublikos Vyriausybė 2002-12-23 nutarimu Nr. 2092 patvirtino [Adresų formavimo taisyklės](#). Jų priede nurodyti tokie adreso rašymo pavyzdžiai:

*Kaunas, Savanorių pr. 120 K5-12
Utena, J. Basanavičiaus g. 10-5
Elektrėnų sav., Semeliškių sen., Senųjų Būdų k., Trakų pl. 10.
Elektrėnų sav., Semeliškės, Ažuolų g. 255 skl.*

Tačiau jau 1-ajame Adresų formavimo taisyklių punkte apibrėžta: „Adresų formavimo taisyklės yra privalomos valstybės ir savivaldybių informacinėms sistemoms, kur reikia nurodyti fizinio asmens adresą arba juridinio asmens buveinę (kitoms informacinėms sistemoms ir rašytiniams bendriesiems dokumentams šių taisyklių taikymas yra rekomendacinio pobūdžio)“. Šis adreso rašymo būdas yra visiškai taisyklingas, dažniausiai vartojamas rišliame tekste: *Petras Ligeika gyvena Alytuje, Pavasario g. 8-15* arba *Kreiptis: Alytus, S. Dariaus ir S. Girėno g. 4, 10 kab.*

ŠVENČIŲ, RENGINIŲ PAVADINIMŲ RAŠYMAS

Didžiąja raide rašomi su religija susijusių, kitų švenčių, dienų, renginių, apeigų pavadinimai. Sudėtiniame pavadinime didžiąja raide rašomas tik pirmasis žodis:

Kūčios, Kalėdos, Naujieji metai, Trys karaliai, Laisvės gynėjų diena, Pasaulinė ligonių diena, Lietuvos valstybės atkūrimo diena (Vasario 16-oji), Užgavėnės, Pelenų diena; Lietuvos globėjo šv. Kazimiero diena, Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo diena (Kovo 11-oji); Tarptautinė moterų solidarumo diena, Tarptautinė teatro diena, Didysis penktadienis, Verbu sekmadienis, Velykos, Atvelykis (Velykėlės), Saugaus eismo diena, Pasaulinė sveikatos diena, Kultūros diena, Medicinos darbuotojų diena, Pasaulinė gyvybės diena, Tarptautinė darbo diena, Motinos diena, Spaudos atgavimo, kalbos ir knygos diena, Antrojo pasaulinio karo aukų atminimo diena, Pilietinio pasipriešinimo diena, Tarptautinė šeimos diena, Pasaulinė informacinės visuomenės diena, Partizanų pagerbimo, kariuomenės ir visuomenės vienybės diena; Šeštinės, Sekminės, Tėvo diena, Tarptautinė dingusių vaikų diena, Tarptautinė vaikų gynimo diena, Sąjūdžio diena, Gedulo ir vilties diena, Okupacijos ir genocido diena, Birželio sukilimo diena, Joninės, Rasos ir Joninių diena (Rasos šventė, Kupolė (Kupolės), Krešė (Krešės), Vainikų šventė), Valstybės (Lietuvos karaliaus Mindaugo karūnavimo) diena, Žalgirio mūšio diena, Jūros diena ir Žvejų diena, Tarptautinė jaunimo diena, Žolinė (Švč. Mergelės Marijos ėmimo į dangų diena), Juodojo kaspino ir Baltijos kelio diena, Laisvės diena, Mokslo ir žinių diena, Šilinė (Švč. Mergelės Marijos gimimo diena), Baltų vienybės diena, Lietuvos žydų genocido atminimo diena, Lietuvos socialinių darbuotojų diena, Tuskulėnų aukų atminimo diena, Tarptautinė pagyvenusių žmonių diena, Kūno kultūros ir sporto diena, Tarptautinė mokytojų diena, Vietos savivaldos diena, Derliaus diena, Mažosios Lietuvos gyventojų genocido diena, Konstitucijos diena, Visų šventųjų diena (į Darbo kodeksą įrašytas stilistinis pavadinimo variantas – abu žodžiai pradedami didžiąja raide), Mirusiųjų atminimo (Vėlinių) diena, Tarptautinė žmogaus teisių diena ir t. t.

Švenčių dienų pavadinimai išvardyti [Darbo kodekso](#) 123 straipsnyje.

Atmintinų dienų pavadinimai išvardyti [Atmintinų dienų įstatyme](#)

Festivalių, švenčių ir kitų renginių tiesioginės reikšmės pavadinimai, dažniausiai sudaryti iš vietovardžio ir renginio rūšį nurodančio žodžio, rašomi be kabučių: *Lietuvos rankinio čempionatas, Alytaus miesto šventė, Dzūkų krašto kaimo kapelų festivalis, Automobilių paradas, Virvės traukimo varžybos, Džiazo vakaras, Tarptautinė aviacinės fotografijos paroda* ir pan.

Jeigu prie įprastinių žodžių pridamas žodelis *šventas* arba jo sutrumpinimas *šv.*, tai jis neįeina į šventės pavadinimą ir visuomet, ne sakinio pradžioje, pradedamas rašyti mažąja raide: *Įteikti padėkos raštai gražiausiai savo langus, vitrinas ar teritoriją šv. Kalėdų akcentais papuošusioms įmonėms. Jaunimo centro būrelių nariai šv. Velykų proga surengė koncertą Vaikų globos namų auklėtiniams.*

Stilistiškai didžiosios raidės vartojimas įmanomas, ypač religinio pobūdžio tekstuose.

Simboliniai (perkeltinės reikšmės) renginių pavadinimai rašomi su kabutėmis: *„Dzūkijos galiūnas 2018“, tapybos paroda „Laiškai draugams“, šventinė eisena „Alytus vakar, šiandien, rytoj“, muzikos ir poezijos programa „Krentančių lapų valsas“, naujų automobilių lenktynės „Alytus 2018“, gatvės krepšinis „3x3“. Į sostinėje vykusią moksleivių (ne Moksleivių) dainų šventę „Mūsų vardas – Lietuva“ sugužėjo per 20 tūkstančių jaunųjų dainininkų ir šokėjų iš visos Lietuvos.*

PROFESINIŲ ŠVENČIŲ PAVADINIMAI

Kalbant apie šventes, dienas ir panašias progas, susijusias su tam tikra žmonių grupe (pagal profesiją, specialybę, socialinę padėtį ir pan.), vartotina daugiskaita: *Mokytojų diena, Statybininkų*

diena, Medicinos darbuotojų diena, Angelų sargų (policijos) diena, Karių diena, Slaugytojų diena, Muziejų diena, Telekomunikacijų diena ir pan.

Vienaskaitos formos vartojamos apibendrinta simboline reikšme – jomis žymimos sąvokos, kurioms teikiama išskirtinė reikšmė ir pagarba: *Motinos diena, Tėvo diena, Moters diena, Jaunimo diena, Šeimos diena* ir pan.

RELIGINIŲ ŠVENČIŲ PAVADINIMAI

Daugelis religinių švenčių pavadinimų rašytini pagal bendrąsias taisykles: *Didysis penktadienis, Didžioji savaitė, Kristaus paaukojimo šventykloje diena, Švenčiausiosios Mergelės Marijos ėmimo į dangų šventė* ir pan.

Stilistiškai pagrįstas didžiųjų raidžių rašymas pavadinimuose šv. *Mišios, Pirmoji Komunija, Kristaus Kūno ir Kraujo šventė, Kristaus Prisikėlimo šventė* (prisikėlimas laikomas neeiliniu įvykiu) ir pan.

LAIKOTARPIŲ PAVADINIMŲ RAŠYMAS

Gavėnia, adventas – ne švenčių, o laikotarpių pavadinimai, tad šie žodžiai sakinio viduryje rašomi mažąja raide. (Elektroniniame „Dabartinės lietuvių kalbos žodyne“ <http://dz.lki.lt> rašoma: „adventas *bažn.* keturių savaitių laikotarpis prieš Kalėdas“; „gavėnia *bažn.* septynių savaitių pasninkas ir atgailos laikas nuo Užgavėnių iki Velykų“.)

Plg. kitus išskirtinės reikšmės neturinčius religinius pavadinimus: *šabas, ramadanas* ir pan.

SVEIKINIMŲ RAIŠKA

Sveikinimai su prielinksniu *su* konstrukcijomis (pvz., *Sveikinu su gimimo diena! Su vardadieniu! Su Rugsėjo pirmąja! Sveikiname su Naujaisiais metais!*) o įprastesni: *Džiaugsmingų šventų Kalėdų! Turtingų Naujųjų metų! Nuotaikingų šv. Velykų! Sveikiname sulaukusius auksinių vestuvių!* ir pan.

Kalbėdami viešai, rašydami laiškus, atvirukus, sveikinimus galėtume formuluoti kitaip, pvz., daug kur tinka galininkas: *Sveikinu gimimo dieną!* Galimas vartoti ir daiktavardis *proga*: *Sveikinu jubiliejaus proga!* Užuot sveikinus *Su rugsėjo pirmąja!* galima pasakyti ir kitaip: *Sveikinu susirinkusius rugsėjo pirmąją! Sveikinu rugsėjo pirmosios proga!* ir pan.

Beje, žodis *šventas* arba jo sutrumpinimas *šv.* neįeina į šventės pavadinimą ir nėra būtinas: *Linkiu tyro džiaugsmo Kalėdų šventėse! Sveikiname visus alytiškius, sulaukusius Velykų, linkime stiprios sveikatos, daugiau meilės artimui, santarvės ir pasitikėjimo!*

NELIETUVIŠKŲ ŽODŽIŲ DĖMENŲ RAŠYMAS

Nelietuviškos kilmės dėmenys ir priešdėliai *aero-, agro-, anti-, audio-, avia-, baro-, bio-, eks-, etno-, geo-, hidro-, hiper-, infra-, inter-, kardio-, kontr(a)-, kvazi-, makro-, mikro-, mono-, multi-, poli-, pop-, pseudo-, psicho-, retro-, stereo-, super-, termo-, trans-, turbo-, ultra-, vice-, video-* lietuvių kalboje vieni nevartojami, todėl rašomi kartu su antruoju dėmeniu ir sudaro sudurtinius žodžius.

Kai po vieno nelietuviško dėmens eina antras nelietuviškas dėmuo, pirmojo nesavarankiškumą žymime brūkšneliu, o antrąjį nesavarankišką dėmenį jungiame su šalia einančiu žodžio dėmeniu.

Gerai
audio-, videoaparātūra arba *garso ir vaizdo aparātūra*

Blogai (kalbos klaidos paryškintos)
audio-video aparātūra

audio- ir videoįrašai arba garso ir vaizdo įrašai
auto-, motokroso trasa
fotogalerija
popchoras
stereojungtys
stacionari videoprojekcinė sistema
Patalpos stebimos videokameromis (arba vaizdo kameromis)

audio ir video įrašai
auto-moto kroso trasa
foto galerija
pop choras
stereo įėjimai
stacionari video projekcinė sistema
Patalpos stebimos video kameromis

SKAIČIŲ RAŠYMAS

Skaičiai, žymintys daiktų kiekį, rašomi arabiškais skaitmenimis: *3 tarnautojai; 12 vnt.; 15 puslapis; Nr. 3; 2 automobiliai; 9 klasė; 2019 metai (sk. du tūkstančiai devynioliktieji metai); 25 diena; 10 valanda.*

Skaičiai, žymintys daiktų eilę, gali būti rašomi ir arabiškais, ir romėniškais skaitmenimis: *1 priedas, 4 lentelė, 5 pavyzdys; V dalis, III skyrius, XXI amžius, II meniu.*

Prie romėniškų skaitmenų galūnės nededamos.

Teisės aktų skyrių, įvairių renginių, konferencijų, šimtmečių ir pan. eilė paprastai žymima romėniškais skaitmenimis, o metų, dienų, valandų, puslapių, numerių eilė – tik arabiškais skaitmenimis. Arabiškais skaitmenimis žymimi dideli skaičiai.

Dokumentų dalys, punktai, papunkčiai numeruojami arabiškais skaitmenimis su taškais. Taškai taip pat rašomi po skaitmenų, žyminčių eilės numerius – ypač lentelėse, sąrašuose.

Rišliame tekste tarp skaičiaus ar skaičių grupės, žyminčios tam tikrą skyrių, dalį, punktą, papunktį, ir žodžio taškas nerašomas: *1 tikslas, 2.2 uždavinys, 3.3 priemonė* ir pan.

Punktas gali būti pažymėtas skaitmenimis, rodančiais skyrių, poskyrį, punktą ir papunktį: *2 punktas, 3.4 punktas (papunktis), 5.5.7 papunktis.*

Skaičių ir jų grupių rašymo rišliame tekste pavyzdžiai

Gerai	Blogai (klaida paryškinta)
Vadovaudamasis <...> tvarkos aprašo 4.2 punktu <...>, tvirtinu <...>.	Vadovaudamasis <...> tvarkos aprašo 4.2. punktu <...>, tvirtinu <...>.
Užsakovas apmoka vykdytojui už 2–4 punktuose nurodytas paslaugas <...>.	Užsakovas apmoka vykdytojui už 2.–4. punktuose nurodytas paslaugas <...>.

Žymint eilę arabiškais skaitmenimis, prie jų po brūkšnelio gali būti pridedamos kelintinio skaitvardžio galūnės, ypač sakinyje: *1-a, 2-a kategorija; 60-osios metinės, 1-asis asmuo, 5-asis pulkas, 100-asis koncertas, Kovo 11-oji.* Galūnė pridedama kartu su kamiengalio minkštumo ženklu: *3-iasis (ne 3-asis).*

Dideli skaičiai, pradėdant tūkstančiu, gali būti žymimi:

grpuojamais skaitmenimis: *3 000, 15 000, 100 000, 1 000 000, 1 000 000 000* (tarp skaitmenų grupių nededamas nei kablelis, nei taškas);
 skaitmenimis ir žodžiais arba jų sutrumpinimais: *17 tūkstančių arba 17 tūkst.; 4 milijonai arba 4 mln.; 5 350 300 arba 5 mln. 350 tūkst. 300.*

Dešimtainės ir šimtainės skaičiaus dalys skiriamos kableliais: *1,5 kg (ne 1.5 kg), 0,25 g (ne 0.25 g).*

Dydžių išraiškose vieneto simbolis turi būti rašomas po skaitinės vertės, o tarp skaitinės vertės ir vieneto simbolio paliekamas tarpelis, pvz.: *5 m, 10 A, 20 Pa* (žr. V. Valiukėno, P. J. Žilinsko „Penkiakalbį aiškinamąjį metrologijos terminų žodyną“, Vilnius, 2006, p. 1129).

PROCENTŲ, LAIPSNIŲ RAŠYMAS, ŽODINĖ RAIŠKA

Tarp skaičiaus ir procento ženklo daromas tarpas, pvz.: *5 %, 98,8 %*. Procentas – nesisteminis santykinio dydžio matavimo vienetas, žymimas %, lygus vienai šimtajai nedimensinio matavimo vieneto ($1 \% = 10^{-2}$), žr. V. Valiukėno, P. J. Žilinsko „Penkiakalbį aiškinamąjį metrologijos terminų žodyną“ (Vilnius, 2006, p. 508).

Kurio nors kiekio ar skaičiaus šimtosios dalys (nuošimčiai) raštu ir žodžiu reiškiami taip:

4,898 proc. – keturi procentai ir aštuoni šimtai devyniasdešimt aštuonios tūkstantosios dalys arba keturi ir aštuoni šimtai devyniasdešimt aštuonios tūkstantosios procento;

3,06 proc. – trys procentai ir šešios šimtosios dalys arba trys ir šešios šimtosios procento;

4,25 proc. – keturi procentai ir dvidešimt penkios šimtosios dalys arba keturi ir dvidešimt penkios šimtosios procento;

0,90 proc. – nulis procentų ir devynios dešimtosios dalys arba nulis ir devynios dešimtosios procento.

Žymint plokščiojo kampo vienetus laipsnius tarp skaičiaus ir vieneto simbolio tarpelis nededamas – 45° (žr. V. Valiukėnas, P. J. Žilinskas. Penkiakalbis aiškinamasis metrologijos terminų žodynas, Vilnius, 2006, p. 1129).

Žymint temperatūrą tarpas paliekamas prieš Celsijaus laipsnio simbolį $^\circ\text{C}$, pvz., $23\ ^\circ\text{C}$ (V. Valiukėnas, P. J. Žilinskas „Penkiakalbis aiškinamasis metrologijos terminų žodynas“, V., 2006, p. 1129; „Technikos enciklopedija“, t. 1, V., 2000, p. 328; „Visuotinė lietuvių enciklopedija“, t. 3, V., 2003, p. 751).

DATOS ŽYMĖJIMAS

Lietuvos vyriausiojo archyvaro 2011-07-04 įsakymu Nr. V-117 patvirtintų [Dokumentų rengimo taisyklių](#) 22 punkte nurodoma, kad dokumento data rašoma arabiškų skaitmenų grupėmis arba mišriuoju būdu.

Teisės akte datą rašant skaitmenų grupėmis, metus, mėnesį ir dieną reiškiančios skaitmenų grupės skiriamos brūkšneliais: *2020-01-01*.

Jeigu data rašoma mišriuoju būdu, nurodomas metų skaitmuo ir žodžio „metai“ santrumpa „m.“, mėnesio pavadinimas, dienos skaitmuo ir žodžio „diena“ santrumpa „d.“. Vienaženkliai dienos skaitmenys rašomi be nulio: *2020 m. liepos 10 d.*

Vadovaujantis VLKK 2001-05-03 nutarimu Nr. 2 (78), kitose kalbos vartojimo srityse datą rašant trumpuoju būdu metus, mėnesį ir dieną reiškiančias skaitmenų grupes galima skirti brūkšneliais arba tarpeliais: *2019-07-07, 2019 07 07*. Data gali būti rašoma ir ilgesniu būdu: *2019 m. liepos 7 d.*, o tekste – su žodžiais: *gavo nemokamų atostogų iki 2019 metų birželio 10 dienos*.

Gerai	Blogai
2019-06-28	2019-06-28 d.
2019 m. birželio 28 d.	2019/06/28

TELEFONO RYŠIO NUMERIŲ NUORODOS

Telefonų ir faksų numeriai rašomi pagal Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos direktoriaus 2005-12-23 įsakymu Nr. IV-1162 patvirtintas [Nacionalinių ir tarptautinių telefono ryšio numerių rašymo rekomendacijas](#).

Žodžiai *telefonas, faksas, mobilusis telefonas* ar jų santrumpos *tel., faks., mob.* turi būti nurodyti telefono ryšio numerio kairėje. Žodžio *faksas* lietuviškame tekste (įstaigos rekvizituose, vizitinėse kortelėse ir pan.) negalima trumpinti *Fax* arba *fax*.

Jeigu nurodomas tik vienas telefono arba fakso numeris, po žodžių *telefonas, faksas* arba jų sutrumpinimų *Tel., Faks. (tel., faks.)* nereikia rašyti dvitaškio (nėra vardijimo).

Gerai	Blogai
Tel. 55 000	Tel.: 55 000
Faks. 55 223	Faks.: 55 223

Skliaustelių simboliu „( )“ suskliaučiami tik nacionalinio kodo skaitmenys, nurodantys, kad suskliausti skaitmenys toje pačioje numeracijos zonoje nerenkami. Rašant nacionalinį ir tarptautinį telefono ryšio numerius, paliekamas dvigubas tarpas tarp paskirties kodo ir tinklo galinio taško numerio.

Simbolis „+“ (pliusas) rašomas tarptautiniame telefono ryšio numeryje prieš šalies kodą. Telefono ryšio numerio skaitmenims grupuoti naudojamas tarpas. [Telefono ryšio](#) numerio skaitmenys gali būti grupuojami taip, kad juos būtų galima lengviau įsidėmėti, išgirsti ir pamatyti. [Telefono ryšio](#) numerio skaitmenys gali būti grupuojami taip: 1234, 12 345, 12 34 56, 123 4567.

NACIONALINIAI RYŠIO NUMERIAI

Telefonas (8 315) 23 456	Tel. (8 315) 23 456
Telefonas (8 5) 234 5565	Tel. (8 5) 234 5565
Faksas (8 315) 23 568	arba Faks. (8 315) 23 568
Faksas (8 5) 234 5567	Faks. (8 5) 234 5567
Mobilusis telefonas 8 600 60 000	Mob. 8 600 60 000

Turint kelis telefono ryšio numerius (nesujungtus automatinės paieškos rinkimo būdu), vartojamas pasvirojo brūkšnelio simbolis „/“. Kad renkant telefono ryšio numerį nekiltų nesusipratimų, simbolis „/“ iš abiejų pusių atskiriamas tarpais:

Telefonai: (8 315) 55 000 / 55 001	Faksai: (8 315) 55 100 / 55 101
Tel.: (8 315) 55 000 / 55 001	Faks.: (8 315) 55 100 / 55 101
Telefonai: (8 5) 211 2291 / 212 2292	Faksai: (8 5) 211 2222 / 212 2294
Tel.: (8 5) 211 2291 / 212 2292	Faks.: (8 5) 211 2222 / 212 2294

TARPTAUTINIAI RYŠIO NUMERIAI

Telephone + 370 315 22 334	arba	Tel. + 370 315 22 334
Telephone + 370 5 234 5565		Tel. + 370 5 234 5565
Fax + 370 315 22 335		
Fax + 370 5 234 5567		
Mobile + 370 600 60 000		Mob. + 370 600 60 000

Jei nacionalinis ir tarptautinis telefono ryšio numeriai nurodomi kartu, tai jie atskiriami horizontalia linija ir rašomi taip:

Tel. (8 5) 211 2293

+ 370 5 211 2293

Tel. $\frac{(8\ 315)\ 211\ 2293}{+ 370\ 315\ 211\ 2293}$

SUTRUMPINIMAI

Grafiškai žodžiai trumpinami rašant tik tam tikrą žodžio dalį ir gale jos tašką. Taškas nededamas tik po tų grafinių sutrumpinimų, kurie baigiasi paskutiniu žodžių skiemeniu (žr. 3 grupę).

Žodžiai grafiškai trumpinami pagal šias taisykles.

1. Rašomas pirmasis, rečiau du pirmieji skiemenys ir po jų einančio kito skiemens visos priebalsės iki balsės, pvz.:

aps., *apskr.* – *apskritis*,

faks. – *faksas*,

gerb. – *gerbiamasis*, *-oji*,

ir pan. – *ir panašiai*.

2. Rašoma viena ar kelios pirmosios (kartais ir ne iš eilės einančios) žodžio priebalsės arba žodžio pradžioje esanti balsė, pvz.:

a. – *aikštė*,

a. s. – *atsiskaitomoji sąskaita (atsisk. sąsk., atsisk. sąskaita)*,

b. k. – *banko kodas*

3. Rašoma pirmoji žodžio raidė ir po brūkšnelio paskutinis skienu. Šis trumpinimo būdas mažai naudojamas. Pvz.:

b-vė – *bendrovė*,

k-tas – *komitetas*,

m-ja – *ministerija*,

m-kla – *mokykla*.

Netrumpinami oficialiai vartojami:

teisiškai registruoti juridinių asmenų pavadinimai: *Alytaus rajono apylinkės prokuratūra* (ne *Alytaus r. apylinkės prokuratūra*), *UAB „Dzūkijos vandenys“* (ne „Dz. vandenys“), „*Alytaus naujienos*“ (ne „*A. naujienos*“); trumpinama tik juridinio asmens statuso nuoroda (*AB, VĮ, VŠĮ* ir pan.);

sudėtiniai vietovardžiai: *Pietų Lietuva* (ne *P. Lietuva*), *Pirmasis Alytus* (ne *I Alytus, P. Alytus*), *Naujoji Akmenė* (ne *N. Akmenė*), *Didžioji Britanija* (ne *D. Britanija*).

Žmonių vardai grafiškai trumpinami rašant vieną didžiąją pirmąją raidę (taip pat ir dviraidežius *dz*, *dž*), rečiau – pagal kitas trumpinimo taisykles, pvz.: *V. Adamkus, L. J. Palionis, Dž. Verdis; Just. Marcinkevičius*.

Pastaba. Vardas *Stasys* trumpinamas *S.*, ne *St.*; *Bronius* – *B.*, ne *Br.*

Tarp dviejų sutrumpinimų, sutrumpinimo ir po jo einančio žodžio, skaičiaus ir sutrumpinimo paliekamas tarpelis.

Gerai	Blogai
A. V. (antspaudu vieta)	A.V.
t. y. (tai yra)	t.y.
A. <i>Banaitis</i>	A. <i>Banaitis</i>

2019 m.

2019m.

Teksto pradžioje arba po taško sutrumpinimas rašomas didžiąja raide: *Dr. K. Vaitkus <...> Habil. dr. J. Lapė <...> Prof. habil. dr. A. Antanaitis.*

Dvižodžių santrumpų negalima rašyti su pasvirusiu brūkšneliu tarp raidžių.

Gerai	Blogai
<i>AK, a. k., asm. kodas</i> (asmens kodas)	<i>A/k, a/k</i>
<i>AS, a. s., atsisk. sąskaita</i> (atsiskaitomoji sąskaita)	<i>A/s, a/s</i>
<i>AB</i> (akcinė bendrovė)	<i>A/b, a/b</i>
<i>I. k., į. k.</i> (įmonės kodas)	<i>I/k, i/k</i>
<i>B. k., b. k.</i> (banko kodas)	<i>b/k</i>
<i>l.-d., lopš.-darž.</i> (lopšelis-darželis)	<i>l/d</i>
<i>š. m.</i> (šių metų)	<i>Š/m, š/m</i>

Po matų simbolių taškas nerašomas, išskyrus sakinio pabaigą: *decibelas – dB, kilometras – km, metras – m, centimetras – cm, milimetras – mm; kvadratinis centimetras – cm², kv. cm ; kvadratinis metras – m², kv. m; hektaras – ha; aras – a; kubinis metras – m³, kub. m; denjė (šnek. denas) – den, kilokolorija – kcal, valanda – h (arba lietuviškai val.); minutė – min; sekundė – s; para – d; euras – Eur, EUR arba simbolis €, centas – ct.*

P pinigų sumos rašomos taip: *0,50 ct* arba *–,50 ct*, arba *50 ct*; *5,00 Eur* arba *5,– Eur*, arba *5 Eur*; *3,50 Eur* arba *3 Eur 50 ct*.

DAŽNIAUSIAI VARTOJAMI SUTRUMPINIMAI

a. – aikštė
adr. – adresas
adv. – advokatas, -ė
akad. – akademikas, -ė
al. – alėja
apyl. – apylinkė
aps. – apskritis
a. k., AK – asmens kodas
a. s., atsisk. sąsk. – atsiskaitomoji sąskaita
asm. – asmuo
atsak. – atsakingasis, -oji
atsisk. – atsiskaitomasis, -oji
b., bt. – butas
b. k., BK – banko kodas
bkl. – bakalauras
buh. – buhalteris, -ė
b-vė – bendrovė
buv. – buvęs, -usi, -ę
d. – dalis, diena
depart. – departamentas
dėst. – dėstytojas
dėž. – dėžutė
dir. – direktorius
d-ja – draugija
doc. – docentas

dr. – daktaras
egz. – egzempliorius
eil. – eilutė
ekon. – ekonomika
el. p., e. p. (ne *e-mail!*) – elektroninis paštas
faks. – faksas (ne *fax!*)
g. – gatvė
g., gim. – gimęs, -usi
gerb. – gerbiamasis, -oji
gyd. – gydytojas, -oja
habil. dr. – habilituotas daktaras, -ė
insp. – inspektorius, -ė
inž. – inžinierius, -ė
ir pan. – ir panašiai
ir kt. – ir kita
ir t. t. – ir taip toliau
k. – kaimas
K – korpusas
kab. – kabinetas
kand. – kandidatas
kel. – kelias
kun. – kunigas
l. e. p. – laikinai einantis pareigas
lent. – lentelė
m. – metai, miestas
mėn. – mėnuo
mgnt. – magistrantas
mgr. – magistras
mikrorj., mkrj. – mikrorajonas
m-ja – ministerija
min. – minutė
mstl. – miestelis
moksl. – mokslinis, -ė
neto – grynoji masė
Nr., nr. – numeris
p. – ponas, ponias, panelė; punktas
p., psl. – puslapis
p. d. (ne *p/d!*) – pašto dėžutė
pavad. – pavaduotojas, -a
pil. – pilietis, -ė
pirm. – pirmininkas, -ė
pl. – plentas
plg. – palygink
pr. – prospektas
prof. – profesorius, -ė
prok. – prokuroras, -ė
prot. – protokolas
pšt. – paštas
pvz. – pavyzdžiui
r. – rajonas
red. – redaktorius, -ė
refer. – referentas, -ė

rev. – revizorius, -ė
sąsk. – sąskaita
sav. – savaitė
sav. – savivaldybė
sek. – sekundė
sekr. – sekretorius, -ė
sen. – seniūnas, -ė; seniūnija
sk. – skyrius
skg. – skersgatvis
skv. – skveras
sp. ž. – spaudos ženklas
str. – straipsnis
stud. – studentas, -ė
š. m. (ne š/m!) – šių metų
t. – tomas
tak. – takas
tel., telef. – telefonas
teleg. – telegrama
telet., tlt. – teletaipas
tir. – tiražas
t. y. – tai yra
tūkst. – tūkstantis
vad. – vadinamasis, -oji
val. – valanda
v-ba – valdyba
ved. – vedėjas, -a
vyresn., vyr. – vyresnysis, -oji
vyriaus., vyr. – vyriausiasis, -oji
virš. – viršininkas, -ė
vnt. – vienetas
žm. – žmonės
žml. – žemėlapis
žr. – žiūrėk

GIMINIŲ ŽODŽIŲ, REIŠKIANČIŲ JURIDINIO ASMENS STATUSĄ, SUTRUMPINIMAI

AB – akcinė bendrovė
BĮ – biudžetinė įstaiga
DNSB – daugiabučio namo savininkų bendrija
GNSB – gyvenamojo namo statybos bendrija
KB – kooperatinė bendrovė (kooperatyvas)
SB – sodininkų bendrija
SĮ – savivaldybės įmonė
UAB – uždaroji akcinė bendrovė
VĮ – valstybės įmonė
VšĮ – viešojo įstaiga

SKIRIAMIEJI ŽENKLAI

Be raidžių lietuvių kalboje vartojama ir kitokių grafinių ženklų: brūkšnelis (-), brūkšnys (–), kabutės („“), taškas (.), kablelis (,), kabliataškis (;) ir kt.

KABUTĖS

Lietuviškų kabučių grafinė raiška yra „ABC“ (apačioje devynetukai, viršuje – šešetukai). Tokia lietuviškų kabučių grafinė raiška yra apibrėžta norminiame leidinyje „Lietuvių kalbos rašyba ir skyryba“ (Vilnius, 1992, p. 11), **Privalomosios skyrybos taisyklėse**.

Sulietuvintose programos „Word“ laidose lietuviškos kabutės automatiškai pakeičiamos vietoj angliškųjų. Prireikus lietuviškas kabutes galima surinkti kodu: nuspaudus klavišą **Alt** surenkamas atidaromųjų kabučių kodas 0132 arba uždromųjų – 0147. Tai universalus būdas, tinkamas visoms tekstų apdorojimo programoms.

Prireikus tekste pakeisti nelietuviškas kabutes lietuviškomis, taip pat brūkšnelį į skyrybos ženklą brūkšnį darbą palengvins ženklų keitimo programa „Lari“, žr. <http://tmp.vhost.lt/lari>.

Standartinėje lietuviškoje kompiuterio klaviatūroje (standartas LST 1582:2000) lietuviškos kabutės, žinoma, yra (plačiau apie klaviatūrą žr. <http://ims.mii.lt/klav/>), tačiau fizinės lietuviško standarto klaviatūros vis dar retai naudojamos.

Išmaniųjų telefonų naudotojai gali parsisiųsti programėlę „Lietuviška klaviatūra „Alt+Shift“ (sukūrė L. Valiukas, žr. „App Store“). Ekraninėje klaviatūroje truputį užlaikius kabutės paspaudimą (taip, kaip standartinėje klaviatūroje renkant raides su diakritiniais ženklais) virš numatytųjų kabučių pasiūlomi kiti variantai: «ABC», „ABC“, „ABC“.

Daugiau apie lietuvišką standartinę kompiuterio klaviatūrą žr. [Lietuviška standartinė kompiuterio klaviatūra](#)

Gerai

Įsakymas „Dėl komisijos sudarymo“

Sprendimas „Dėl Socialinės paramos teikimo komisijos nuostatų tvirtinimo“

Teisės aktuose:

ansamblio „Dainava“ nariai

Ne teisės aktuose (reklamoje ir pan.):

ansamblio DAINAVA nariai

*ansamblio **Dainava** nariai*

ansamblio Dainava nariai

Blogai

Įsakymas „Dėl komisijos sudarymo“

Sprendimas „Dėl Socialinės paramos teikimo komisijos nuostatų tvirtinimo“

Teisės aktuose:

ansamblio „Dainava“ nariai

ansamblio „DAINAVA“ nariai

Ne teisės aktuose (reklamoje, iškabose) kitoks grafinis išskyrimas (kita spalva, šriftas, pabraukimas ir pan.) atstoja kabutes. Tokie išskyrimai negalimi teisės aktų tekstuose. Vengtina perkrauta skyryba – ir kabutės, ir kitoks grafinis išskyrimas.

Susidūrus dvejoms kabutėms, skliaustams, rašomos vienerios kabutės, vieni skliaustai (kaip ir susidūrus dviem kableliams ar kitiems skyrybos ženklams), pvz.: *Festivalyje dalyvavo Alytaus „Sakalėlio“ Sakalėlis – vaikų folkloro ansamblis. Šaltinis gali būti nurodomas įvairiai (išnašoje, skliaustuose (www.alytus.lt), svarbu, kad skaitytojas gautų reikiamą informaciją.*

Sakinio galo ženklai (pvz., taškas) kabutėmis skiriamos tiesioginės kalbos ir citatos sakinio pabaigoje rašomi prieš uždaromąsias kabutes (žr. [Privalomųjų skyrybos taisyklių](#) 11.2 p.):

Alytaus miesto savivaldybės taryba n u s p r e n d ž i a:

Pakeisti Bendruomenės iniciatyvų, skirtų gyvenamajai aplinkai gerinti, projektų idėjų atrankos ir finansavimo tvarkos aprašo, <...>, 11 punktą ir jį išdėstyti taip:

„11. Projektų idėjų pasiūlymai priimami Alytaus miesto savivaldybės administracijos priimamajame Rotušės a. 4, Alytuje, ir elektroniniu būdu – el. p. info@alytus.lt.“

<...>

*p a k e i č i u <...> įsakymą <...> – papildau 1.9.6 papunkčiu:
„1.9.6. siūlomas nustatyti servitutas: (kodas 92) kiti servitutai (S) – teisė aptarnauti,
naudoti ir eksploatuoti geležinkelį (tarnaujantis daiktas).“*

Pirmininkas: „Ar dar kas nors norėtų paklausti?“

Kai sakinio gale kabutėmis išskirtas simbolinis pavadinimas ar trumputė citata (ne citatos sakiny!), tada taškas rašomas po kabučių: *Birželio viduryje Alytaus sporto ir rekreacijos centre (Naujoji g. 52) vyko verslo kontaktų paroda „Alytus 2018“. Kontrolierius savo akte nustatė, kad „esminis viešojo konkurso sąlygose nurodyto kriterijaus (darbų kainos) pakeitimas iš savivaldybės biudžeto papildomai pareikalavo 1 234 Eur“.*

Jei sakinio gale atsidūrė koks nors kabutėmis išskirtas sakinyš ar pavadinimas, kurio pabaigoje yra klaustukas, šauktukas ar daugtaškis, tai tie ženklai atliks ir sakinio galo funkciją – papildomo sakinio galo ženklo po kabučių nereikia: *Pirmininkas pasiteiravo: „Ar abi šalys galėtų tenkinti toks sprendimas?“*

BRŪKŠNELIS IR BRŪKŠNYS

Brūkšnelis ir brūkšnys yra skirtingi ženklai, todėl skiriasi jų vartojimas.

Brūkšnelis

Brūkšnelis rašomas

Tarp sintaksiškai lygiaverčių žodžių, nusakančių vieno daikto, reiškinių ar vienos ypatybės pavadinimą. Nė vienas iš šių daiktavardžių nėra svarbesnis už kitą ar priklausomas nuo kito:
kontrolierius-apskaitininkas, sekretorė-juristė, skulptorius-architektas, vertėjas-referentas, lopšelis-darželis, namas-muziejus, pasitarimas-seminaras, plakatas-kalendorius

Dvigubame simboliniame pavadinime, sudarytame iš dviejų susijungusių organizacijų pavadinimų:
„Almeida-Stronglasas“, „Bangenė-Aivera“ (sporto komandos), *„Santara-Šviesa“* (organizacija), *„Švyturys-Utenos alus“* (įmonė)

Tarp būdvardžių, reiškiančių vieną kompleksinę daikto ypatybę (dažniausiai jungiami būdvardžiai su priesaga *-inis*):
techninis-ekonominis rodiklis, socialinė-ekonominė sistema, mokslinė-metodinė konferencija, politinė-teisinė aplinka

Brūkšnelis nerašomas

Tarp sintaksiškai nelygiaverčių daiktavardžių, būdvardžių,rieveiksmių, kurių antrasis paaiškina, papildo pirmąjį:
mokytojas ekspertas, inžinierius programuotojas, sportininkas profesionalas, gydytojas pulmonologas, generolas majoras, dėstytojas asistentas, virėjas technologas, darbuotojas migrantas; sąskaita faktūra, bankas akcininkas, savivaldybė partnerė, įmonė rėmėja, valstybė narė

Tarp dvigubos pavardės dalių arba tarp pavardės ir slapyvardžio:
V. Urmanavičiūtė-Urmana

Tarp dviejų to paties asmens vardų:
Jonas Vytautas Pavilionis, Pranciškus Titas Matonis.
Tarp prievardžio ar pavardės ir pravardės:
Radvila Juodasis, Vytautas Didysis.
Tarp asmenvardžių ir vietovardžių, sudarytų iš nekaitomos ir kaitomos dalies:
Talat Kelpša, General San Martinas, Sankt Peterburgas

Nurodant adresą, pašto indeksą:
Likiškėlių g. 20-33,
Vidzgirio g. 54A-1;
LT-62175 Alytus

Trumpuoju būdu rašant datą –
2020-01-01

Kai pavadinimai (daiktavardžiai) yra sintaksiškai lygiaverčiai, bet žymi ne vieno, o dviejų dalykų pavadinimus, jie jungiami ne brūkšneliu, o jungtuku *ir*.

Gerai
kompensacija už karštą ir šaltą vandenį
vandentiekio ir kanalizacijos tinklai
pajamų ir išlaidų apskaita
mokymo ir auklėjimo uždaviniai
kultūra ir švietimas
Lietuvos ir Lenkijos pasienis

Blogai
kompensacija už karštą-šaltą vandenį
vandentiekio-kanalizacijos tinklai
pajamų-išlaidų apskaita
mokymo-auklėjimo uždaviniai
kultūra-švietimas
Lietuvos-Lenkijos pasienis

Vietoj brūkšneliu sujungtų būdvardžių, kur galima, patartina vartoti sklandesnes kilmininko konstrukcijas.

Gerai
muzikinės kultūros palikimas
gamybinės (gamybos) technikos skyrius

Patartina nevertoti
muzikinis-kultūrinis palikimas
gamybinis-techninis skyrius

Daiktavardžių grupes su brūkšneliu kai kur galima pakeisti sklandesniais būdvardžio (ar dalyvio) ir daiktavardžio junginiais.

Gerai
apmokėtasis čekis
konkursinė apžiūra
koncertas su paskaita
pieštukiniai klėjai
reklamos stovas
etatinė algų sistema
sanitarinės technikos gaminiai

Patartina nevertoti
čekis-dovana
konkursas-apžiūra
paskaita-koncertas
klėjai-pieštukas
reklama-stovas
etatų-algų sistema
sanitarijos-technikos gaminiai

Skaitmenys, priklausantys leidinių, renginių pavadinimams, prie žodžių junginių ar santrumpų gali būti rašomi be brūkšnelio: *paroda „Alytus 2019“*. Kai pavadinime nurodoma data, vietoj metų pirmųjų dviejų skaitmenų rašomas ne brūkšnelis (brūkšnys), bet apostrofas: *rudens mugė „Alytus '18“*.

Kuo skiriasi minuso ir brūkšnelio ženklai?

Minuso ženklas (–) yra atimties operaciją arba neigiamą skaičių žymintis ženklas (kodas). Jis yra tokio paties ilgio kaip ir brūkšnys (ne brūkšnelis!), jo ilgis atitinka pliuso ženklo (+) horizontalaus brūkšnio ilgį.

Neigiamas skaičius rašomas tarp minuso ženklo ir skaitmens be tarpo, pvz., *Vidutinė sausio mėnesio oro temperatūra Rytų Lietuvoje apie –5 °C* (ne – 5 °C).

Brūkšnys

Brūkšnys yra skyrybos ženklas, kuriuo skiriamos sakinio dalys, sakinių dėmenys, tiesioginė kalba. Brūkšnį, jei naudojatės ne lietuviško standarto klaviatūra, galima surinkti drauge spaudžiant klavišą Alt ir 0150.

Brūkšnys (–) rašomas tarp dviejų ar daugiau žodžių ar skaitmenų, žyminčių daiktų bei reiškinių vietas, laiko, kiekio, eilės ribas. Kai nurodomas laikotarpis apima dvejus ar keletą metų, tarp metų žyminčių skaičių rašomas vidutinio ilgio brūkšnys, o tarpų nepaliekama: *2018–2019 mokslo metai. 2018-08-20–2018-09-07 atostogų laikotarpis. Interesantai priimami 8.00–12.45 ir 12.45–17.00 val. Autobusas Alytus–Punia išvyks laiku. Ataskaitos teikiamos 2–4 kartus per pusmetį.*

Brūkšnys (ne brūkšnelis) rašomas tarp žodžių, žyminčių dvišalius santykius: *pirkimo–pardavimo (geriau prekybos) sutartis, perdavimo–priėmimo aktas* (jei nereikia oficialaus termino, pakanka tiesiog perdavimo akto.)

Skiriant sakinio dalis tarp žodžių ir brūkšnio būtini tarpai: *Nacionalinė <...> agentūra (toliau – agentūra, atstovaujama <...>), ir Alytaus miesto savivaldybės administracija (toliau – savivaldybės administracija), atstovaujama <...>, sudarė šią bendradarbiavimo sutartį (toliau – sutartis). Priežiūros (pagalbos) išlaidų tikslinės kompensacijos gavėjų skaičius 2018 m. sausio – gegužės mėnesiais. Privalomos užduotys: prisisitatymas, susijęs su tema – iki 3 min., namų darbas – 3–5 min.*

Praktiniai brūkšnelio ir brūkšnio taisymo pavyzdžiai

Gerai	Blogai (klaidingos vietos paryškintos)
<i>Gruodžio 10-oji – Žmogaus teisių diena</i>	<i>Gruodžio 10–oji – Žmogaus teisių diena</i>
<i>5-erių metų jubiliejus</i>	<i>5 – erių metų jubiliejus</i>
<i>Vakaras-koncertas</i>	<i>Vakaras – koncertas</i>
<i>Blogiausias įvertinimas yra 1 balas, geriausias – 10 balų.</i>	<i>Blogiausias įvertinimas yra 1 balas, geriausias - 10 balų.</i>
<i>Bilietai kainos 10–16 Eur</i>	<i>Bilietai kaina 10-16 Eur</i>
<i>2019–2020 m. kūrybos darbai</i>	<i>Bilietai kainos 10 – 16 Eur</i>
	<i>2019-2020 m. kūrybos darbai</i>
	<i>2019 – 2020 m. kūrybos darbai</i>

TAŠKAS IR KITI SKIRIAMIEJI ŽENKLAI

Sakinio gale rašomas taškas, klaustukas, šauktukas arba daugtaškis (tai priklauso nuo prasmės ir intonacijos). Tarp sakinio galo ženklo ir kito sakinio paliekamas tarpelis. Tarpeliai taip pat būtini po skiriamųjų ženklų (tarp dviejų sutrumpinimų ir po jų parašytų taškų, tarp sutrumpinimo ir skaičiaus ir pan.).

Gerai	Blogai (klaidingos vietos paryškintos)

Dėl informacijos prašome kreiptis į Alytaus miesto savivaldybės administracijos <...> skyrių, Rotušės a. 4, 62504 Alytus, teirautis tel. (8 315) 55 000, (8 315) 55 001.

*19. Sutartis gali būti nutraukiama:
19.1. šalių susitarimu;
19.2. jeigu viena iš šalių nevykdo ar netinkamai vykdo šia sutartimi prisiimtus įsipareigojimus ir tai yra esminis sutarties pažeidimas.*

A. B. informavo komisijos narius apie vykdomą Palankių sąlygų verslo plėtrai sukūrimo projektą. Jo įgyvendinimo tikslais numatyta pirkti 3 nešiojamuosius kompiuterius.

Tvirtovės g. 3

*Dėl informacijos prašome kreiptis į Alytaus miesto savivaldybės administracijos <...> skyrių, **Rotušės a.4**, 62504 Alytus, teirautis tel. (8 315) 55 000, (8 315) 55 001.*

*19. Sutartis gali būti nutraukiama:
19.1.šalių susitarimu;
19.2.Jeigu viena iš šalių nevykdo ar netinkamai vykdo šia sutartimi prisiimtus įsipareigojimus ir tai yra esminis sutarties pažeidimas.*

*A. B. informavo komisijos narius apie vykdomą Palankių sąlygų verslo plėtrai sukūrimo **projektą.Jo** įgyvendinimo tikslais numatyta pirkti 3 nešiojamuosius kompiuterius.*

Tvirtovės g.3

Pagal bendrąsias skyrybos taisykles, kai tarp veiksnio ir tarinio yra apibūdinamasis santykis, vietoj praleistos tarinio jungties nerašomas joks ženklas. Taigi nurodant atsiskaitomąją sąskaitą, kodą, kainą ir pan. prieš skaičių nerašomas joks skyrybos ženklas.

<i>Gera</i>	<i>Blogai (skyrybos klaida paryškinta)</i>
<i>atsiskaitomoji sąskaita</i>	<i>atsiskaitomoji sąskaita:</i>
<i>LT 21 7044 0600 0192 8371</i>	<i>LT 21 7044 0600 0192 8371</i>
<i>kodas 188706935</i>	<i>kodas: 188706935</i>
<i>kaina 300,00 Eur</i>	<i>kaina: 300,00 Eur</i>
<i>Iš viso 1 252,00 Eur</i>	<i>Iš viso: 1 252,00 Eur</i>
<i>PVM 18 proc.</i>	<i>PVM: 18 proc.</i>
<i>Tel. (8 315) 55 100</i>	<i>Tel.: (8 315) 55 100</i>

Lentelės vienoje skiltyje esančio sakinio ar frazės gale nesant vardijimo dvitaškis nerašomas.

Gera		Blogai	
<i>Organizacijos pavadinimas</i>	<i>UAB „Alkesta“</i>	<i>Organizacijos pavadinimas:</i>	<i>UAB „Alkesta“</i>
<i>Organizacijos kodas</i>	<i>249672710</i>	<i>Organizacijos kodas:</i>	<i>249672710</i>
<i>Organizacijos adresas</i>	<i>Naujoji g. 118, Alytus</i>	<i>Organizacijos adresas:</i>	<i>Naujoji g. 118, Alytus</i>
<i>Kiekis</i>	<i>1 000 vnt.</i>	<i>Kiekis:</i>	<i>1 000 vnt.</i>
<i>Kaina eurais</i>	<i>5 000</i>	<i>Kaina eurais:</i>	<i>5 000</i>
<i>Iš viso</i>	<i>5 000</i>	<i>Iš viso:</i>	<i>5 000</i>

Lentelių skilčių ribos atstoja skiriamuosius ženklus, todėl po baigiamųjų frazių ar sakinių lentelėse skiriamieji ženklai nebūtinai. Lentelėje reikėtų laikytis vieno pasirinkto principo.

Vardijimo skyryba

Jeigu vardijama, rašomas dvitaškis:

Vadovaudamasis <...> įstatymu, atsižvelgdamas į <...> raštą (išvadą, rekomendacijas):

1. *S u d a r a u* <...> darbo grupę:
<...>.
2. *P a v e d u* šiai darbo grupei <...> apsvarstyti <...> .
3. *I p a r e i g o j u* <...> pateikti išvadas administracijos direktoriui.

***

*Spektaklio bilietų kainos: 5, 8 ir 10 Eur.
Tel.: 55 198, 55 199.*

Renginio rėmėjai: UAB Alytaus radijas, „Alytaus naujienos“, Alytaus spaustuvė, AB „Alita“.

Jeigu vardijimo nėra, dvitaškis nerašomas:

*Vadovaudamasis <...> įstatymu, atsižvelgdamas į <...> raštą (išvadą, rekomendacijas),
t v i r t i n u <...> tvarkos aprašą (pridedama).*

Renginio organizatorius – Alytaus kultūros ir komunikacijos centras.

VIZITINĖ KORTELĖ

„Vizitinė kortelė – tai specialus asmens lapelis, kur nurodomas asmens vardas, pavardė, adresas ir kiti ryšiams palaikyti reikalingi duomenys.

Gali būti viršuje per vidurį rašomas vardas ir pavardė, žemiau (mažesniu šriftu) einamųjų pareigų pavadinimas arba profesija, apačioje lapelio kampuose – adresai ir telefono numeriai. Jų rašymo tvarka gali būti: darbuotojo (jei nurodytos pareigos) – kairėje darbovietės adresas, dešinėje darbovietės ir namų telefonai...“ (, [Kanceliarinės kalbos patarimai](#)“ . V., 2002)

A. Lydekos knygoje „Protokolo pagrindai“ (V., 2008) nurodoma, kad standartinis kortelės dydis yra 5 x 9 cm. Dažniausiai iš viršaus į apačią rašomas įmonės ar organizacijos pavadinimas, asmens vardas ir pavardė, pareigos, kontaktai (adresai, telefonų, fakso numeriai ir kt.).

Kartais pareigų kortelė spausdinama su valstybės herbu arba įmonės logotipu, jie visada būna kortelės viršuje centre arba viršutiniame kairiame kampe.

ELEKTRONINĖS KORESPONDENCIJOS NUOSTATOS

Elektroniniuose laiškuose reikia laikytis lietuvių kalbos rašybos ir skyrybos, kitų kalbos vartojimo sričių normų. Lietuvių kalbos taisyklės – kaip ir apskritai visos taisyklės – sukurtos tam, kad gyvenimas būtų aiškesnis (o ne priešingai, kaip mums neretai atrodo). Supaprastinta gramatika, švepla kalba neduoda jokios naudos, nes tekstą sunku skaityti, jis panašus į rebusą.

Nerašytos laiškų korespondencijos taisyklės reikalauja, kad asmenis, su kuriais susirašinėjate, informuotumėte, kam ir kokiu tikslu persiunčiate jų laiškus. Šiuo atveju leistina iš laiško pašalinti nereikalingą informaciją ir pataisyti stiliaus klaidas.

Savo asmeninės korespondencijos, ypač suredaguotos taip, kad jums rašiusį asmenį pateiktumėte jam nepalankiu aspektu, nedera persiųsti tretiesiems asmenims. Elektroniniu laišku nepatartina pranešti blogų naujienų.

Dešiniajame elektroninio laiško kampe nėra prasmės rašyti datos – tai padarys kompiuteris.

Visais kitais požiūriais susirašinėjimas elektroniniais laiškais niekuo nesiskiria nuo tų, kurie būdingi įprastinei dalykinei korespondencijai. Būtina vartoti mandagias pasisveikinimo ir atsiveikinimo formuluotes, be kurių neapsieinama rašant paprastą laišką. Pirmasis laiškas nepažįstamam asmeniui prasideda žodžiais „Gerbiamas pone (gerbiamoji ponija)“ – jeigu nerašomos pareigos, arba, pavyzdžiui, „Gerbiamasis patarėjau (patarėja)“ ir baigiasi – „Su pagarba“, „Pagarbiai“.

Jei su adresatu jau buvote susitikę ir laišką jam rašote nebe pirmą kartą, kreipkitės į jį vardu, o užbaikite neutralia formuluote „Linkiu sėkmės“ ar „Iš anksto dėkoju“.

Jeigu per dieną aktyviai susirašinėjate, nuo trečio ar ketvirto laiško atsisakykite formalių kreipinių. Toks bendravimas primena pokalbį telefonu ir nepaklūsta bendroms taisyklėms. Bet kitą dieną jau reikia paisyti visų ceremonijų.

Parengta pagal „Lietuvos ryto“ inf. <http://www.lrytas.lt/print.asp?k=news&id=13506851941349400841>

ŽODYNO KULTŪRA

Administracinės kalbos žodynas turi savo ypatumų, kurie ją išskiria iš kitų kalbos sričių. Sprendimuose, potvarkiuose, įsakymuose, raštuose, kituose teisės aktų tekstuose negali būti netaisyklingų žodžių, žodžių junginių. Būtina laikytis bendrinės lietuvių kalbos normų ir teisinės terminijos. Tarptautiniai žodžiai vartojami tik tada, kai lietuvių kalboje nėra šių žodžių atitikmenų. Teisės akte visi bendriniai kitų kalbų žodžiai turi būti išversti į lietuvių kalbą. Pirmenybė teiktina lietuviškiems terminams. Prireikus tarptautinis terminas gali būti nurodytas pagrečiui su lietuviškuoju (vienas iš jų – skliausteliuose).

Teisės aktas turi atitikti Svetimžodžių keitimo lietuviškais atitikmenimis tvarkos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2000-11-06 nutarimu Nr. 1340, reikalavimus. Svetimžodžių keitimo lietuviškais atitikmenimis objektai yra teisės aktų projektai, mokymo priemonės, viešoji informacija. Ketinamus vartoti svetimžodžius arba jų atitikmenis reikia derinti su VLKK, savivaldybių kalbos tvarkytojais.

Teisės akte turi būti teikiami sunorminti vietovardžiai.

ŽODYNAI, DUOMENŲ BAZĖS

Dabartinės lietuvių kalbos žodynas

Lietuvių kalbos komisija. Aktualiausios temos

Lietuvių kalbos komisijos kalbos konsultacijų bankas

Lietuvių kalbos žodynas

Lietuvos Respublikos terminų bankas

Lietuvos vietovardžių geoinformacinė duomenų bazė

Pasaulio vietovardžiai

Pavardžių duomenų bazė

Vardų sąvadas

Registru centro juridinių asmenų duomenų bazė

SAVI IR SVETIMI ŽODŽIAI

Žodyną sudaro savi žodžiai ir skoliniai. Nuolat bendraujant su kitomis tautomis, kalboje atsiranda ir tų tautų žodžių, todėl žodynas – lengviausiai pažeidžiama kalbos sritis.

Viena tauta, perėmusi kitos tautos kurį nors daiktą, pasiskolina ir jo pavadinimą. Lietuviai iš slavų šitaip gavo *turgų, muitą, muilą*, iš germanų – *spintą, kambarį, rūmą, pinigą*. Kartu su daiktu ar reiškiniu po pasaulį išplinta ir jį sukūrusios tautos žodis. Dažniausiai jis virsta tarptautiniu. Į lietuvių kalbą šitaip pateko lotynų *administracija, dokumentas, kandidatas, mandatas, profesija*, graikų – *automobilis, krizė, protokolas, telefonas*, prancūzų – *kontrolė, kvitas, meras, paradoksas, reglamentas, remontas*, italų *bankas, kanceliarija*, vokiečių – *kadastras, komandiruotė* ir kt. Daugiausia tarptautinių žodžių yra kilę iš lotynų ir graikų kalbų – tai visuomenės struktūros, mokslo ir kultūros šakų pavadinimai. Nuo tarptautinių žodžių svetimybės skiriasi tuo, kad jos nevertojamos kaip terminai, menkai paplitę – vartojamos tik žodžio tėvynėje ir negeistini svečiai kaimynų kalboje.

Svetimžodžio nevartojame, jei savo kalboje yra tolygus atitikmuo, pvz.: *biznis – verslas, apsas – (angl. mobile application) – mobilioji programa; haštagas – saitazodis (žymimas grotelėmis #), moderatorius – vadovas, (diskusijos) vedėjas, ofisas – biuras, kontora, raštinė, parkavimas – (automobilių) stovėjimas, statymas, laikymas; pilotinis – bandomasis; renovuoti – atnaujinti ir kt.*

SVETIMYBĖS

Svetimybės sudaro kitų kalbų žodžiai, vietoj kurių bendrinėje kalboje yra tolygių tikslių pakaitų. Iš kitakalbių tekstų imamų svetimžodžių nepartartina rašyti originalo kalba arba nepakeitus šaknies pridėti lietuvišką galūnę (pvz.: **e-mails** (=el. paštas), *flashmob* 'as). Svetimybės žaloja žmogaus požiūrį į kalbą ir kalbos jausmą, todėl jų plitimą būtina stabdyti. Tai mūsų visų reikalas.

Svetimybės ir jų dariniai	Lietuviški atitikmenys
apart	<i>be, išskyrus; be to</i>
apsas (angl. <i>mobile application</i>)	<i>mobilioji programa</i>
arenda; arenduoti	<i>nuoma; nuomoti(s), iš(si)nuomoti</i>
barteriniai mainai	<i>natūriniai (prekių) mainai</i>
čartas	<i>sąrašas, lentelė</i>
čarterinis	<i>nuomojamasis, užsakomasis</i>
čatas (čiatas)	<i>pokalbis internetu; tikralaikis pokalbis</i>
datatorius	<i>datos spaudas</i>
dileris, -ė	<i>1. (prekybos) agentas, -ė; 2. (įgaliotasis įmonės) atstovas, -ė</i>
distributorius	<i>platintojas, skirstytojas</i>
domofonas	<i>telefonspynė</i>
dragai (<i>dragas</i>)	<i>traukos lenktynės, gatvės lenktynės</i>
dronas (angl. <i>drone</i>)	<i>Galima vartoti. Taip pat vartojama <i>bepilotis orlaivis, bepilotė skraidyklė</i></i>
ekskluzyvinius	<i>išskirtinis, ypatingas</i>
e-mails, e-mail, imeilas	<i>elektroninis paštas</i>
fasilitatorius	<i>mokytojas, auklėtojas, vadovas</i>
fitnessas	<i>kūno rengyba; lengvasis kultūrizmas sveikatingumo aerobika (angl. <i>fitness aerobics</i>) fizinis tinkamumas; fizinė parengtis</i>
flišas (angl. <i>flash memory, memory stick</i>)	<i>atmintukas, USB atmintinė</i>
flišmobas (angl. <i>flashmob</i>)	<i>žaibiškas sambūris, sulėktuvės, sąspietis</i>
graffiti	<i>grafitas, -ai, grafitų piešimas</i>
hostelis	<i>nakvynės namai</i>
hotelis	<i>viešbutis</i>
imidžas	<i>įvaizdis</i>
išmiera	<i>matmuo; dydis, numeris</i>
kartridžas	<i>miltelių dėžutė, miltidėžė</i>
kaštai	<i>neteiktinas buhalterinei apskaitai; vartotini terminai <i>sąnaudos, išlaidos, lėšos, savikaina; kaina.</i> <i>Kaštai</i> gali būti vartojamas kaip ekonomikos (<i>ekon.</i>) ir valdymo apskaitos (<i>vald. apsk.</i>) terminas. Juo įvardijamos sąvokos aiškintinos taip: 1. ekon. Geresnės (ekonominiu aspektu) alternatyvos, nepasirinktos siekiant norimo tikslo, vertė (pvz.: <i>kaštų ir naudos analizė; kapitalo kaštai;</i></i>

	<i>kaštų efektyvumo analizė; socialiniai kaštai; demografiniai kaštai, sprendimo kaštai).</i>
	2. vald. apsk. Planuojamai ar vykdomai ekonominei veiklai atlikti reikalingų pastangų, laiko, turto ir išteklių, prisiimamos rizikos ir dėl to prarandamų galimybių piniginei išraiška (pvz.: <i>tiesioginiai ir netiesioginiai kaštai; pastovieji ir kintamieji kaštai; gamybos, logistikos kaštai; ribiniai kaštai, kaštų centras, kaštų paskirstymas, kaštų pasidalijimas</i>)
kaučingas (angl. coaching), koučingas , kaučeris	<i>ugdomasis vadovavimas, konsultuojamasis ugdymas; vadovas ugdytojas, ugdantysis vadovas</i>
knopkė, knopka	<i>1. mygtukas; 2. spraustukas; 3. smeigtukas; 4. spraudė</i>
know-how	<i>technologijos naujovės; praktinė patirtis</i>
laptopas	<i>nešiojamasis kompiuteris</i>
markeris	<i>žymeklis</i>
marketingas	<i>rinkodara, prekyba</i>
menedžeris	<i>vadybininkas</i>
miera	<i>dydis, numeris, matmuo; matas; mastas, matavimo įrankis</i>
mieruoti(s)	<i>matuoti(s)</i>
(ne)boti	<i>(ne)paisyti, (ne)žiūrėti</i>
ofisas	<i>įstaiga (kartais kontora, biuras, raštinė, būstinė)</i>
ofšorinis	<i>neapmokestinamas, lengvatinės prekybos</i>
outletas, autletas (angl. išparduotuvė)	<i>išparduotuvė</i>
<i>outlet – išeiga, išėjimas; nutekėjimas)</i>	
pabas	<i>alinė, aludė; smuklė</i>
pagkė	<i>1. aplank(al)as; 2. segtuvas</i>
parkingas	<i>(automobilių) aikštelė</i>
pleiofai	<i>atkrintamosios rungtynės</i>
plėmas, plėmė	<i>dėmė</i>
plintusas	<i>grindjuostė</i>
ploteris	<i>braižytuvas</i>
presa	<i>spauda</i>
presatašė	<i>spaudos atstovas, spaudos atašė</i>
prescentras	<i>spaudos centras</i>
preskonferencija	<i>spaudos konferencija</i>
printeris	<i>spausdintuvas</i>
proba	<i>mėginys, bandinys</i>
prūdas	<i>kūdra, tvenkinys</i>
pundas, pundelis,	<i>1. ryšulys, -ėlis; 2. šūsnis, glėbys</i>
rentingas	<i>trumpalaikė nuoma</i>
skryningas	<i>1. atranka, rūšiavimas; 2. patikrinimas</i>
snekas	<i>užkandis, užkandukas</i>
sortuoti, sortiruoti	<i>rūšiuoti</i>
spamas, spaminti	
sponsorius	<i>rėmėjas, mecenatas</i>
(su)bujoti	<i>1. (su)vešėti, (su)keroti, tarpti; 2. (su)klestėti</i>
steipleris	<i>segiklis</i>
šlanga(s)	<i>žarna</i>
šniūras	<i>1. virvė; 2. virvutė; 3. spec. virvėlaidis</i>
špaklis, špaklius	<i>glaistas</i>
špakliuoti	<i>glaistyti</i>

testeris

1. tikrintuvas, tikriklis; 2. bandiklis (bandomasis prekės pavyzdys)

Naujųjų svetimybų yra gerokai daugiau. Svetimybų pakaitų ieškokite Kalbos konsultacijų duomenų bazėje, žr. [Valstybinė lietuvių kalbos komisija / Konsultacijų bankas](#) protokoliškai patvirtintuose svetimybų atitikmenų sąrašuose, žr.

[http://www3.lrs.lt/pls/inter2/dokpaieska.showdoc_l?p_id=385140&p_query=&p_tr2=Valstybinė lietuvių kalbos komisija / Dėl Svetimžodžių atitikmenų sąrašo papildymo](http://www3.lrs.lt/pls/inter2/dokpaieska.showdoc_l?p_id=385140&p_query=&p_tr2=Valstybinė%20lietuvių%20kalbos%20komisija%20Dėl%20Svetimžodžių%20atitikmenų%20sąrašo%20papildymo) įvairių sričių terminų žodynuose.

Naujai į mūsų kalbą patekę svetimybės periodiškai aptariamoms „Gimtosios kalbos“ žurnale.

VERTINIAI: ŽODŽIAI*, ŽODŽIŲ JUNGINIAI**, ŽODŽIŲ IR JUNGINIŲ REIKŠMĖS KLAIDOS***

Pagal kitos kalbos struktūrą išverstas žodis, žodžių junginys ar sintaksinė konstrukcija laikoma vertiniu. Panašūs į vertinius yra ir semantizmai, t. y. taisyklingi lietuviški žodžiai, vartojami nelietuviška reikšme. Priešdėlių vediniai – tai verstiniai žodžiai, kuriems priešdėlis pridėtas pagal kitų kalbų darybos dėsnius. Tokiu atveju priešdėlis teikia reikšmę, kuri negali išreikšti norimos pasakyti tuo žodžiu sąvokos. Taisome atsisakydami nereikalingo priešdėlio arba netaisyklingą priešdėlį keičiame taisyklingu.

Neteiktinų vertinių – žodžių ir junginių klaidos – tai Didžiųjų kalbos klaidų sąrašo dalis. Visą sąrašą žr. [Valstybinė lietuvių kalbos komisija / Neteiktini vertiniai](#) ir [Valstybinė lietuvių kalbos komisija / Žodžių ir junginių reikšmės klaidos](#)

Būdingi vertiniai, semantizmai ir jų pakaitai

Žvaigždutėmis žymimos vertinių rūšys

Klaida	Pataisa
abuoja s, -a***	<i>ne</i> vartotinas reikšme „ <i>abejingas</i> , -a“: <i>Savo darbui jis visai abuoja</i> s (=abejingas).
abuojumas ***	nevart. r. „ <i>abejingumas</i> “
junginiai su ant **:	
ant kiek	= <i>kaip</i> , <i>kiek</i> : <i>Matome, ant kiek</i> (=kaip, kiek) <i>pasikeitė mūsų organizacija</i> .
ant kiek... , ant tiek	= <i>kiek...</i> , <i>tiek</i> : <i>Ant kiek</i> (=Kiek) <i>išaugo kainos, ant tiek</i> (=tiek) <i>atlyginimai tikrai nepadidės</i> .
ant savęs	= <i>sau</i> , <i>savarankiškai</i> : <i>Ant savęs</i> (=Sau, Savarankiškai) <i>užsidirba</i> .
ant sveikatos	= <i>į sveikatą</i> : <i>Toks sunkus darbas jam neišeis ant sveikatos</i> (=į sveikatą).
ant tiek	= <i>taip</i> , <i>tiek</i> : <i>Jis ant tiek</i> (=tiek, taip) <i>nusilpęs, kad nebepaeina</i> .
apystova *	= <i>aplinkybė</i> : Nusikaltimo <i>apystovas</i> (=aplinkybes) <i>tiria policija</i> .
apdrausti ,	nevart. eigos veiksmo reikšme, geriau <i>drausti</i> : <i>Apdraudžiame</i> (– <i>Draudžiame</i>) <i>tik vykstančius į užsienį</i> .
apdraudimas ***	= <i>įforminti</i> : Užbaigtą bylą būtina <i>apiforminti</i> (=įforminti).
apiforminti	<i>Visi aktai apiforminami</i> (=iforminami) <i>pagal reikalavimus</i> .
	<i>Raštas dar galutinai neapiformintas</i> (=neiformintas).
apkūrenti ,	nevart. eigos veiksmo reikšme, geriau <i>kūrenti</i> : <i>Šis namas apkūrenamas</i>
apkūrenimas ***	(=kūrenamas) <i>dujomis</i> .
apmokyti , apmokymas ***	nevart., jei nekalbama apie paviršutinišką, menko intensyvumo, neilgai trunkantį mokymą: Nusikaltėlių padėjo surasti specialiai <i>apmokyti</i> (=mokyti) <i>šunys</i> . <i>Vyksta vairuotojų apmokymas</i> (=mokymas arba <i>mokomi vairuotojai</i>).

<i>apsidėti</i> žr. <i>dėtis</i> <i>apsieiti</i> ***	nevar. r. <i>atsieiti, kainuoti</i> : <i>Jų išlaikymas valstybei brangiai apsiėjo</i> (=atsiejo).
<i>ap(si)jungti</i> ***	nevar. r. <i>su(si)jungti; su(si)vienyti; su(si)burti</i> : apjungti (=sujungti) <i>firmas, bankus, įmones, bylas</i> ; apjungti (=suvienyti) <i>pastangas</i> ; apjungti (=suburti) <i>žmones</i> ; apsijungti (=susiburti) <i>į draugiją</i> ; =vesti (kalbant apie vyrą), <i>(iš)tekėti</i> (kalbant apie merginą), <i>susituokti</i> ; geriau <i>lemti, nulemti, sąlygoti</i> ; – <i>išvadinti</i> ;
<i>apsivesti</i> *** <i>apspręsti</i> *** <i>apšaukti</i> *** <i>apšildyti, apšildymas</i> ***	eigos veiksmo reikšme geriau vartoti <i>šildyti, šildymas</i> : <i>Butas apšildomas</i> (=šildomas). <i>Centrinis apšildymas</i> (=šildymas).
<i>apšiltinti, apšiltinimas</i>	eigos veiksmo reikšme geriau vartoti <i>šiltinti, šiltinimas</i> : Apšiltiname (=Šiltiname) <i>namo sienas</i> .
<i>aptarnauti sąskaitą</i> *** <i>apturėti</i> ***	=tvarkyti sąskaitą; nevar. r. <i>turėti, patirti</i> : <i>Kiek vargo apturėjau</i> (=turėjau) <i>dėl to savo buto!</i> – <i>apylanka</i> : <i>kelio apylanka</i> ;
<i>apvažiavimas</i> *** <i>atidaryti</i> ***: <i>atidaryti akis</i> <i>atidaryti atminimo lentą, paminklą</i> <i>atidaryti čiaupą</i> <i>atidaryti dujas, vandenį</i> <i>atidaryti knygą, sąsiuvinį</i> <i>atidaryti skėtį</i> <i>atidengti</i> : <i>atidengti nusikaltėlį</i> <i>atidengti sąskaitą</i> <i>atidirbti</i> ***	=atmerkti akis; =atidengti atminimo lentą, paminklą; =atsukti čiaupą; =paleisti dujas, vandenį; =atskleisti, atversti knygą, sąsiuvinį; =išskleisti skėtį; =nustatyti kaltininką, nusikaltėlį; =atidaryti sąskaitą;
<i>atkoreguoti</i> ***	nevar. r. <i>baigti rengti, kurti, galutinai apdoroti, išstobulinti</i> : atidirbti (=baigti rengti, kurti, galutinai apdoroti, išstobulinti) <i>metodiką, planą, projektą, technologiją ir pan.</i> ;
<i>atkrauti</i> ***	nevar. r. <i>(pa)koreguoti</i> : <i>Mūsų komitetas šį projektą neseniai atkoregavo</i> (=pakoregavo).
<i>atleisti, atleidimas</i> *** <i>atlieti</i> ***	nevar. r. <i>išsiųsti</i> : Atkrovėme (=Išsiuntėme; Išvežėme) <i>prekes į Vokietiją</i> . nevar. r. <i>(iš)duoti; parduoti</i> : atleisti (=parduoti) <i>prekę pirkėjui</i> ;
<i>atmainyti</i> ***	nevar. r. <i>nulieti, išlieti, padaryti ką liejant</i> : atlieti (=nulieti, išlieti) <i>detalę, paminklą, skulptūrą ar pan.</i>
<i>atmirti</i> ***	nevar. r. <i>panaikinti</i> : atmainyti (=panaikinti) <i>įstatymą, nutarimą, potvarkį, susitarimą, nuosprendį ir pan.</i>
<i>atredaguoti</i> *** <i>atreguliuoti</i> *** <i>atremontuoti</i> *** <i>atrestauruoti</i> ***	nevar. r. <i>(iš)nykti, mirti, liautis egzistavus</i> : <i>Senosios tradicijos pamažu atmiršta</i> (=nyksta, miršta).
<i>atsiekti,</i> <i>atsiekimas</i> *** <i>atsinešti, atsinešimas</i> ***	nevar. r. <i>suredaguoti</i> : <i>Tekstas prastai atredaguotas</i> (=suredaguotas). nevar. r. <i>sureguliuoti</i> : <i>Vairą reikėtų atreguliuoti</i> (=sureguliuoti). nevar. r. <i>suremontuoti</i> : Atremontavo (=Suremontavo) <i>kabinetus</i> . nevar. r. <i>restauruoti</i> : Atrestauravome (=Restauravome) <i>senus baldus</i> . nevar. r. <i>pasiekti</i> : <i>Šiomet atsiekėme</i> (=pasiekėme) <i>neblogų rezultatų</i> . nevar. r. <i>pasiekimas, laimėjimas, pergalė</i> ;
<i>at(si)žymėti</i> ***	nevar. r. <i>elgtis, žiūrėti (į ką)</i> : <i>Po to įvykio jis atsineša</i> (=žiūri) <i>į mane</i> (=elgiasi su manimi) <i>labai draugiškai</i> . nevar. r. <i>elgesys, požiūris</i> ; nevar. r.: 1. <i>pažymėti</i> : <i>Prašom atžymėti</i> (=pažymėti) <i>bilietą</i> ; 2.

	apdovanoti: Geriausi darbuotojai buvo atžymėti (=apdovanoti) vertingomis dovanomis. nevalt. r.: 1. žyma, įrašas; 2. žymė, žymuo. = aukštesnė organizacija (institucija): Kreipėmės į aukščiau stovinčią (=aukštesnę) organizaciją. nevalt. išvadiniu (apibendrinamuoju) žodžiu: Bendrai (=Apskritai) jis neblogas žmogus.
atžyma***	
aukščiau stovinti organizacija bendrai***	
[būti (yra, buvo...)] (ne) kurse**	=nežinoti: Būti nesupažindintam, nesusipažinusiam: Dėl nutarimo manęs neklauskit – aš ne kurse (=nežinau; nesu susipažinęs, nesupažindintas). Jis kurse mūsų idėjos (=žino apie mūsų idėją; išmano, supranta mūsų idėją).
(būti, eiti...) pas save**	=(būti) savo kabinete, kambaryje...; (eiti) į savo kabinetą, kambarį ir kt.: Viršininkas pas save (=savo kabinete). Einu pas save (=į savo kabinetą, kambarį).
būk tai**	=esą, neva, girdi, kad, lyg, tartum: Kaimynai kalbėjo būk tai (=esą, kad, neva) jis pats padegė namą.
davinys***	nevalt. r. duomuo: Pastarųjų apklausų daviniai (=duomenys) teikia vilčių.
dėti(s)***	=vilkti(s) suknelę, švarką, paltą, apsiaustą; =auti(s), mauti(s) apavą, kojines, kelnes ir pan.; =juosti(s) diržą, juostą (diržu, juosta); =segti(s) auskarus, laikrodį, sagę ir pan.;
gautis***	nevalt. savaimine rezultatine reikšme: Gali taip gautis (=išeiti, atsitikti), kad rytoj nebesusitiksimė.
gerbūvis*	=1. gerovė: Mes rūpinamės jūsų gerbūviu (=gerove)! 2. aplinka: Bendrovės direktorius pažadėjo sutvarkyti gerbūvį (=aplinką) 3. aplinkotvarka: Ieškoma lėšų miesto gerbūviui (=aplinkotvarkai).
gyvybingas, -a***	nevalt. reikšme nepasenęs, -usi, tinkamas, -a vartoti: gyvybingas (=nepasenęs, tinkamas naudoti) glaistas, skiedinys; gyvybingi (=nepasenę, tinkami vartoti) vaistai;
glaustas, -a***	glausti (=trumpi) terminai;
įdomautis įjungti***	=domėtis: Įdomaujamės (=Domimės) užsienio šalių patirtimi. nevalt. r. įrašyti, įtraukti: įjungti (=įrašyti, įtraukti) į sąrašą, planą, kitą dokumentą, komisiją, paiešką;
įnešti***	nevalt. r.: 1. pateikti: įnešti (=pateikti) pasiūlymą; 2. įtraukti, įrašyti (į ką): įnešti (=įtraukti, įrašyti) į sąrašą, sutartį, protokolą ir pan.; 3. įtraukti, įrašyti, padaryti: įnešti (=padaryti) pataisą;
įpakavimas***	nevalt. reikšme pakuotė: Vaistus gavome popieriniame įpakavime (=popierinėje pakuotėje).
ir taip**	= ir štai; taigi; o dabar: Ir taip, (=Taigi; O dabar) laidą baigiame. Ir taip, (=Ir štai; Taigi), rungtyinės baigėsi lygiosiomis.
įstatymdavys, -ė;* įstatymleidys, -ė* išdirbti***	=įstatymų leidėjas, -a: Įstatymdaviai (=Įstatymų leidėjai) turi susirūpinti, kad ne visi gerbia valstybės įstatymus. nevalt. r. parengti, sukurti: Pernai išdirbome (=parengėme, sukūrėme) kontrolės metodiką.
išėiti***: išeinant iš ko	nevalt. r. remiantis kuo, vadovaujantis kuo; atsižvelgiant į ką: Išeinant iš susidariusios padėties (=Atsižvelgiant į susidariusią padėtį) buvo priimtas sprendimas uždaryti gatvę.
išieškoti: išieškotas, -a***	nevalt. r. išdailintas, -a; dailus, -i; prašmatnus, -i; elegantiškas, -a; rafinuotas, -a; galantiškas, -a: išieškotas (išdailintas, -a) dirbinys,

	<i>forma ir pan.</i> (apie meno kūrinį); išieškotas (=elegantiškas, rafinuotas) <i>skonis</i> ; išieškotos (=dailios, rafinuotos) <i>manieros</i> ; išieškotas (=dailus, galantiškas) <i>elgesys ir pan.</i> ;
išimti***: išimti dokumentus, ginklus, sprogmenis, narkotikus ir pan. (iš asmens) dokumentų, ginklų, sprogmenų, narkotikų ir pan. išėmimas (iš asmens) išjungti***	=paimti dokumentus, ginklus, sprogmenis, narkotikus ir pan.; =dokumentų, ginklų, sprogmenų, narkotikų ir pan. paėmimas;
išlaikyti***: išlaikyti alimentus, mokesčius ir pan. alimentų, mokesčių ir pan. išlaikymas išlaikytas, -a***	nevert. r. : 1. išbraukti, atleisti: išjungti (=išbraukti) iš plano, sąrašo, suvestinės, kito dokumento; išjungti (=išbraukti, atleisti) iš komisijos, komiteto, tarybos, kokios organizacijos ir pan.; 2. išskaičiuoti: išjungti (=išskaičiuoti; atimti) iš kainos, sumos, vertės ir pan.; =išskaičiuoti alimentus, mokesčius ir pan.; =alimentų, mokesčių ir pan. išskaičiavimas, išskaita;
išmetinėti, išmetinėjimas*** išnešti***	nevert. r. <i>santūrus, -i, susitvardantis, -i, susivaldantis, -i</i> : Mūsų viršininkas visai neišlaikytas (=nesantūrus, nesusitvardantis, nesusivaldantis) žmogus. nevert. r. <i>prikaišioti, priekaištauti, prikaišiojimas, priekaištas</i> : Tu jam dėl to neišmetinėk (=neprikaišiook, nepriekaištauk). nevert. r.: 1. priimti: išnešti (=priimti) sprendimą, nuosprendį ir pan.; 2. duoti, pateikti: išnešti (=duoti) įspėjimą, papeikimą ir pan.; išnešti (=pateikti) pasiūlymą, protestą ir pan.
išpildyti***: išpildyti kūrinį išpildyti planą išpulti***	=atlikti kūrinį; =įvykdyti planą; nevert. r.: 1. tekti, priderėti, prireikti, priklausyti: Sumokėk jam, kiek išpuola (=pridera, priklauso); 2. pasitaikyti: Kalėdos pernai išpuolė (=pasitaikė) gražios.
išrišti, išrišimas***	nevert. r. <i>išspręsti, išsprendimas</i> : Kažin, kaip šį klausimą išriš (=išspręs) tyrėjai? Klausimo, problemos išrišimas (=išsprendimas).
išskirti***	nevert. r. <i>paskirti</i> : Išskyrė (=Paskyrė) kompensaciją šildymo išlaidoms.
išstatyti***: išstatyti sąskaitą išstoti, išstojimas	=pateikti, išrašyti sąskaitą; nevert. r. <i>kalbėti; viešai pasirodyti, kalba; viešas pasirodymas</i> : Kas dar nori išstoti (=kalbėti)?
iššaukti***: iššaukiantis, iššaukiamas elgesys*** iššaukiančiai, iššaukiamai elgtis*** išvesti***: išvesti iš eksploatacijos išvesti iš komisijos,	nevert. r. <i>sukelti</i> : iššaukti (=sukelti) ligą, reakciją, žemės drebėjimą, kitokius padarinius; =įžūlus, provokuojamas, netinkamas elgesys; =įžūliai, provokuojamai, netinkamai elgtis; =sustabdyti, išjungti;

*komiteto, tarybos ir pan.
išžiūrėti****

įvesti***:

*įvesti į komisiją, komitetą,
tarybą ir pan.*

įvesti pataisą, papildymą

*įvesti į eksploataciją
(eksploatacijon)*

*įvesti kamuolį į žaidimą
junginiai su kaip**:*

kaip kartas, kaip sykis

kaip tai

kaip taisyklė

*kartas nuo karto, laikas
nuo laiko*

kurčias, -ia*

laisvanoris, -ė;*

laisvanoriškas, -a;

laisvanoriškai

liesti***

matomai*

nekuris,-i*

nešti atsakomybę***

neužilgo*

nuimti***:

*nuimti draudimą,
apribojimus, sankcijas,
muitus*

nuimti greitį, tempą

nuimti (psichologinę)

įtampą

nuimti priežastis

nuimti premiją, priemoną

nuimti skausmą

nuimti nuo kontrolės

nuimti nuo pareigų

nu(si)imti nuo įskaitos

*nu(si)imti suknelę,
apsiaustą, švarką, paltą ir
pan.*

*nu(si)imti apavą, kojines,
kelnes ir pan.*

nu(si)imti diržą, juostą

*nu(si)imti sagę, auskarus,
laikrodį, žiedą ir pan.*

nevalt. r. išbraukti, atleisti iš komisijos, komiteto, tarybos ir pan.

nevalt. r. apsvarstyti, išnagrinėti: **išžiūrėti** (=apsvarstyti, išnagrinėti)
prašymą, siūlymą, skundą ir pan.

nevalt. r. įtraukti į komisiją, komitetą, tarybą ir pan.;

=įtraukti, įrašyti, įdėti pataisą, papildymą;

=paleisti, atiduoti naudoti; įjungti;

=paduoti kamuolį į žaidimą;

=kaip tik: **Kaip sykis** (=Kaip tik) norėjau skambinti.

=kažkaip, kaip nors;

=paprastai, dažniausiai: **Kaip taisyklė** (=Paprastai) pirmiausia
brangsta naftos produktai.

=kartais, kartkartėmis, kartkarčiais, retkarčiais;

=duslus, -i: **Kurčias** (=Duslus) sprogimas.

=savanoris, -ė: Gelbėjimo darbų ėmėsi kariai, policininkai ir
laisvanoriai (=savanoriai) miesto gyventojai.

nevalt. r. būti susijusiam: Advokatas turi išsaugoti paslaptį, kuri **liečia**
(=yra susijusi) su ginamuoju.

nevalt. įterptiniu žodžiu nuomonei reikšti: **Matomai** (=Matyt), mums
reikėtų dar kartą pasitarti.

=šioks, -ia; toks, -ia; tam tikras, -a: Po **nekurio** (=tam tikro; kiek)
laiko ir mums reikės daryti apsispręsti. Gali atsirasti **nekurių** (=šiokių
tokių) įstatymo papildymų.

=būti atsakingam, atsakyti;

=netrukus, tuoj(au), greitai, veikiai: **Neužilgo** (=Netrukus; Tuojau;
Greitai; Veikiai) prasidės įstatymo pataisų svarstymai.

=panaikinti, draudimą, apribojimus, sankcijas, muitus ir pan.;

=sumažinti greitį, tempą;

=pašalinti, panaikinti (psichologinę) įtampą;

=pašalinti priežastis;

=nubraukti premiją, priemoną; neduoti, neskirti premijos, priemokos;

=numalšinti skausmą;

=nutraukti kontrolę, liautis kontroliavus;

=atleisti iš pareigų;

=iš(si)braukti, iš(si)rašyti, iš(si)registruoti iš įskaitos;

nevalt. r. nu(si)vilksti suknelę, apsiaustą, švarką, paltą ir pan.;

nevalt. r. nu(si)auti, nu(si)mauti apavą, kojines, kelnes ir pan.

nevalt. r. nu(si)juosti diržą, juostą;

nevalt. r. nu(si)segti sagę, auskarus, laikrodį, žiedą ir pan.;

<i>nukreipti</i>	nevalt. r. perduoti, persiųsti, nusiųsti: <i>Byla nukreipta</i> (= perduota (persiųsta) Alytaus rajono apylinkės teismui
<i>nutekinti informaciją obalsis*</i>	nevalt. r. perduoti informaciją =šūkis, devizas: <i>Mes vadovaujamės obalsiu</i> (=šūkiu, devizu) „Klientas yra karalius“.
<i>pajungti,</i>	nevalt. r.: 1. <i>privesti</i> (kalbant apie komunikacijas): <i>pajungti</i> (=privesti) dujas, elektrą, vandenį, šildymą, telefoną ir pan.; 2. <i>įjungti</i> (kalbant apie tiekimo pradžia): <i>pajungti</i> (=įjungti) dujas, elektrą, vandenį, šildymą, telefoną ir pan.; 3. <i>prijungti</i> : <i>pajungti</i> (=prijungti) variklį ir pan.;
<i>pajungimas***</i>	nevalt. r. <i>privedimas; įjungimas; prijungimas;</i>
<i>pakelti***:</i>	
<i>pakelti klausimą, problemą</i>	= <i>iškelti klausimą, problemą;</i>
<i>pakelti duomenis, bylą, kitokius dokumentus paskaičiuoti,</i>	= <i>peržiūrėti, pa(si)tikrinti duomenis, bylą, kitokius dokumentus;</i>
<i>paskaičiavimas</i>	nevalt. r. (<i>tiksliai</i>) <i>apskaičiuoti, suskaičiuoti: Būtina paskaičiuoti</i> (=apskaičiuoti) projekto išlaidas ir sudaryti sąmatą.
<i>pastatyti žr. statyti</i>	nevalt. r. (<i>tikslus</i>) <i>apskaičiavimas;</i>
<i>pastebėti</i>	nevalt. r. <i>pabrėžti, pažymėti, iškelti, pasakyti;</i>
<i>pašvęsti***</i>	nevalt. r. <i>skirti, dedikuoti: Knyga pašvęsta</i> (=skirta) lietuvių kovoms už nepriklausomybę.
<i>pavesti***</i>	nevalt. r. <i>apvilti, apgauti, netesėti: Jis ne kartą yra mus pavedęs</i> (=apvylęs, apgavęs).
<i>pašalinis, -ė***:</i>	
<i>pašalinis vaistų veikimas</i>	= <i>šalutinis vaistų veikimas;</i>
<i>pernešti***</i>	nevalt. r. <i>pakelti, iškentėti, iškęsti, išturėti, išverti: pernešti</i> (=pakelti, iškentėti, iškęsti, išturėti, išverti) skausmą, sielvartą, netektį, nelaimę ir pan.
<i>perspėti***:</i>	
<i>perspėti ligą, nusikaltimą, nelaimę ir pan.</i>	= <i>užkirsti kelią ligai, nusikaltimui, nelaimėi ir pan.;</i>
<i>pervesti***:</i>	
<i>pervesti į kitą grupę, klasę, kursą, skyrių</i>	nevalt. r. <i>perkelti į kitą grupę, klasę, kursą, skyrių;</i>
<i>pervesti į kitas pareigas</i>	= <i>perkelti į kitas pareigas;</i>
<i>peržiūrėti***</i>	nevalt. r. <i>persvarstyti; iš naujo, dar kartą apsvarstyti, nuodugniai išnagrinėti: peržiūrėti</i> (=iš naujo, dar kartą apsvarstyti) bylą, klausimą, tvarką ir pan.
<i>pildyti pareigas***</i>	= <i>eiti pareigas;</i>
<i>pilnateisis, pilnavertis</i>	= <i>visateisis, visavertis</i>
<i>praanalizuoti***</i>	nevalt. r. <i>išanalizuoti: praanalizuoti</i> (=išanalizuoti) padėtį;
<i>prabalsuoti***</i>	nevalt. r. <i>balsuoti, pabalsuoti, nubalsuoti, subalsuoti, baigti balsuoti: Opozicija prabalsavo</i> (=balsavo) už nepasitikėjimą ministru.
<i>prabėgti***</i>	nevalt. r. <i>bėgti, nubėgti: Kasdien prabėgu</i> (=nubėgu) keletą kilometrų.
<i>pračiuopti***</i>	nevalt. r. <i>apčiuopti, užčiuopti: Padidėjusias kepenis nesunku pračiuopti</i> (=užčiuopti).
<i>pradiktuoti***</i>	nevalt. r. <i>padiktuoti: Pradiktavau</i> (=Padiktavau) skelbimą telefonu.
<i>praeiti***</i>	nevalt. r.: 1. <i>nueiti: praeiti</i> (=nueiti) atstumą, kelią, nuotolį; 2. <i>išeiti: praeiti</i> (=išeiti) kursą, mokyklą, mokslus (t. y. baigti kursą, mokyklą, mokslus); 3. <i>paeiti: Keleiviai, praeikit</i> (=paeikit) į priekį; 4. <i>eiti:</i>

praėjimas	Praeiti (=I)Eiti) draudžiama. nevalt. r. (į)ėjimas: Praėjimas į pastatą (=Įėjimo į pastatą durys) kitoje pusėje.
prafinansuoti***	nevalt. r. finansuoti: Šį projektą reikėtų prafinansuoti (=finansuoti) iš rezervinio fondo.
pragalvoti***	nevalt. r. apgalvoti: Šis sprendimas nėra pragalvotas (=apgalvotas).
prakeliauti***	nevalt. r. keliauti, nukeliauti: Tądien kalnais prakeliavome (=nukeliavome) 8 km.
praklausyti***	nevalt. r. perklausyti, išklausyti: praklausyti (=perklausyti) įrašą; praklausyti (=išklausyti) paskaitą ir pan.;
prakomentuoti***	nevalt. r. (pa)komentuoti: Šis įvykis buvo išsamiai prakomentuotas (=pa)komentuotas) per televiziją.
prakonsultuoti***	nevalt. r. (pa)konsultuoti: Mūsų grupę dėstytojas jau prakonsultavo (=pa)konsultavo);
prakontroliuoti***	nevalt. r. (pa)kontroliuoti: Prakontroliuokite (=kontroliuokite), ar visi darbuotojai laiku ateina į darbą.
pramatyti***	nevalt. r. numatyti: Šitą ėjimą reikėjo pramatyti (=numatyti).
pramatymas	nevalt. r. numatymas;
praplaukti***	nevalt. r.: 1. nuplaukti: praplaukti (=nuplaukti, t. y. įveikti) atstumą, distanciją, nuotolį; 2. perplaukti: praplaukti (=perplaukti) baseiną, ežerą, tvenkinį;
praskambėti***	nevalt. r. nuskambėti, suskambėti: Jos balse praskambėjo (=nuskambėjo) nepasitenkinimo gaida.
pravažiuoti***	nevalt. r. važiuoti, įvažiuoti, nuvažiuoti: Pravažiuoti (=Važiuoti) be bilieto draudžiama. Pravažiuoti (=Įvažiuoti) į kiemą draudžiama. Mums liko pravažiuoti (=važiuoti, nuvažiuoti) 5 km.
pravažiavimas	nevalt. r. važiavimas, įvažiavimas: Už pravažiavimą (=važiavimą) be bilieto jums teks mokėti baudą. Pravažiavimas į teritoriją draudžiamas (=Įvažiuoti į teritoriją draudžiama). = nuolatinis, mėnesinis bilietas.
pravažiuojantis, pravažiuojamas bilietas	
pravesti***	nevalt. r.: 1. nutiesti, įvesti: Laidai neturi būti pravedami (=tiesiami) paviršiuje; 2. išvesti, nubrėžti: Pravesti (=Išvesti, nubrėžti) liniją.
pribūti***	nevalt. r. ateiti, atvykti: Skirtu laiku jis taip ir nepribuvo (=neatėjo, neatvyko).
prie ko**	=kuo dėtas, -a: Prie ko čia mes (=Kuo mes čia dėti)? Vadovybė čia ne prie ko (=niekuo dėta).
priešakinis,-ė***	nevalt. r. pažangus,-i; progresyvus, -i: priešakinė (=pažangi, progresyvi) idėja, mintis; priešakinis (=pažangus, progresyvus) mąstymas ir pan.; =neteisėtas: priešstatyminiai (=neteisėti) veiksmai =priešprieša
priešstatyminis priešparodymas prigulėti***	nevalt. r. priklausyti, priderėti, pareiti: Tie pinigai jam priguli (=priklauso, pridera). Tai priguli (=priklauso, pareina) ne nuo žmogaus valios.
priimti***:	
priimti vaistus	nevalt. r. gerti, vartoti vaistus;
prileisti trūkumų***	=padaryti, pridaryti trūkumų;
prišilaikyti įstatymų, taisyklių ir pan.	=laikytis įstatymų, taisyklių ir pan.
rastis***	nevalt. r. būti: Mūsų įstaiga randasi (=yra) Jotvingių gatvėje. Kur tu dabar randiesi (=esi)?

<i>regimai***</i>	Teiktini variantai: <i>atsirado naujas darbotvarkės klausimas, atsiranda civilinė atsakomybė ir pan.</i> nevalt. įterptiniu žodžiu nuomonei reikšti: Regimai (=Matyt), <i>reikėtų dar kartą susitikti.</i>
<i>reiškia***</i>	nevalt. r. <i>vadinasi, taigi: Reiškia (=Vadinasi), tu rytoj nevažiuosi? Reiškia (=Taigi) dirbsime iki vėlumos.</i>
<i>sąstatas***</i>	nevalt. r. <i>sudėtis: komandos, komiteto, valdybos, tarybos sąstatas (=sudėtis);</i> <i>=savivalė</i>
<i>savavaldžiavimas savistovus, -i*</i>	<i>=savarankiškas, -a; nepriklausomas, -a: Turime sukurti savistovios (=savarankiškos) ekonominės politikos programą. Ne kiekvienas žmogus įpratęs savistoviai (=savarankiškai) mąstyti. Savistovumas (=Savarankiškumas) – geras žmogaus bruožas.</i>
<i>sekantis, -i***</i>	nevalt. r.: <i>1. šis, šitoks, toks (prieš išvardijimą): Sudaryta sekančios (=šios, tokios) sudėties komisija: (...); 2. štai kas, štai kodėl (prieš aiškinimą): Atsakydamas į jūsų raštą pranešu sekantį (=štai ką): (...).</i>
<i>sekančiai***</i>	nevalt. r. <i>taip, šitaip;</i>
<i>skaityti***</i>	nevalt. r.: <i>1. laikyti (ką kuo): Jis manęs žmogum neskaito (=nelaiko); 2. manyti, būti įsitikinusiam: Skaitau (=Manau), kad jūsų pozicija nėra teisinga.</i>
<i>statyti***:</i>	
<i>statyti grafiką, planą, tvarkaraštį</i>	<i>=(su)daryti grafiką, planą, tvarkaraštį;</i>
<i>statyti tašką, kablelį, kitus skyrybos ženklus</i>	<i>=(pa)dėti, (pa)rašyti tašką, kablelį, kitus skyrybos ženklus;</i>
<i>statyti kandidatūrą</i>	<i>=(iš)kelti kandidatūrą;</i>
<i>statyti klausimą, reikalavimą, sąlygą</i>	<i>=(iš)kelti klausimą, reikalavimą, sąlygą</i>
<i>statyti pažymį</i>	<i>=(pa)rašyti pažymį;</i>
<i>statyti protokolą</i>	<i>=(su)rašyti protokolą;</i>
<i>statyti tikslą</i>	<i>=(iš)kelti tikslą;</i>
<i>statyti kelią, tiltą, vamzdyną</i>	<i>=(nu)tiesti kelią, tiltą, vamzdyną;</i>
<i>statyti radiatorių, variklį</i>	nevalt. r. <i>(į)dėti, įtaisyti radiatorių, variklį;</i>
<i>statyti skaitiklį</i>	nevalt. r. <i>įdėti, įtaisyti, pritaisyti skaitiklį;</i>
<i>statyti telefoną</i>	nevalt. r. <i>(į)vesti telefoną;</i>
<i>stovėti***:</i>	
<i>aukščiau stovintis, -i (pareigūnas, -ė; įstaiga)</i>	nevalt. r. <i>aukštesnis, -ė, aukštesnysis, -ioji, vyresnis, -ė, vyresnysis, -ioji, viršesnis, -ė;</i>
<i>stovyla, stovylas*</i>	<i>=1. figūra: Priekyje įžiūrėjau vyriškio stovylą (=figūrą); 2. statula: Prie namo vartų stovi gipsinė stovyla (=statula).</i>
<i>stovis***:</i>	
<i>ligonio, pastato stovis</i>	<i>=ligonio, pastato būklė;</i>
<i>dvasinis, moralinis stovis</i>	<i>=dvasinė, moralinė būklė;</i>
<i>tekti***</i>	nevalt. r. <i>reikėti, galėti;</i>
<i>talpinti*** į laikraštį (laikraštyje), internete</i>	nevalt. r. <i>dėti į laikraštį, spausdinti laikraštyje; skelbti interneto tinklalapyje (svetainėje);</i>
<i>tūlas***</i>	nevalt. r. <i>toks, kažkoks, vienas, kuris ne kuris: Tūlas (=Vienas, kažkoks) bankininkas užsakė savo portretą.</i>
<i>užbėgti***:</i>	
<i>užbėgimas</i>	nevalt. r. <i>bėgimas (bėgimo varžybų etapas)</i>
<i>uždaryti***:</i>	

<i>uždaryti akis</i>	=užmerkti akis, užsimerkti;
<i>uždaryti čiaupą</i>	=užsukti čiaupą;
<i>uždaryti knygą, sąsiuvinį</i>	=užversti knygą, sąsiuvinį;
<i>uždaryti sąrašą, kartoteką</i>	=baigti (pildyti, rašyti) sąrašą, kartoteką;
<i>uždaryti skėtį</i>	=suglausti skėtį;
<i>užėiti***:</i>	
<i>užėjimas</i>	nevalt. r. <i>ėjimas</i> (ėjimo varžybų etapas);
<i>užinteresuoti***</i>	nevalt. r. <i>suinteresuoti, sudominti: Svarbiausia – užinteresuoti</i> (=sudominti, suinteresuoti) <i>pirkėją.</i>
<i>užkrauti***:</i>	
<i>užkrauti akumuliatorių</i>	nevalt. r. <i>įkrauti akumuliatorių;</i>
<i>užmanyti***</i>	nevalt. r. <i>sumanyti, sugalvoti: Jam pavyko užmanyti</i> (=sumanyti, sugalvoti) <i>naują šio uždavinio sprendimą.</i>
<i>užmanymas</i>	nevalt. r. <i>sumanymas;</i>
<i>užmetinėti</i> žr. <i>išmetinėti</i>	
<i>užnešti***:</i>	
<i>užnešti dažų, tinko, glaisto ir pan.</i>	nevalt. r. <i>užtepti dažų, glaisto, užkrėsti tinko ir pan.</i>
<i>užnešti kontūrus, taškus ir pan.</i>	=pažymėti kontūrus, taškus ir pan.;
<i>užpilti***:</i>	
<i>už(si)pilti automobilį, traktorių ir pan.</i>	nevalt. r. <i>į(si)pilti, pri(si)pilti (degalų) į automobilį, traktorių ir pan.;</i>
<i>už(si)pilti benzino, kitų degalų (į automobilį)</i>	= <i>į(si)pilti, pri(si)pilti benzino, kitų degalų;</i>
<i>užplaukti***:</i>	
<i>užplaukimas</i>	nevalt. r. <i>plaukimas</i> (plaukimo arba irklavimo varžybų etapas);
<i>už(si)dėti</i> žr. <i>dėti(s)</i>	
<i>užskaityti***</i>	nevalt. r. <i>įskaityti: Už laimėtą partiją žaidėjui užskaitomas</i> (=įskaitomas) <i>taškas.</i>
<i>užskaita</i>	nevalt. r. <i>įskaita: Atlikus užskaitą</i> (=įskaitą) <i>įmonių skolos sumažėjo.</i>
<i>užvažiuoti***:</i>	
<i>užvažiavimas</i>	nevalt. r.: 1. <i>važiavimas</i> (automobilių, dviračių, motociklų ir pan. varžybų etapas); 2. <i>jojimas</i> (žirgų lenktynių etapas); 3. <i>pamainos sanatorijoje, poilsio namuose pradžia;</i>
<i>užvežti***:</i>	
<i>prekių užvežimas</i>	nevalt. r. <i>prekių atvežimas, pristatymas: Prekių užvežimas</i> (=pristatymas) <i>brangiai kainuoja.</i>
<i>vesti***:</i>	
<i>vedantis (-i), vedantysis (-čioji) specialistas (-ė)</i>	= <i>vadovaujantis (-i), vadovaujantysis (-čioji) specialistas (-ė);</i>
<i>vedantis bruožas, principas, motyvas, vaidmuo ir pan.</i>	= <i>svarbiausias, pagrindinis bruožas, principas, motyvas, vaidmuo ir pan.</i>
<i>vedantysis ratas, velenas</i>	= <i>varantysis ratas, velenas;</i>
<i>vesti save</i>	= <i>elgtis;</i>
<i>vesti bylą</i>	= <i>tvarkyti bylą: Bylos blogai vedamos</i> (=tvarkomos), <i>todėl sunku nustatyti, kas kaltas dėl bendrovės bankroto.</i>
<i>vieningas, -a***</i>	nevalt. r. <i>vienodas, -a: vieningi</i> (=vienodi) <i>mokesčiai, tarifai ir pan.</i>
<i>vienok*</i>	= <i>bet, tačiau, vis dėlto: Buvo visokių valandų, vienok</i> (= vis dėlto) <i>nepalūžau</i>
<i>žinoti***</i>	nevalt. r.: 1. <i>mokėti: Prastai žinau</i> (=moku) <i>anglų kalbą;</i> 2. <i>išmanyti:</i>

Budintysis (=Budėtojas) turi žinoti (=išmanyti) pagrindinius darbo saugos reikalavimus. 3. pažinti: Vadovai turi žinoti (=pažinti) savo pavaldinius.

ŽODŽIŲ SANDARA

Svetimų žodžio sandaros elementų kalba paprastai nesiskolina; jie ateina iš svetur jau su visu žodžiu ir tik paskui imami suprasti kaip savi ir retkarčiais dėliojami prie savų šaknų sukuria įvairius neteiktinus hibridus. Vienus hibridus pakeičiame savais žodžiais, o kiti pasilieka kalboje kaip vartoti tinkami žodžiai. Nelietuviškoji dalis paprastai turi lietuvių kalboje adekvačių atitikmenų. Dažniausiai pasitaikančios hibridinės žodžio darybos priemonės yra priešdėlis ir priesaga.

SVETIMI ŽODŽIŲ ELEMENTAI

Priesaga *-arėja, -erėja* skolintiniuose daiktavardžiuose keistina elementu *-erija*:

batarėja = baterija,
galanterėja = galanterija,
loterėja = loterija ir pan.

Priesagą *-avas, -a* reikia keisti būdvardine priesaga *-inis, -iškas* arba kitu žodžių junginiu:

bordavas, -a = bordinis, -ė, vyšninis, -ė, tamsiai raudonas, -a;
kerzavas, -a, kerzavi = kerzos, kerziniai (batai);
šaliavas, -a = šalinis, -ė (apykablė).

Nevartotinas veiksmazodžių baigmuo *-avoti*. Jis keistinas priesagomis *-(i)auti, -oti* arba vartojamas kitas žodis sinonimas su atitinkama lietuviška priesaga: *baliavoti = puotauti, pokyliauti; bėdavoti = bėdoti, skųstis.*

Priešdėlis *da-* dažniausiai keistinas priešdėliais *pri-, nu-, į-*:

dabėgti = pribėgti, nubėgti;
dadėti = pridėti, (dar) įdėti;
dadirbti = baigti dirbti, (dar) padirbti, išdirbti;
daeiti = prieiti, nueiti;
daėsti = 1. baigti ėsti; 2. įsiėsti, įkyrėti, nusibosti;
daleisti = 1. (pri)leisti; 2. leisti atsirasti, pa(si)daryti; 3. sakyti, tarti, manyti;
dasigauti = nusigauti (iki ko nors);
davesti = 1. privesti (prie ribos); 2. išvesti (iš kantrybės, pusiausvyros); 3. baigti dirbti, padaryti;
nedakepęs, -usi, nedakeptas, -a = 1. ne(iš)kepęs, -usi, nebaigęs, -usi kepti, pusžalis; 2. kvaištelėjęs, -usi ir t. t.

Daiktavardžių elementas *-dėjas* atėjo kaip baltarusių sudurtinių žodžių šaknis. Taisome taip:

geradėjas, -a = geradarys, -ė, bičiulis, -ė;
niekadėjas, -a = niek(a)darys, -ė, nenaudėlis, -ė, piktadarys, -ė.

Skolintinių mažiųjų reikšmės daiktavardžių priesaga *-ikas* taisyтина taip:

kubikas = kuba, kubiukas, kubelis;
pufikas = pufas, pufiukas.

Neteiktina daiktavardžių priesaga *-(in)ychia*. Ji keičiama priesagomis *-inė* arba *-ykla*:

cukrinyčia = cukrinė, rūkinyčia = rūkykla.

Taisytiniai baigmenys *-ka, -kė.*

Bendriniuose daiktavardžiuose: **kaimynka** =kaimynė, kaimynėlė; **mašinka** =mašinėlė; **miesčionka** =miesčionė; **razinka** =razina, džiovinta vynuogė; **sardelka** =sardelė; **sosiska** =(pieniška) dešrelė. Asmenvardžiuose: **Vytka** =Vytas, Vytelis, Vytukas; **Gražka** =Gražina, Gražinutė, **Staska** =Stasys, Staselis, Stasiukas.

NETAISYKLINGOS DARYBOS ARBA NE SAVO DARYBINE REIKŠME VARTOJAMI ŽODŽIAI SU LIETUVIŠKAIS ELEMENTAIS

Nevartotini būdo prieveiksmiai su *-(i)ai*, padaryti:

1. Iš būdvardžių su priesaga *-inis, -ė*:

asmeniniai =asmeniškai;

besąlyginiai =besąlygiškai, be sąlygų, griežtai;

ekonominiai =ekonomiškai;

esminiai =iš esmės, savo esme; iš tiesų, iš tikrųjų;

principiniai =iš principo;

šimtaprocentiniai =šimtu procentų.

Taisome sakinius: Už svečių priėmimą aš esu **asmeniniai** (=asmeniškai) atsakingas. Mūsų uždavinys – tapti **ekonominiai** (=ekonomiškai) nepriklausomais.

Išimtis: *begaliniai*.

2. Iš būdvardžių, turinčių vienaskaitos vardininko galūnę *-is*, o daugiskaitos naudininko *-(i)ams* (pvz., *bejėgis*):

abipusiai =abipusiškai, abiem pusėm;

beprasmiai =beprasmiškai, be prasmės.

Nevartotini daiktavardžiai, žymintys įrankius bei kitas darbo priemones ar tam tikras medžiagas, su priesagomis:

1. *-ėjas*:

atskiedėjas =skiediklis;

atskyrėjas =(tepalo) skyriklis;

autopakrovėjas =automobilinis krautuvas;

įkrovėjas =(akumuliatoriaus) kroviklis;

išėmėjas =(dėmių) valiklis, (vaisių, kaliukų) gliaudiklis;

išleidėjas =(nutekamųjų vandenių) išleistuvas;

išskyrėjas =(benzino, riebalų) skirtuvas;

išspaudėjas =sulčiaspaudė;

(iš)jungėjas =jungiklis; jungiamoji medžiaga;

kasėjas =(tranšėjų) kasiklis;

klojėjas =(vamzdžių) klotuvas;

nuėmėjas =(garso, etikečių) ėmiklis; (vaisių) skintuvas; (nuosėdų) valiklis

nuleidėjas =(šiukšlių) nuleistuvas;

padavėjas =(automatinis popieriaus) tiektuvas, dozatorius;

pakėlėjas =kėliklis; keltuvas;

pakrovėjas =krautuvas;

paleidėjas =(automatinis) paleidiklis;

pastūmėjas =stūmiklis;

perjungėjas =(per)jungiklis;

praplovėjas =(variklio) ploviklis;

praskiedėjas =skiediklis;

purškėjas =(trašų) purkštuvas;

sanpraleidėjas	=sanitarinė švarykla;
skiedėjas	=skiediklis;
sugėrėjas	=(šaldytuvo kvapų) gėriklis;
sukėlėjas (putų)	=putokšlis;
surinkėjas	=(pūky, telefono numerio) rinkiklis; (oro, vandens) rinktuvas
surišėjas	=(rūdžių) naikinimo skystis, preparatas; rišiklis;
sutepėjas	=teptuvas, tepiklis;
trėšėjas	=(želdinių) trėšiklis;
vertėjas (elektroninis)	=(elektroninė kalbų) vertyklė

2. -ovas: **autoatsakovas** =atsakiklis;

3. -tojas:

apšildytojas, apšiltintojas	=šildytuvas, šiltalas;
atnaujintojas	=(emalio) atnaujinimo skystis, šviežiklis, naujiklis;
aušintojas	=aušalas, aušintuvas;
balintojas	=(audinių, užuolaidų) baliklis, balalas;
baltintojas	=baltiklis, baltalas;
braižytojas	=braižyklė;
dalytojas	=(pašarų) dalytuvas, skirstytuvas;
drėkintojas	=drėkintuvas;
formuotojas	=(bloky) formuotuvus;
gaivintojas	=(oro) gaiviklis;
gaudytojas	=(tramų) gaudyklė;
gražintojas	=(plaukų spalvos) gaiviklis;
greitintojas	=greitintuvas;
ieškotojas	=(centro) ieškiklis;
kietintojas	=kietiklis, kietalas;
maišytojas	=(smėlio) maišytuvas;
masažuotojas	=masažuoklis;
minkštintojas	=minkštiklis;
nukalkintojas	=kalkių valikis, kalkių šalinimo skystis, preparatas;
pagerintojas (tešlos, tepalo)	=(tešlos) pagardai, prieskoniai, kildinimo medžiaga; (tepalo) priedai;
pagreitintojas	=greitiklis, greitintuvas
paskirstytojas	=skirstytuvas; (betono) skleistuvas; (liepsnos) sklaidiklis;
pašalintojas	=(rūdžių) valiklis;
pašildytojas	=šildytuvas;
prailgintojas	=ilgintuvas (ilginamasis laidas);
ryškintojas	=ryškalas;
sėsdintojas	=nusodintuvas;
skirstytojas	=(srovės) skirstiklis, skirstytuvas; (liepsnos) sklaidiklis;
standintojas	=(grietinėlės) standiklis;
stiprintojas	=(plaukų) stipriklis; stiprintuvas;
sukietintojas	=kietiklis;
tirpintojas	=tirpiklis;
treniruotojas	=treniruoklis;
užpildytojas	=užpildas;
valytojas	=(dėmių) valiklis; (sniego) valytuvas;
žadintojas	=(įtampos) žadintuvas.

Negalima vartoti būdvardžių su priesaga *-iškas,-a* veikėjo priklausymui kokiai nors kategorijai, ypač tautybei reikšti: **amerikietiškieji** (=amerikiečių) *ekonomistai*, **turkiškieji** (=turkų) *prekeiviai*, **rusiškieji** (=rusų) *mokslininkai*.

Veiksmazodžiai su priesagomis *-inėti, -dinėti* vartojami tik tęstiniam kartotiniam veiksmui reikšti, bet ne kartotiniam veiksmui nusakyti. Taisome: *Partrenkė mašina, kai pereidinėjau* (=ėjau) *per gatvę. Tada baiginėjau* (=buvau bebaigęs) *kolegiją. Dirbtuves perkėlė į užsidarinėjančią* (=uždaromą) *gamyklą*.

Nenorminiai yra daiktavardžiai, padaryti iš skaitvardžių su priesaga *-ukė*:

vienukė =vienvietis,-ė, vienutė; **aštuoniukė** =aštuonetas, aštuonetukas; aštuonvietis, -ė; aštuntukas (*autobusas*).

NETEIKTINI SUDURTINIAI ŽODŽIAI

Nevartotini:

1) Asmenis reiškiantys priesagos *-ietis,-ė* žodžiai, padaryti iš dvižodžių ar keliažodžių gyvenamųjų, darbo vietų, įstaigų, įmonių ar organizacijų pavadinimų: **švietimietis** =švietimo darbuotojas; **naujavilnietis** =Naujosios Vilnios gyventojas.

2) Sudurtiniai sutrauktiniai žodžiai, sudaryti iš vieno ar kelių žodžių pradžios ir paskutinio viso žodžio: **genplanas** =generalinis planas; **genrangovas** =generalinis rangovas; **specdrabužiai** =specialieji, darbo drabužiai; **vyrinžinierius** =1. vyriausiasis inžinierius; 2. vyresnysis inžinierius. Neteiktini taip pat ir tokio tipo firmų vardai: „*Varėngrybas*“ ir pan.

PRIESAGOS *-INIS, -Ė* BŪDvardžių IR DAiktavardžių KILMININKO VARTOJIMAS

Priesagos <i>-inis</i> būdvardžiai	Daiktavardžių kilmininkas
Reikšmės gali būti labai įvairios, kartais sunkiai nusakomos; viena iš aktualiausių – iš <u>priklausomybės kilusių šalutinių (neapibrėžtų) santykių, sąsajų reiškinys</u> : <i>archeologiniai</i> (ne <i>archeologijos</i>) <i>kasinėjimai</i> , (<i>struktūros</i>) <i>asmeninė sudėtis</i> , <i>etinės problemos</i> , <i>informacinė visuomenė</i> , <i>intelektinė nuosavybė</i> , <i>investiciniai projektai</i> , <i>išorinė reklama</i> , <i>kadastrinės vietovės</i> , <i>kalėdinės nuolaidos</i> , <i>komercinė kaina</i> , <i>projektinis pasiūlymas</i> ir kt.	Reiškia <u>tiesioginę objekto priklausomybę ar priklausomybę pagal vietą</u> : <i>kompiuterių tinklas</i> , <i>pensijų fondas</i> , <i>reklamos stendas</i> , <i>rinkimų apylinkė</i> , <i>statybos objektas</i> , <i>statistikos duomenys</i> , <i>ieškinio senatis</i> , <i>teismo ekspertizė</i> , <i>maisto priedai</i> , <i>prekės ženklas</i> , <i>teisės aktai</i> , <i>sporto prekės</i> , <i>vandens filtras</i> ; <i>Alytaus pramonės parkas</i> ir kt.
Nusako <u>medžiagų ar paslaugų rūšį, priklausymą tam tikrai kategorijai</u> : <i>bankinės paslaugos</i> , <i>finansiniai dokumentai</i> , <i>buitinė technika</i> , <i>statybinės medžiagos</i> , <i>statybinis kartonas</i> ; <i>komercinis bankas</i> , <i>pramoninis parkas</i> , <i>sportinė gimnastika</i> , <i>vertybiniai popieriai</i> ir kt. Priesagos <i>-inis</i> būdvardžiai tinka rūšiai nusakyti panašiai kaip įvardžiuotinės formos; kai nusakoma kokybinė ypatybė, vartojami paprastieji būdvardžiai: <i>operatyvinis skyrius</i> (rūšinė ypatybė) ir <i>operatyvus skyrius</i> (veiklos ypatybė arba kokybė), <i>globalinis atšilimas ir globalus atšilimas</i> ; <i>pridėtinės vertės mokestis</i> .	Nusako <u>veiklos (pareigų) sritį</u> ar pan.: <i>administracijos direktorius</i> , <i>komercijos direktorius</i> , <i>arbitražo teismas</i> , <i>Atrankos komisija</i> , <i>Informacijos centras</i> , <i>Kultūros skyrius</i> , <i>procedūrų kabinetas</i> , <i>Odontologijos klinika</i> , <i>statybos komanda</i> , <i>medicinos pagalba</i> , <i>tardymo priežiūra</i> , <i>teismų praktika</i> , <i>turizmo firma</i> ir kt.

Palyginkime	
<i>Autorinės teisės</i> – tokia teisių rūšis, apskritai autorių teisės	<i>Autoriaus teisės</i> – autorystės, paties autoriaus teisės
<i>Bankinės operacijos</i> – nurodoma operacijų rūšis, t. y. finansinės, tokios, kurias gali atlikti ir ne bankai	<i>Banko operacijos</i> – konkretaus banko operacijos, pvz.: „Swedbank“, SEB ar kurio nors kito konkretaus banko operacijos. <i>Bankų operacijos</i> – jas atlieka bankai
<i>Notariniai veiksmai</i> – veiksmai, kuriuos gali atlikti, notarai arba, pavyzdžiui, seniūnas	<i>Notaro veiksmai</i> – konkretaus notaro veiksmai.
<i>Organizacinis komitetas, organizacinė komisija.</i> Šiaip komitetų ar komisijų veiklos sritis nusakoma kilmininku, bet šiuo atveju nusakoma ne sritis, o rūšis, todėl <i>-inis</i> tinka	(Šventės) <i>organizavimo komitetas (komisija).</i> Priklausomuoju žodžiu pasakoma organizavimo sritis, todėl tinka kilmininkas
<i>Šeiminė padėtis</i> – nusako padėtį šeimos santykių požiūriu. <i>Šeimyninė padėtis</i> reikštų santykį su šeimyna	<i>Šeimos padėtis</i> – tai šeimos būklė. Statuso bei santykių reikšme <i>šeimos padėtis</i> netinka.
<i>Tarnybinis automobilis</i> – nurodoma automobilio rūšis	<i>Tarnybos automobilis</i> – konkrečios tarnybos, pavyzdžiui, Sveikatingumo tarnybos, automobilis.
<i>Topografiniai duomenys</i> nurodo duomenų rūšį	<i>Topografijos duomenys</i> – tai topografijos mokslo duomenys
<i>Valstybinė žemė</i> , t. y. ne privati – norima nurodyti priklausomybės rūšį	<i>Valstybės žemė</i> (priklauso valstybei) – pasakoma tiesioginė priklausomybė

Tradiciskai su nusakomuoju priesagos *-inis* būdvardžiu daromi draustinių pavadinimai: *botaninis, dendrologinis, ornitologinis draustinis*. *Botanika, dendrologija, ornitologija* ir kt. daiktavardžiai, iš kurių daromi būdvardžiai, yra mokslų pavadinimai. Kilmininko forma reikštų tiesioginį priklausymą vienam ar kitam mokslui, o reikia nurodyti draustinių rūšį. (Tačiau priprasta sakyti *botanikos sodas*.) Vienintelė išimtis draustinių pavadinimų mikrosistemoje padaryta *kraštovaizdžio draustiniui* (seniau jis būdavo vadinamas skoliniu *landšaftinis*). Išimtis todėl, kad *kraštovaizdis* – sudurtinis daiktavardis ir iš jo *-inis* būdvardžių daryti negalima, be to, tai ne mokslas. (Dr. Rita Miliūnaitė, LKI)

Kai priesagos *-inis* būdvardis visiškai sinonimiškas su daiktavardžio kilmininku, renkamės daiktavardžio kilmininką: *prekybinis* (–*prekybos*) *antkainis, geodeziniai* (–*geodezijos*) *darbai*.

Kai priesagos *-inis* būdvardžio reikšmė skiriasi nuo daiktavardžio kilmininko, kai kilmininkas gali būti dviprasmiškas ar reikšti tiesioginį priklausymą, rūšinės priklausomybės reikšme vartojamas priesagos *-inis* būdvardis: *administracinė komisija, būtinės paslaugos*.

Kada priesaga *-inis* nepageidaujama

Priesagos *-inis* vediniai nedarytini iš ryškią priesagą turinčių žodžių, reiškiančių veiksmų ir veikėjų pavadinimus: *gydytojinė* (=gydytojų) *praktika, daugiafunkcinis* (=daugiafunkcis) *aparatas*.

Vengtini sudurtiniai priesagos *-inis* būdvardžiai, juos dažniausiai pakeičia galūniniai atitikmenys arba žodžių junginiai: *daugiatarfinis* (=daugiatarfis) *skaitiklis, daugiaetapis* (=daugiaetapis) *projektas, stambiablokinis* (=stambiablokis) *namas, trumpametražinis* (=trumpametražis) *filmas*.

Iš tarptautinių daiktavardžių padaryti būdvardžiai paprastai keičiami trumpesniais priesagos *-inis* vediniais arba išlaikomas pamatinis formantas: *keramikinės* (=keraminės) *plytelės, preliminariniai* (=preliminarūs) *rezultatai* ir pan.

Priesagos *-inis* būdvardžių geriau nevartoti kartu su priešdėliu *be-*: ***beprocentinė*** (=neprocentinė) paskola, ***bealkoholinis*** (=nealkoholinis) gėrimas, ***bealiejinis*** (=nealiejinis, *be aliejaus, nealiejingas*) mišinys.

Priesagos *-inis* būdvardžiai nedarytini iš tokių prielinksninių konstrukcijų, kurios turi asmens ar veiksmo pavadinimą reiškiantį išvestinį daiktavardį: ***pogimdyminė depresija*** (–*depresija po gimdymo*), ***pooperacinis laikotarpis*** (–*laikotarpis po operacijos*), ***priešuždegiminės priemonės*** (–*priemonės nuo uždegimo*).

GRAMATINĖS FORMOS

GIMINĖS FORMOS

Nevartotinos vyriškosios giminės daiktavardžių formos moterims pagal profesijas, pareigas, mokslo laipsnius ir pan. apibūdinti:

architektas (=architektė) *Žilienė*, ***advokatas*** (=advokatė) *Butkutė*, ***direktorius*** (=direktorė) *Vaitkienė*, ***profesorius*** (=profesorė) *Nakienė*, ***ministras*** (=ministrė) *Rudienė*.

Pastaba: mokslo vardams, laipsniams ir pan. apibūdinti vartojami vyriškosios giminės daiktavardžiai, pvz.: *Absolventei Šimkutei įteiktas anglų kalbos dėstytojo diplomai. Skyriaus vedėja Adomėnienė turi mokslų daktaro laipsnį.*

Nevartotinos kelintinių skaitvardžių ir įvardžio *kelintas* vyriškosios giminės (ypač kilmininko) formos mėnesio dienai nusakyti:

Kelinto (=Kelinta) *šandien?* ***Balandžio dvylikto*** (=dvylikta, dvyliktoji). *Komandiruotėje būsiu nuo spalio dešimto iki penkiolikto* (=dešimtos iki penkioliktos). *Atostogausiu nuo liepos pirmo* (=pirmos, pirmosios).

Nevartotinas vyriškosios giminės būdvardžių bei būdvardinės reikšmės dalyvių kilmininkas, galininkas ir įnagininkas vad. bevardės giminės reikšme:

Jis niekada nebaigdavo pradėto (=tai, kas pradėta; tai, ką pradėjo; pradėto darbo). *Nekartokite pasakyto* (=tai, kas pasakyta). *Bandoma pasiekti nepasiekiamą* (=nepasiekiamą; tai, kas nepasiekiamą). *Laikau reikalingu (būtinu) tai pranešti* (=Laikau reikalingu (būtinu) dalyku tai pranešti; *Manau, kad reikia (būtiną) tai pranešti*). *Remiantis išdėstytu* (=tuo, kas išdėstyta), *daroma išvada*.

SKAITVARDŽIŲ FORMOS

Kiekiniai skaitvardžių nuo 2 iki 9 formos, įvardžio *abu, abi* formos nevartotinos su daugiskaitiniais ir daugiskaitiškai vartojamais daiktavardžiais. Šiais atvejais teiktinos dauginės formos:

Dalyvavome trijose (=trejose) *varžybose*. *Pirkome spintą su keturiomis* (=ketveriomis) *durimis*. *Dvidešimt septynios* (=septynerios) *staklės pakeistos naujomis*. *Komanda laimėjo abi* (=abejas) *rungtynes*.

Dešimtis reiškiančių kelintinių skaitvardžių įvardžiutinės formos nevartotinos dešimtmečiams žymėti:

Roką pradėta groti penkiasdešimtaisiais (= šeštajame dešimtmetyje, t. y. 1950–1959). ***80-ųjų metu*** (=devintojo dešimtmečio) *jaunimas*.

Šimtmečio dešimtmečiai

Metai	1–10	11–20	21–30	31–40	41–50	51–60	61–70	71–80	81–90	91–100
Dešimtmečiai	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X

BENDRATIS IR IŠVESTINĖS FORMOS

Kadaise iš rusų kalbos pasiskolinta konstrukcija *kad* + *bendratis* tikslui, sąlygai reikšti dar ir šiandien dažnai teršia mūsų kalbą. Sąlygai ir tikslui reikšti jungtukas *kad* eina su tariamąja nuosaka arba vartojami kiti pasakymai:

Kad įgyvendinti (=Kad įgyvendintume) šį sprendimą, reikia daug lėšų. **Kad priimti** galutinį sprendimą (=Kad priimtume galutinį sprendimą; Kad būtų priimtas galutinis sprendimas), dar reikia pasitarti su teisininkais. Kas už tai, **kad atidėti** (=kad atidėtume) šio klausimo svarstymą?

Bendratis su jungtuku *jei(gu)* nevertotina sąlygai reikšti:

Jeigu kalbėti (=Jeigu kalbėsime, kalbėtume; Kalbant) tiksliau, sugaištas visas mėnuo.

Jeigu norime pasakyti apie siekiamą atlikti veiksmą, jungtuko *kad* netinka vartoti ir su būtojo kartinio laiko padalyviu. Šiuo atveju taip pat vartotina tariamoji nuosaka:

Kad baigus (=Kad baigtume) darbą, reikia paskubėti. **Kad pasiekus** (=Kad pasiektume) gerų rezultatų, reikia daug dirbti.

NEIGIAMOSIOS FORMOS

Neigiamosios tariniu einančios formos nevertotinos šalutiniuose sakiniuose nuolaidai žymėti, kai reiškiamas neigimas:

Kaip nekeista (=Kad ir keista; Nors ir keista; Keista), projektas dar neparengtas. **Kaip nesistengė** (=Kad ir kaip stengėsi; Nors ir labai stengėsi), niekam negalėjo įtikti. **Kaip ten nebūtų** (=Kad ir kaip ten būtų; Šiaip ar taip), reikia važiuoti.

Neiginiai tinka, kai pagrindinio sakinio tarinys yra neigiamas.

NUOSAKOS FORMOS

Vientisinės tariamosios nuosakos formos nevertotinos vietoj sudurtinių formų praeities veiksmui (dažnai tariamam, neįvykusiam) reikšti:

Jeigu jie **važiuotų** (=būtų važiuavę) mažesniu greičiu, avarija nebūtų įvykusi. Nepasakyčiau, kad vakarykštis jo pranešimas **sujaudintų** (=būtų sujaudinęs) klausytojus.

SANGRAŽINĖS FORMOS

Sangražinės formos nevertotinos neveikiamosios rūšies reikšme, t. y. kur veiksmas negali vykti savaime, ypač šių veiksmažodžių:

išsinuomoti nevert. r. būti išnuomojamam: **Išsinuomoja** (=Išnuomojamos) komercinės paskirties patalpos.

nusimatyti: Kas dar **nusimato** (=numatyta) programoje? **Nusimato** (=Numatomas) oro atšilimas (=Numatoma, kad oras atšils).

parsiduoti nevert. r. būti parduodamam: **Parsiduoda** (=Parduodamas) namas su sodu. Ar čia **kava neparsiduoda** (=kavos neparduodate)?

rašyti (kirčiuotis, linksniuotis, tartis ...): Nosinė čia **nesirašo** (=nerašoma; Nosinės čia nerašome). **Kaip tariasi** šis žodis? (=Kaip tariamas, tartinas šis žodis; Kaip tarti šį žodį?)

skaitytis nevert. r. būti skaitomam: Norėjau taip parašyti, kad įdomiai **skaitytųsi** (=kad būtų įdomu skaityti).

statytis nevert. r. būti statomam: **Kaip tik toje vietoje ir statėsi** (=buvo statomas) namas.

žiūrėtis: **Restauruotas pastatas gražiai žiūrėsi** (=Į restauruotą pastatą gražu, malonu, miela žiūrėti; Restauruotas pastatas gražiai atrodo).

Norminė moteriškosios giminės sangražinių pusdalyvių daugiskaitos vardininko forma yra *remdamosi* (< *remdam-os + si*), *ruošdamosi* (< *ruošdam-os + si*), *rengdamosi* (< *rengdam-os + si*) – iš dviejų šalia atsiradusių *ss* rašoma ir tariama tik viena *s*, antros galūnės pridėti nereikia, pvz.: **Remdamosios** (=Remdamosi) *šiuo nutarimu, šalys narės įsipareigoja atleisti nuo muitų importuojamas knygas; Daugiabučius namus prižiūrinčios įmonės, ruošdamosios* (=ruošdamosi) *šildymo sezonui, privalo atlikti teisės aktuose reglamentuojamus darbus.*

ĮVARDŽIUOTINĖS IR NEĮVARDŽIUOTINĖS FORMOS

Neįvardžiuotinė forma reiškia apskritai turimą daikto ypatybę, konstatuoja turint ypatybę (nežymėtoji ypatybė). **Įvardžiuotinė forma** objektą ir subjektą išskiria iš kitų ypatybių (žymėtoji ypatybė), pabrėžia, paryškina kalbamą jo savybę.

Įvardžiuotinės formos vartojamos sudarant pavadinimus (žymi rūšies pavadinimą), sudėtinius terminus:

atsiskaitomoji sąskaita, uždaroji akcinė bendrovė, būtinieji rezervai, gryniosios investicijos, nekilnojamasis turtas, perkamoji galia, Suaugusiųjų mokymo centras, viešasis aukcionas ir pan.

Patiekalų ar gėrimų rūšys nurodomos tik įvardžiuotinėmis formomis:

pirmieji, antrieji, saldieji, karštieji, šaltieji, gaivieji patiekalai (ne *pirmi, antri, saldūs, karšti, šalti, gaivūs patiekalai*), *gaivinamieji (gaivieji) gėrimai* (ne *gaivinantys gėrimai*), *kramtomoji* (ne *kramtoma*) *guma* ir pan.

Įvardžiuotinės formos yra būtinas sudėtinių terminų rodiklis, išskyrus tuos žodžius, kurie negali būti įvardžiuotiniai, pvz., priesagos *-inis* būdvardžiai: *vyresnysis specialistas, inžinierius* (ne *vyresnis specialistas, inžinierius; tik pagal amžių galėtų būti vyresnis*), *aukščiausiasis teismas* (ne *aukščiausias teismas*) ir kt.

Įvardžiuotinės formos nevartotinos, kai nereikia ypatybės kaip nors išskirti, pabrėžti, individualizuoti kalbamą dalyką.

ĮVARDŽIŲ FORMOS

Nežymimieji įvardžiai *kas, koks, -ia, kuris, -i, kažkas, kažin kas, kažkoks, -ia* nevartojami su neapibrėžiamosios reikšmės žodeliu *tai*. (Neteiktini junginiai su *tai* pasiskolinti iš rusų kalbos nežymimųjų įvardžių ir prieveiksmių, turinčių antrąjį dėmenį *-to*). Taisome: *Reikia priimti **kokį tai*** (=kokį nors, tam tikrą) *sprendimą. Ten klesti **kažkokia tai*** (=kažkokia) *netvarka. Reikės **kažkaip tai*** (=kažkaip) *suktis iš šios padėties. Tie teiginiai sukėlė **kokį tai*** (=kažkokį, kažin kokį) *įtarimą.*

Įvardis *kas* nevartotinas tokiuose junginiuose:

kas liečia (=o) *dėl: Kas liečia kredito grąžinimo sąlygas* (=Dėl (O dėl) kredito grąžinimo sąlygų) *susitarsime. Kas liečia mane* (=Dėl savęs) *aš esu ramus.*

kas link keičiamas veiksmažodžių valdomais linksniais su prielinksniais: **Kas link tautybės** (=Tautybės) *jie visi yra lietuviai. Kas link mokslų,* (=Mokslais) *jis visai nesidomi – tik kas link pinigų* (=pinigais).

PRIEVEIKSMIO FORMOS

Prieveiksmiai su *-ai* (padaryti iš priesagos *-iškas* būdvardžių) nevartotini daikto kokybei žymėti: *skyrybos itališkai* (=itališkos skyrybos; *skyrybos – kaip italų*), *filė pikantiškai* (=pikantiškoji filė), *žuvies užkandėlė prancūziškai* (=prancūziška žuvies užkandėlė), *kava rytietiška* (=rytietiška kava).

DALYVIŲ, PUSDALYVIŲ IR PADALYVIŲ FORMOS

Dalyvis

Veikiamasis esamojo laiko dalyvis nevertotinas, kai reiškiamas daikto, kuris dalyvio veiksmo neatlieka, ypatybė:

įspėjantis, **įspėjantysis** (=įspėjamasis) ženklas, **įstatymus lydintys** (=įstatymų įgyvendinamieji) teisės aktai, **lengvinančios** (=lengvinamosios) aplinkybės, **sėdinčios** (=sėdimosios) vietos, **stiprinantis** (=plaukų stiprinimo) šampūnas, **dezinfekuojantis** (=dezinfekavimo) valiklis, **raminantys** (=raminamieji) vaistai ir pan.

Daikto požymiui reikšti, kai tas daiktas gali būti dalyvio veiksmo atlikėjas, pirmenybė teiktina pagrindiniam normos variantui – neveikiamosios rūšies esamojo laiko dalyviui:

Patyrėme **stulbinančių** (geriau *stulbinamų*) *įspūdžių*. Ši taryba turėtų tapti **jungiančia** (geriau *jungiamąja*) *grandimi*. Net ir po **svaiginančių** (geriau *svaiginamų*) *laimėjimų* jis visai nepasikeitė. Krepšininkai patyrė **triuškinantį** (geriau *triuškinamą*) *pralaimėjimą*. (žr. Kalbos patarimai. Kn. 1: Gramatinės formos ir jų vartojimas, Vilnius, 2002, p. 39–40).

Vartojami du skirtingi technikos terminai – *varomieji ratai* ir *varantieji ratai*. Nelabai įprasta terminą daryti su veikiamuoju dalyviu (*varantieji*) – paprastai rūšis nusakoma neveikiamaisiais dalyviais, bet tokia priešprieša šiuo atveju būtina. Automobilio ratai iš tikrųjų dvejopi: *varantieji* yra tie, kurie sujungti su pavara, kuriuos suka variklis (ir jie varo automobilį), o *varomieji* – tie, kuriuos varo pats automobilis (jie nesujungti su pavara). Žr. J. Klimavičius. Varantieji ratai // Terminologija, 2000, Nr. 7, p. 18–24. Terminai *varantysis ratas* ir *varomasis ratas* teikiami A. Žitkutės „Vokiečių–lietuvių, lietuvių–vokiečių kalbų automobilių terminų žodyne“ (Vilnius, 1996, p. 304).

Taip pat taisyklingas terminas ir *vairuojamieji ratai*, tai ratai, kurie sujungti su vairu (varomieji gali būti ir tie, kurie su vairu nesujungti).

Veikiamasis būtojo laiko dalyvis nevertotinas reikšti lygia greta su tarinio veiksmu vykstančiam arba vėlesniam veiksmui:

Pirmą kartą jis **paragavo** alkoholio, **išgėręs** (=gerdamas; kai *gėrė*) su draugu šampano. Susirinkime **kalbėjo** namo pirmininkas, **paraginęs** (=ragindamas; ir *ragino*) geriau tvarkyti aplinką.

Neveikiamasis būtojo laiko dalyvis nevertotinas, kai reiškiamas savaiminė, t. y. be pašalinio veikimo atsiradusi, ypatybė:

apsunkintas: *Ligonė skundžiasi* **apsunkintu** (=pasunkėjusiu) *kvėpavimu*;

išplėstas: *Odos paviršiuje matyti* **išplėstos** (=išsiplėtusios) *venos*;

padidintas: *Jam buvo nustatytas* **padidintas** (=padidėjęs) *skrandžio rūgštingumas*. *Jos kraujo spaudimas padidintas* (=padidėjęs). **Padidintos** *paklausos* (=Paklausios) *prekės*;

pagreitintas: *Jau kuris laikas nepavyksta sureguliuoti* **pagreitinto** (=pagreitėjusio) *širdies plakimo*;

sulėtintas: *Šiai ligai būdinga* **sulėtinta** (=sulėtėjusi) *medžiagų apykaita*;

sumažintas: *Esant* **sumažintam** (=sumažėjusiam) *kraujospūdžiui*, *svaigsta galva*.

Pusdalyvis

Pusdalyvis nevertotinas žymėti šalutiniam veiksmui, kuris nė vienu momentu nesutampa su tarinio veiksmu:

Įstojau į aukštesniąją mokyklą čia **baigdamas** (=ir čia *baigiau*) *tris kursus*. Policininkai netrukus *sulaikė* *vagis* juos **nuveždami** (=ir *nuvežė* juos) į *nuovadą*.

Padalyvis

Padalyvis nevertotinas šalutiniam to paties veikėjo veiksmui reikšti asmeniniuose sakiniuose (vietoj pusdalyvio ar padalyvio):

Savivaldybės taryba, **vadovaujantis** (=vadovaudamasi) Vyriausybės nustatyta tvarka, **laikantis** (=laikydamosi) įstatymų nustatytų skolinimosi limitų ir **gavus** (=gavusi) savivaldybės Kontrolės ir audito tarnybos išvadą, priima sprendimus dėl ilgalaikių paskolų ėmimo ir garantijų teikimo už ilgalaikes paskolas. **Atsižvelgiant** (=Atsižvelgdamas) į susidariusią padėtį, įsakau <...>. Kuo **remiantis** (=remdamiesi) jūs skelbiate tokią informaciją?...

Padalyvis nevertotinas vietoj neveikiamojo dalyvio vardininko:

Parengiau reklaminį lankstinuką ir rėmėjams **padedant** (=rėmėjų padedamas) išleidau. Atėjau jums **paprašius** (=jūsų paprašytas; jūsų prašymu).

Būtojo kartinio laiko padalyvis nevertotinas tikslui reikšti su jungtuku *kad* (taip pat su *idant*):
Reikia perskaičiuoti sąskaitą, **kad išvengus** (=kad būtų išvengta; norint išvengti) klaidų. **Idant** tvirčiau **pasijutus** (=Idant (kad) tvirčiau pasijustume; Norint tvirčiau pasijusti), pravartu dar syki atsigręžti į praeitį.

Būtojo kartinio laiko padalyvis nevertotinas sąlygai reikšti su jungtuku *jei(gu)*:

Jeigu apskaičiavus (=Jeigu apskaičiuotume) nuostolius, išaiškėtų tikroji įmonės padėtis. Projektas būtų patobulintas, **jei atidėjus** (=jei atidėtume) svarstymą.

LINKSNIAI IR PRIELINKSNIAI (SINTAKSĖ)

Lietuvių kalboje yra septyni linksniai, kurių reikšmės viena kitai nelygios. Ką nors konkrečiau apie tikrovę pasako ir įvairių reikšmių gali turėti šeši linksniai: vardininkas, kilmininkas, naudininkas, galininkas, įnagininkas ir vietininkas. Septintuoju linksnium – šauksmininku – įvardijame tai, į ką kreipiamės.

Lietuvių kalbos linksnio vartojimo klaida yra suteikimas sakinyje kuriam nors linksniumi nebūdingos ar visai svetimos reikšmės. Linksnio vartojimas iš kitur nusižiūrėtomis reikšmėmis labai pavojingas, nes griauja kalbos pamatus, visą jos sistemą.

Netinkama reikšmė pavartotas linksnis taisomas įvairiai. Dažnai užtenka vieną linksnį pakeisti kitu, pavyzdžiui: *Gatvėje būk atsargiu* (=atsargus). **Ką** (=Ko) jūs norėjot? Rečiau vietoj linksnio vartotina prielinksninė konstrukcija: *Ypatingą dėmesį kreipsime valdymo išlaidų mažinimui* (=į valdymo išlaidų mažinimą).

Kartais linksnis nusakomas aprašomai, keičiami žodžiai: *Patalpos buvo blogame stovyje* (=apleistos, apgriuvusios, netvarkomos).

VARDININKAS

Vardininkas nevertotinas ten, kur reikia neapibrėžto daiktų kiekio ar dalies kilmininko su šiais veiksmožodžiais:

- atsirasti:** Kolektyve vėl atsirado **nesutarimai** (=nesutarimų).
- būti (yra, esti, būna, buvo ...):** Yra **požymiai** (=požymių), kad netrukus prasidės bankų krizė. Žmogaus gyvenime būna **potvyniai ir atoslūgiai** (=potvynių ir atoslūgių). (Plg. Gyvenimas – vien tik potvyniai ir atoslūgiai.)
- daugėti:** **Susirgimai** (=Susirgimų) gripu padaugėjo.
- įvykti:** Perėjus prie pažangesnio gamybos būdo, įvyksta **dideli ekonomikos pokyčiai** (=didelių ekonomikos pokyčių).
- kilti:** Jeigu tada būtume balsavę, šiandien nebūtų iškilę **tokie klausimai** (=tokių klausimų). Man ėmė kilti **visokiausios abejonės** (=visokiausią abejonių). (Plg. Kilus **klausimams** (=klausimų), skambinkite ...)
- mažėti:** Dabar **tokie atvejai** (=tokių atvejų) mažėja. Nelaimingi **atsitikimai** (=Nelaimingų atsitikimų) butyje nemažėja.

pasitaikyti: Gyvenime pasitaiko **įvairūs nesusipratimai** (=įvairių nesusipratimų).
rasti: Bute surasta 3 kg aguonų galvučių, taip pat **švirškštai, adatos** (=švirškštų, adatų). Patikrinus įmonės apskaitą buvo **rasti trūkumai** (=rasta trūkumų).

Mandagi **kreipinio forma – tik šauksmininkas**, todėl vardininkas kreipiniui reikšti netinka:

Mindaugas (=Mindaugai), ar sudarei sąmatą? **Direktorius** (=Direktoriau), ar jūs popiet būsite? Abu kreipiniai **ponas / pone** vartotini, tačiau geriau **pone direktoriau: Ponas direktoriau / Pone direktoriau, rytoj negalėsiu ateiti į darbą.** Kai kreipinys eina su vyriška pavarde, vartotinas pirmojo kreipinio vardininkas: **Pone** (–Ponas) *Petraili, ar rytoj dalyvausite posėdyje?* Kai kreipinys eina su moteriška pavarde, vartotinas tik šauksmininkas: *Gal jūs, panelė Kalvaitytė (=panele Kalvaityte), parašytumėte protokolą?*

Kai kuriais atvejais vartotinas ir vardininkas, ir kilmininkas. Bet koks veiksmažodis, reiškiantis judėjimą, kryptį, slinktį, ir turi priešdėlį *at-*, kelia klausimą *ko?: Į bendruomenės centrą atvyko valdžios atstovai / atstovų. Pagaliau atėjo svečiai / svečių.* (Kai tiksliai žinoma, kokie ir kiek atvyko svečių, atstovų, renkamės vardininką. Kai žinoma apytiksliai ir nesvarbu, kokie svečiai atvyko ir kiek jų atvyko, renkamės kilmininką.)

Dvejybinių linksnų derinimas (vienas kitas, viena kita, vieni kiti). Tinka abu linksniai:

Mums nėra preteksto įtarinėti vieni kitus / vieniems kitus. Atvirai vienas su kitu / vienam su kitu kalbėti dar reikia išmokti. Reikia gerbti vienas kitą / vienam kitą.

Neklaidingi, tik truputį nestilingi sakiniai: **Ligonijų lankymas** (–Ligoniai lankomi) nuo 17 iki 19 val. Pašaliniam **įėjimas draudžiamas** (–eiti draudžiama). *Kviečiame į koncertą. Įėjimas laisvas.* (Taisyti neįmanoma.) *Jau antras mėnuo* (–antrą mėnesį) vartuju šiuos vaistus, bet nieko nepadedą. *Tikras švaruolis maudosi kas rytas vakaras* (–rytą vakarą). *Visi sustojo keli žingsniai* (–per kelis žingsnius, už kelių žingsnių) nuo jų.

KILMININKAS

Kilmininkas klaidingai vartojamas su žodžiais, kurie valdo ne kilmininką, o kitą linksnį ar prielinksninę konstrukciją.

Kilmininkas **nevertotinas veiksmo objektui reikšti su veiksmažodžiais:**

prieiti ko: =prieiti ką, prie ko: **Priėjome išvados** (=prie išvados / Priėjome išvadą / Padarėme išvadą / oficialiai – Nusprendėme), kad tokią tvarką reikia keisti. Plg. Vyras priėjo prie muštynių (ne muštynes). **Kokios išvados** (=Prie kokios išvados; Kokią išvadą) priėjo komitetas? (arba Kokią išvadą padarė komitetas?) (Plg. Priėjo prie miško. Priėjo mišką.) **Abiem pusėm priimtino susitarimo** nebuvo prieita (=Prie abiem pusėms priimtino susitarimo nebuvo prieita; Nebuvo prieitas ... priimtinas susitarimas; Priimtino susitarimo abi pusės nepasiekė, nerado).

siekti ko (kiekio reikšme): =siekti ką: Žuvies svoris siekė **kilogramo** (=kilogramą). Jo ūgis siekia **dvieju metrų** (=du metrus). (Plg. Kariai siekė pergalės. Kolektyvas pasiekė puikių rezultatų.)

Skaitvardžiais apibrėžtų bei kiekio reikšmės daiktavardžių kilmininkas **nevertotinas lyginamajai kiekybei reikšti su aukštesniojo laipsniorieveiksmiais** (ne) **daugiau, (ne) mažiau, (ne) ilgiau, (ne) trumpiau, (ne) anksčiau, (ne) vėliau** ir pan.:

Salėje telpa ne daugiau dviejų šimtų (=ne daugiau kaip du šimtai; ne daugiau negu (nei) du šimtai) žmonių. *Krovinytis sveria daugiau tonos* (=daugiau negu (nei) toną; daugiau kaip toną; per toną; toną su viršum). *Ateik ne anksčiau trečios valandos* (–ne anksčiau kaip trečią valandą). *Net patys išstvermingiausi pasitraukia iš trasos anksčiau laiko / pirma laiko* (–anksčiau negu kiti).

Pastaba. Su kitos reikšmės daiktavardžiais kilmininkas – ne klaida: *Jam jūra žemiau kelių. Toliau savo nosies nemato.*

Kilmininkas leistinas, kai kalbama apie vertikalią padėtį: *Lėktuvas nukrito 6 kilometrai šiauriau Talino.*

Abstrakčiųjų daiktavardžių vienaskaitos kilmininkas netinka tiesioginiam objektui reikšti, kai tas objektas apibūdinamas nedalijamos ypatybės pažyminiu (*didelis, milžiniškas, begalinis, lemiamas, svarbus, geras, tam tikras* ir pan.):

Apgalvota diplomatija turi didelės reikšmės (=didelę reikšmę). Apgalvota diplomatija gali turėti lemiamos įtakos (=lemiamą įtaką). (Apgalvota diplomatija turi reikšmės (t. y. dalį reikšmės) / reikšmę.) Kompiuterių parodos eksponatai kėlė didžiulio susidomėjimo (=didžiulį susidomėjimą). Grupės koncertai turėjo milžiniško pasisekimo (=milžinišką pasisekimą).

Taisyklingi sakiniai: *Turiu vilties* (t. y. truputėlį vilties) / *viltį, kad vaikas pasveiks. Ar tu turi proto* (t. y. truputėlį proto) / *protą.*

Pastaba. Abstrakčiųjų veiksmažodinių daiktavardžių kilmininkas, einantis objektu be pažyminio – ne klaida: *Turi reikšmę/ reikšmės. Padarė poveikį / poveikio.*

Įmonių, įstaigų ir organizacijų vadovų, padalinių ir veiklos barų vadovų pavadinimus reikia vartoti su kilmininko formos priklausomuoju žodžiu:

komercijos direktorius, kokybės inspektorius, vidaus rinkos vadybininkas, rinkodaros ir ekonomikos direktorius ir pan.

Jei pareigų pavadinimas rodo žodžių junginiu reiškiamą pavaldumo santykį (*direktoriaus pavaduotojas, inžinieriaus padėjėjas*) ir veiklos barą, tai veiklos barui nusakyti vartotina **naudininko forma** (pareigų pavadinimai gali būti vartojami arba su žodžiu *reikalams* arba be jo): *direktoriaus pavaduotojas gamybos reikalams/ gamybai; viršininko pavaduotojas ryšiams su užsieniu; įmonės atstovas spaudai).*

Kitais atvejais priimtinos ir kilmininko formos: *prorektorius mokslo reikalams/mokslui; arba mokslo (reikalų) prorektorius.*

NAUDININKAS

Naudininko objektui reikšti negalima sakyti su tokiais žodžiais:

atitikti kam: =atitikti ką: *Nuorašas atitinka originalui (=originalą).*

neatitikti kam: =neatitikti ko: *Pasiūla dar neatitinka paklausai (=paklausos).*

kreipti dėmesį kam: =kreipti dėmesį į ką: *Daug dėmesio kreipiame anglų kalbos mokymui (=į anglų kalbos mokymą). Nekreipkite dėmesio tam šurmuliui (=į tą šurmulį).*

linkti kam: =linkti į ką: *Studentas labai linkęs mokslui (=į mokslą).*

panašus, -i kam: =panašus, -i į ką: *Šiam atvejui (=Į šį atvejį) panašus kitas.*

prisitaikyti kam: =prisitaikyti prie ko: *Nuvažiavęs į svetimą kraštą prisitaikiau naujoms gyvenimo sąlygoms (=prie naujų gyvenimo sąlygų).*

sutelkti dėmesį kam: =sutelkti dėmesį į ką: *Dabar sutelkime dėmesį šiai schemai (=į šią schemą).*

užjausti kam: = užjausti ką: *Visi užjautėme bendradarbei (=bendradarbę).*

...

Naudininkas **nevartojamas daiktui apibūdinti, kai nereikiama paskirtis:** *nuostolis 4000 litų sumai (=4000 litų (sumos) nuostolis); atlikta darbų 7000 litų sumai (=už 7000 litų).*

Naudininkas **netinka konkrečiau laiko ribai arba momentui reikšti, kai nežymima paskirtis:**

Duomenis turite pateikti gegužės 20 dienai (=20 dieną). Šiai valandai (=Šią valandą) rezultatai dar nepatiksinti. Sausio 1 dienai (=Iki sausio 1 dienos) išnagrinėta 600 bylų. Atlikti patikrinimą

lapkričio 1 dienos **stoviui** (=Atlikti lapkričio 1 dienos būklės patikrinimą; Patikrinti lapkričio 1 dienos būklę).

Pastaba. Veiksmažodžiams bei paskirčiai reikšti naudininkas – ne klaida: Išvažiavo vienai dienai. Posėdį atidėjo kitai savaitei. Lešų skyrė tik šiam mėnesiui.

Naudininko **negalima vartoti su judėjimo reikšmės veiksmažodžiais tikslui reikšti:**

eiti: Išėjo **pietums** (=pietų, pietauti).

rinktis: Susirinko **posėdžiui** (=į posėdį, posėdžiauti, posėdžio).

vaziuoti: Viršininkas išvažiavo **svarbiam susitikimui** (=į svarbų susitikimą).

vykti: Vykstame oficialiam **vizitui** (=oficialaus vizito; su oficialiu vizitu).

...

Kilus klausimams (=klausimų), skambinkite ... **Kilus abejonėms** (=abejonių) kreipkitės į ...

Vietoj abstrakčių veiksmažodinių daiktavardžių su **-imas (-ymas)** naudininko su kilmininku **daikto paskirčiai reikšti vartotina bendratis su naudininku:**

Investicinių projektų **įgyvendinimui** (=investiciniams projektams įgyvendinti) finansinė parama skiriama iš ES struktūrinių fondų. **Pinigai įsiskolinimo dengimui** (=įskolai, įsiskolinimui dengti). Administracija išpareigoja nutraukus sutartį visiškai kompensuoti globos namams išlaidas, panaudotas asmens **socialinės globos teikimui** (=socialinei globai teikti).

Apie pareigų pavadinimų formų su naudininku vartojimą žr. temoje „Kilmininkas“.

GALININKAS

Su kai kuriais veiksmažodžiais galininkas pavartojamas klaidingai, nes tie veiksmažodžiai valdo ne objekto galininką, o kilmininką, naudininką ar įnagininką.

Galininkas **nevertotinas neapibrėžtam daiktų kiekiui ar daikto daliai reikšti** (vietoj dalies kilmininko), **ypač su turėjimo, žinojimo, mainų reikšmės veiksmažodžiais** (turėti, duoti, gauti, pirkti, parduoti, rasti ...):

Reikalinga sekretorė, mokanti užsienio **kalbas** (=kalbų). Visi mes darome **klaidas** (=klaidų). Man prašom **dvi juodas kavas** (=du /puodelius/ juodos kavos) ir vieną **arbatą** (=puodelį, stiklinę/ arbatos). **Karštą vandenį** (=Karšto vandens) turime kartą per savaitę.

Galininko **nevertojame tiesioginiam objektui greta neigiamojo veiksmažodžio reikšti (vietoj kilmininko):**

Nedarinėk **duris** (=durų). Negirk **pradžią** (=pradžios), girk pabaigą. Jeigu daugiau nenorite gauti **pranešimus** (=pranešimų), paspauskite nuorodą <http://www.valstybe.com>

Galininkas **netinka objektui reikšti su šiais veiksmažodžiais:**

atstovauti ką =atstovauti kam: Jie konferencijoje atstovaus **Lietuvą** (=Lietuvai).

teisėjauti ką = teisėjauti kam: Kas teisėjaus **šias bylas** (=šioms byloms)?

Galininkas **nevertotinas su judėjimo reikšmės veiksmažodžiais tikslui arba siekimui reikšti, kai tas galininkas vienas be bendratis neįmanomas:**

Atvyko skaityti **paskaitas** (=paskaitų). Nuvažiavo atsiimti **dokumentus** (=dokumentų).

INAGININKAS

Yra žodžių, su kuriais įnagininkas vartojamas klaidingai, nes tie žodžiai reikalauja kito linksnio, rečiau – prielinksninės konstrukcijos.

Įnagininkas **nevertotinas reikšti objektui su pilnį žyminčiais veiksmažodžiais:**

- gausėti** Fonoteka gausėja **įrašais** (=Fonotekoje gausėja (daugėja) įrašų).
prikimšti: Kišenės prikimštos **pinigais** (=pinigų).
pikrauti: Lentynos pikrautos **knygomis** (=knygų).
pildyti: Pripildyk puodą **vandeniu** (=vandens). Autobusas pripildytas **keleiviais** (=keleivių). **Užsipildžiau** automobilio baką **benzinu** (=prisipildžiau ... benzino).

...

Įnagininkas **netinka kokybės turiniui su gausą žyminčiais būdvardžiais reikšti:**

- dosnus, -i:** Jis dosnus **pažadais** (=pažadų).
gausus, -i: Kraštas gausus **miškais ir upėmis** (=Krašte gausu miškų ir upių).
turtingas, -a: Praėjęs sezonas buvo turtingas **įdomiais renginiais** (=Praėjusį sezoną buvo daug, gausu įdomių renginių). Ar esi turtingas **pinigais** (=pinigų)?

Įnagininko **negalima vartoti veikėjui ar būsenos sukėlėjui (bet ne priemonei) reikšti su neveikiamosios rūšies dalyviais:**

Nusikaltimas padarytas mažiausiai **dviem žmonėmis** (=dviejų žmonių; Nusikaltimą padarė mažiausiai du žmonės). Bičiulis buvo priblokštas **tu įvykiu** (=to įvykio). Buvome nuliūdinti **tokiu jo elgesiu** (=tokio jo elgesio; Mus nuliūdino toks jo elgesys).

Nevartotinas daiktavardžių įnagininkas su veiksmažodžio būti formomis nuolatinei (nekintamai) būsenai reikšti:

Šios įmonės **steigėju** (=steigėjas) yra miesto savivaldybės tarybos narys. Tai išlieka ginčų **objektu** (=objektas). Sprendžiant iš akcento jis galėjo būti **lenku** (=lenkas). Kas buvo šio gaisro **priežastimi** (=priežastis; Kokia buvo šio gaisro priežastis)? Jis pasidarė **nepasiekiamu** (=nepasiekiamas). Jeigu norime pabrėžti laikinumą, tinka įnagininkas: Savaitgalio išvykoje į Paryžių mūsų gidu buvo Turizmo informacijos centro darbuotojas.

Būdvardžių (ar būdvardiškai vartojamų žodžių) įnagininkas netinka būsenai reikšti:

- vietoj** Sąraše jis buvo **pirmuoju** (=pirmasis), todėl atrodė **tokiu patenkintu** (=toks patenkintas). Kas nenori tapti **turtingesniu** (=turtingesnis)?
vietoj Vien pinigai nepadaro žmogaus **laimingu** (=laimingo).
kilmininko:
vietoj Lengva žmogui būti **geru** (=geram), sunkiau – **teisingu** (=teisingam). Tai padėtų jam tapti **profesionalesniu** (=profesionalesniam).
vietoj Sunkumai ją privertė būti **taupesne** (=taupesnę) ir **išradingesne** (=išradingesnę).
galininko: Kas jį **tokiu** (=tokį) padarė?

Pastaba. Su veiksmažodžiais *laikyti, (pa)vadinti* įnagininkas – ne klaida: *Jį laikė gražiu, bet lengvabūdišku. Jis padėtį pavadino pavojinga. Jis laikomas mirusiu / miręs.*

VIETININKAS

Vartojant vietininką daroma bene daugiausia klaidų.

Vietininkas **netinka būsenos patyrėjui reikšti:**

Žmoguje (=Žmogaus) viskas turi būti gražu: ir veidas, ir drabužiai, ir siela, ir mintys. (A. Čechovas) **Jame** (=Jam) netikėtai kilo puiki mintis. Aš tik stebiuosi, iš kur atsiranda **žmoguje** (=žmogui) tiek jėgos.

Tokį vietininką taisydami galime rinktis arba naudininką, arba kilmininką, žiūrint koks mūsų noras ką pabrėžti: subjektą, kuriam kyla kokia nors būseną, ar pačią būseną, kuri kam priklauso. Kartais vengdami vietininko turime keisti ir sakinio veiksmažodžius ar pageduoti visą sakinį: *Šis būdo bruožas Vilmoje išlikęs* (=Šį būdo bruožą Vilma tebeturi; *Šio būdo bruožo Vilma nėra praradusi*).

Vietininkas **neteiktinas veikimo ar būsenos sričiai (bet ne vietai) reikšti, ypač su žodžiais:**

gabus, -i: Ji gabi ir **moksle**, ir **sporte**, ir **muzikoje** (=ir mokslui, ir sportui, ir muzikai).

įsitikinti: Spėjau įsitikinti jų **teisingume** ir **sąžiningume** (=teisingumu ir sąžiningumu).

įtarti: Asmuo įtariamas sunkiame **nusikaltime** (=sunkiū nusikaltimu; padaręs sunkū nusikaltimą; sunkiai nusikaltęs).

nusimanyti: Menkai nusimanau **mašinos** (=apie mašinas). Jis neblogai nusimano **ekonomikoje** (=apie ekonomiką; išmano ekonomiką).

nutuokti: Ką jis nutuokia (išmano) **tame versle** (=apie tą verslą).

prisipažinti: Prisipažino meilėje (=mylįs, kad myli; pasisakė mylįs, kad myli).

...

Brolis dirba prekyboje. Jie dalyvauja valdymo procesuose – šiais atvejais vietininkas veiklos sričiai nusakyti nelaikomas kalbos klaida.

Neteiktinas vietininko vartojimas daikto būviui, būsenai ar požymiui reikšti:

apimtyje: Atlikome tyrimus plačioje **apimtyje** (= plačios apimties, didelius tyrimus).

atstume: Ūkinė veikla draudžiama 50 metrų **atstume** (= atstumu; per 50 metrų).

aukštumoje: Vakara pasirodė **aukštumoj** (=gerai, puikiai, pagirtinai).

būklėje: Pastatas yra **avarinėje būklėje** (=Pastatas avarinis; avarinės būklės; Pastato būklė avarinė).

dvitomyje (tritomyje ir pan.): Raštai išleisti **dvitomyje** (=dvitomiu, dviem tomis).

egzemplioriuose: Sutartį išspausdink **keturiuose egzemplioriuose** (=keturiais egzemplioriais).

eigoje: **Posėdžio eigoje** (=Svarstymo metu, per svarstymą) iškilo naujų klausimų.

etatuose: Jis dirba dviejuose **etatuose** (=dviem etatais; turi du etatus).

formoje: Kokioj **formoj** (=Kokia forma) atsiskaitysime? Sportininkas šiandien **blogoj formoj** (=prastos, blogos formos).

galioje (būti, pasilikti): Šis įstatymas tebėra **galioje** (=tebegalioja).

ipakavime: Prekę gavome popieriniame **ipakavime** (=ipakuotą į popierių; su popierine pakuote).

kalboje: Skaitė paskaitą anglų **kalboje** (=anglų kalba; angliškai). Prekės aprašymas yra tik prancūzų **kalboje** (=kalba).

lygyje: Konkursas vyko **aukštame lygyje** (=buvo aukšto lygio; vyko puikiai; buvo gerai organizuotas).

medžiagoje(atlikti): Iškalti paminklą **granite** (=iš granito).

normoje: Viskas **normoj** (=normalu). Prietaisas jau **normoj** (=veikia normaliai).

nuosavybėje: Inventorius yra bendrovės **nuosavybėje** (=yra bendrovės nuosavybė; priklauso bendrovei).

nuotaikoje: Vakara viršininkas buvo **ne nuotaikoj** (=be nuotaikos; prastos nuotaikos; prastai nusiteikęs).

nuotolyje: Jų namai stovi šimto metrų **nuotolyje** (=už šimto metrų; šimtas metrų nuo upės).

originale: Knygą buvau skaitęs **originale** (=originalo kalba).

pardavime: Nauja plokštelė jau **pardavime** (=parduodama)! Šiandien **pardavime** (=parduodami) nauji moteriški puspalciai.

pavidale: Prekės gautos **fasuotame pavidale** (=fasuotos).

rankraštyje: Skačiau šį veikalą **rankraštyje** (=nespausdintą; šio veikalo rankraštį).

ryšyje su: Mes esam **ryšyje** (=susiję) su kitais žmonėmis.

ritme: Šokome valso **ritme** (=ritmu).

sąlytyje su: Jis visą laiką buvo **glaudžiame sąlytyje** (=glaudžiai susijęs) su teisės mokslu.

stadijoje:	Turime sunkumų ir esame laukimo stadijoje (=tebelaukiame). Viskas tebėra projektų stadijoje (=projektai; projektuojama). Pataisos yra svarstymų stadijoje (=svarstomos).
statuse:	Valdyboje dirbs tie patys žmonės, tik naujame statuse (=tik įgis (turės) naują statusą; tik statusas bus naujas).
stiliuje:	Jis mėgsta rengtis sportiniame stiliuje (=pagal sportinį stilių; sportiškai).
stovyje:	Policininkai jį rado girtame stovyje (=girtą). Pirksiu automobilį gerame stovyje (=gerą/gerai prižiūrėtą automobilį).
sudėtyje:	Komitetas susirinko pilnoje sudėtyje (=visos sudėties; visas). Komanda žaidžia tokioje sudėtyje (=tokios sudėties) ...
sumoje:	Viso (=Iš viso) pirksiu prekių dviejų tūkstančių litų sumoje (=už du tūkstančius litų). Bendroje sumoje (=Iš viso) turime 3 tūkstančius litų pelno.
tame:	Bendrovė nedirba, o dalykas tame (=tas; toks), kad negauname žaliavų (=Bendrovė nedirba, mat negauname žaliavų). Reikalas tame (=tas; toks; Atsitiko taip), kad baigėsi benzinas.
tame skaičiuje:	Remontui skirta 9000 tūkst. Lt, tame skaičiuje (=iš jų; iš to skaičiaus) 5000 Lt montavimo ir apdailos darbams.
tame tarpe:	Tokių konkursų, tame tarpe (=tarp jų; iš jų ir) seniesiems miesto namams restauruoti, reikėtų skelbti daugiau.
tempe:	Pamėginkime sugroti šį kūrinį greitesniame tempe (=greitesniu tempu; greičiau).
variante, variantuose	Apsvarstykime tolesnius veiksmus įvairiuose variantuose (=įvairiais variantais).

Vietininko negalima vartoti būsenos priešasčiai, pagrindui reikšti:

išdavoje:	Pervargimo išdavoje (=Dėl pervargimo; Pervargęs) organizmas nusilpsta.
įtakoje:	Sausros įtakoje (=Dėl sausros) gausime menkesnį derlių.
pasekmėje:	Gaisro pasekmėje (=Dėl gaisro) įmonė neteko dalies savo turto.
pasėkoje:	To pasėkoje (=Dėl to; Todėl; Dėl viso to) prasidėjo nemiga.
poveikyje:	Įtempto darbo poveikyje (=Dėl įtempto darbo; Nuo įtempto darbo) pablogėjo sveikata.
rezultate:	Rezultate (=Rezultatas –) du pėstieji sužaloti.
sąryšyje su:	Jis atleistas iš pareigų sąryšyje su perėjimu (=ryšium su perėjimu; nes perėjo) į kitą darbą.

...

Vietininkas netinka veiksmo būdui ar laikui reikšti (ypač vietoj prieveiksmių):

daugelyje atvejų:	Sumanymai daugelyje atvejų (=daugeliu atvejų; daugiausia; dažniausiai) pavykdavo.
daugumoj(e):	Verslo mokosi daugumoje (=daugiausia; dažniausiai) jauni žmonės. Bendrovė dirba daugumoj (=daugiausia) moterys.
didžiumoje:	Šiandien tas veikėjas didžiumoje (=iš esmės, beveik visai) užmirštas.
eilėje atvejų:	Dėl avarijų eilėje atvejų (=dažnai, neretai) būna kalti išgėrę vairuotojai.
esmėje:	Niekas esmėje (=iš esmės) nepasikeitė.
pagrindė:	Tyrimas pagrindė (=apskritai, iš esmės) baigtas.
paskutinėje eilėje:	Ši klausimą aptarsime paskutinėje eilėje (=paskutinį; paskiausia; pabaigoje).
pilnumoje:	Remontą baigėme pilnumoje (=visai, visiškai, iki galo).
pirmoje eilėje:	Pirmoje eilėje (=Pirmiausia; Iš pradžių) sudarykime darbo planą.
principe:	Principe (=Iš principo; Beveik) su tavimi sutinku.

tikrenybėje, tikrumoje: *Tikrumoje* (=Iš tikrųjų; Iš tiesų; Iš tikro) viskas buvo kitaip.
visumoje: *Padėtis visumoje* (=apskritai) nėra bloga, tačiau reikia, kad valdyba išskirtų (=skirtų) pinigų.

...

Vietininkas **nevartojamas kaip prielinksnis ar polinksnis laiko tarpui reikšti:**

bėgyje: *Turime atsiskaityti mėnesio bėgyje* (=per mėnesį; šį mėnesį).
laike: *Sprendimas gali būti apskundžiamas laike 10 dienų* (=per 10 dienų).
laikotarpyje: *Poros savaitių laikotarpyje* (=Per pora savaitių; Poros savaitių laikotarpiu) reikia atlikti ekspertizę.

Esu atostogose, esu komandiruotėje, esu pensijoje – nelaikomos kalbos klaidomis laiko tarpui reikšti (klaida – *randuosi atostogose*), tačiau keičiama kitais variantais: *atostogauju, išvykęs (-usi) į komandiruotę, esu pensininkas (-ė)*.

Rengiant linksnių temą naudotasi doc. A. Pupkio, doc. dr. Linos Murinienės, dr. R. Miliūnaitės seminarų pranešimais.

PRIELINKSNIŲ VARTOJIMAS

Prielinksnis yra nekaitoma kalbos dalis, kuri paprastai eina su linksniu ir rodo linksniuojamojo žodžio ryšį su kitais žodžiais. Atsiradę prie linksnio, pastarojo reikšmę jie pakeičia, suteikia naują atspalvį. Dėl to kalba pasidaro tikrai lanksti, ir mes galime perteikti įvairiausias vietas, laiko ir kitokius santykius.

Lietuvių kalbos prielinksniai vartojami su kilmininku, galininku ir įnagininku. Jie niekada nevartojami su vardininku, vietininku ir šauksmininku.

Su kilmininku vartojami prielinksniai *ant, arti, be, dėka, dėl, iš, iki, lig(i), nuo, prie, šalia, tarp, virš* ir nemažai kitų.

Su galininku vartojami prielinksniai *apie, aplink, į, pagal, pas, paskui, per, prieš, pro* ir kiti.

Su įnagininku vartojami prielinksniai yra tik *su, sulig, ties*.

PAGRINDINĖS PRIELINKSNIŲ VARTOJIMO KLAIDŲ GRUPĖS

1. Bendrinei kalbai gali netikti pats prielinksnis – tai žodžio parinkimo klaida: *apart* (=be, išskyrus), *laike* (=per).

2. Prielinksnis gali būti pavartotas ne toje vietoje, kur turėtų būti (žodžių tvarkos klaida): *dėka ko nors* (=ko nors padedama, ko nors dėka) ar pan.

3. Prielinksnis gali būti pavartotas ne su tuo linksniu, kaip įprasta bendrinėje kalboje.

4. Viena ar kita reikšmė gali netikti visa prielinksninė konstrukcija, t. y. visas prielinksnio ir linksniuojamojo žodžio junginys.

Klaidingai pavartotą prielinksninę konstrukciją taisant dažniausiai reikia keisti ir prielinksinį, ir linksnį. Didžiausios prielinksnių vartojimo klaidos atsirado dėl kitų kalbų įtakos.

ANT

Ant nevartotinas:

1. Veiksmažiodyje, *Dirba ant dviejų staklių* (=dvejomis staklėmis) nesusijusiai su vieta, reikšti:

2. Objektui reikšti su būdvardžiais:

apstus: *Ruduo apstus ant obuolių* (=apstus obuolių; Rudenį apstu obuolių)

gabus: *Ji gabi ant kalbų* (=kalboms)

godus: *Nebūk godus ant svetimo gero* (=svetimo gero)

šykštus: *Ji visada šykšti ant pinigų* (=pinigų)

- turtingas:** *Šiomet esam turtingi ant bulvių* (=bulvių; Šiomet turim daug bulvių)
- ...
3. Veiksmo objektui reikšti su veiksmažodžiais:
keisti ant ko =keisti į ką: *Paprašė keisti batus ant mažesnių* (=į mažesnius; mažesniais).
mainyti ant ko =mainyti į ką: *Išmainė litus ant eurų* (=į eurus).
skųstis ant ko =skųstis kuo: *Interesantas skundžiasi ant kaimyno* (=kaimynu).
4. Daikto matmenims ar dydžių santykiui žymėti: *Kabineto matmenys 3 ant 4 metrų* (=3 iš 4 metrų; 3 ir keturi metrai). *Žemėlapio mastelis 1 ant 1000* (=1 su 1000). *Valiklio pilkite vieną šaukštelį ant 5 litrų* (=5 litrams; į 5 litrus) vandens. *Batai ant aukštų kulnų* (=aukštais kulnais; aukštakulniai batai). *Šiuo metu esu ant biuletenio* (=turiu nedarbingumo pažymėjimą). *Nuvažiavo ant stoties* (=į stotį), bet pavėlavo *ant autobuso* (=į autobusą). *Ką kalbėjo ant pasitarimo* (=pasitarime)?
5. Daikto požymiui, nesusijusiam su vieta, reikšti: *Dirba ant dviejų etatų* (=dviem etatais; turi du etatus; eina dvejus pareigas. Jie gyvena *ant buto* (=nuomoja butą)
6. Vietai reikšti, kai žymimas ne paviršius, o nurodoma kryptis į vidų arba buvimas viduje: *Pakvietėme svečių ant pietų* (=pietų; pietauti). *Išrašė baudą ant penkių šimtų litų* (=penkių šimtų litų baudą)
7. Laikui reikšti: *Į komandiruotę išvyko ant dviejų dienų* (=dviems dienoms). *Atidėkim šį reikalą ant pirmadienio* (=pirmadieniui). *Tą klausimą svarstykite ant galo* (=gale; pabaigoje)
8. Veiksmo ar būsenos pobūdžiui reikšti: *Dirba ant dviejų etatų* (=dviem etatais; turi du etatus; eina dvejus pareigas. Jie gyvena *ant buto* (=nuomoja butą)
9. Paskirčiai, siekimui, veiksmo tikslui reikšti: *Pakvietėme svečių ant pietų* (=pietų; pietauti). *Išrašė baudą ant penkių šimtų litų* (=penkių šimtų litų baudą)

APIE

Apie nevertotinas veiksmo objektui reikšti su žodžiais:

- domėtis apie ką** =domėtis kuo: *Direktorius per mažai domėjosi apie darbo sąlygas* (=darbo sąlygomis)
- ginčytis (ginčas) apie ką** =ginčytis (ginčas) dėl ko: *Apie ką* (=Dėl ko) *čia ginčijatės? Kilo ginčas apie pelno paskirstymą* (=dėl pelno paskirstymo); *kaip paskirstyti pelną*
- rodyti apie ką** =rodyti ką: *Ši lentelė rodo apie išnagrinėtų bylų skaičiaus kitimą* (=išnagrinėtų bylų skaičiaus kitimą; kaip kinta išnagrinėtų bylų skaičius)
- skųstis (skundas) apie ką** =skųstis kuo, dėl ko; skundas dėl ko: *Gauname nemaža skundų apie pieno kokybę* (=dėl pieno kokybės)

Į

Į nevertotinas veiksmo objektui reikšti su žodžiais:

- atsiliepti į ką** („daryti poveikį“) =atsiliepti kam: *Nemiga visada atsiliepia į darbingumą* (=darbingumui)
- įsimylėti į ką** =įsimylėti ką: *Jaunimas įsimylėjęs į tą dainininką* (=tą dainininką)
- įtaka (daryti įtaką) į ką:** *įtaka (daryti įtaką) kam: Tėvų elgesys visada daro įtaką į vaikus* (=vaikams)
- nurodyti į ką** =nurodyti ką: *Vadovas nurodė į keletą darbo trūkumų* (=keletą darbo trūkumų)
- poveikis (daryti poveikį) į ką** =poveikis (daryti poveikį) kam: *Aptarė naujų vaistų poveikį į organizmą* (=organizmui)
- skirti dėmesį, dėmesio į ką** =skirti dėmesį, dėmesio kam: *Skirkite daugiau dėmesio į interesantą* (=interesantui)

spaudimas (daryti spaudimą) į ką =spaudimas (daryti spaudimą) kam: Jie darė spaudimą **į mūsų darbuotojus** (=mūsų darbuotojams)
veikti į ką =veikti ką: Orai labai veikia **į žmonių nuotaikas** (=žmonių nuotaikas)

2. Į nevertotinas laiko tarpui, per kurį (į)vyksta, kartojasi veiksmas, reikšti: *Posėdžiai vyksta kartą **į mėnesį*** (=per mėnesį)

Pasakymai *teisė į* ir *teisė su bendratimi* bendrinėje kalboje vartojami kaip lygiaverčiai normos variantai, prielinksnio *į* konstrukcija būdingesnė oficialiesiems stiliams, pvz.: *Tai mūsų teisė į normalų gyvenimą* (arba *gyventi normalų gyvenimą; teisė normaliai gyventi*). Straipsnyje numatyta kiekvieno asmens *teisė į nuomonės reiškimo laisvę* (arba *reikšti nuomonės laisvę*) (žr. Kalbos patarimai. Kn. 2: Sintaksė: 2. Prielinksnių ir polinksnių vartojimas, Vilnius, 2003, p. 46).

IKI

Iki nevertotinas būviui beasmeniame sakinyje reikšti: *Dabar jam **ne iki šokių*** (=ne šokiai rūpi). *Dabar jam **ne iki egzaminų*** (=ne egzaminai galvoje; ne egzaminai rūpi)

IŠ

Iš nevertotinas su žodžiais *nutarimas, pranešimas, protokolas, raštas* ir pan. *Remsimės nutarimu **iš sausio 7 dienos*** (=sausio 7 dienos nutarimu). *Reikia patikrinti protokolą **iš balandžio 23 dienos*** (=balandžio 23 dienos protokolą)

parašymo datai žymėti: Nevertotinas junginys **iš kalno** (=iš anksto): *Viskas **iš kalno*** (=iš anksto) susitarta

NUO

Nuo nevertotinas reiškiant:

1. Kieno nors atstovavimą kokiai nors šaliai ar kolektyvui: *Seminare dalyvavo **atstovai nuo 60 savivaldybių*** (=60 savivaldybių atstovai)
2. Asmenį, iš kurio kas nors gaunama, atimama, vietą, iš kurios kas nors gaunama: *Gavome **nuo*** (=iš) *jų prašymą. Ko nori **nuo*** (= iš) *manęs?*
3. Neveikiamosios rūšies veiksmo atlikėją: *Prisakyta **nuo daktaro*** (=daktaro) *sunkiai nedirbti*
4. Šalinamąjį objektą: *Nuvalyti **gatvę nuo sniego*** (=sniegą nuo gatvių). *Nuvalyti **aikštę nuo lapų*** (=lapus nuo aikštės)

Nuo nevertotinas junginiuose **atskaitymai nuo pelno** (=iš pelno), **kartas nuo karto**, **laikas nuo laiko** (=kartais, kartkartėmis, kartkarčiais, retai)

PAS

Pas nevertotinas:

1. Nuosavybei, priklausymui, turėjimui žymėti: ***Pas ką** yra klausimų* (=Kas norėtų paklausti? Kas turi klausimų?)
Pas tave (=Tavo) *negerai parašyta. Einu **pas save*** (=Į savo kabinetą, kambarį ar pan.)
2. Veiksmo adresatui, nesusijusiam su vieta, reikšti su veiksmožodžiais:
Atsiprašyti: *Atsiprašyk **pas vedėją*** (=vedėjo)
gauti: ***Pas ką*** (=Iš ko) *gavai tą leidinį?*
gimti: ***Pas ją*** (=Jai) *gimė sūnus*
imti: *Jis paėmė **pas mane*** (=iš manęs) *pinigus*
įsigyti: *Jis sakė įsigijęs tą daiktą **pas turgaus prekeivį*** (=iš turgaus prekeivio)
klausti: *Paklausėme **pas praeivį*** (=praeivio), *kur yra toji gatvė*

<i>kreiptis:</i>	Informacijos kreipkitės pas sekretorę (= į sekretorę)
<i>pirkti:</i>	Pirkau pas jį (=iš jo) grotuvą
<i>prašyti:</i>	Prašysiu pas vedėją (=vedėjo), kad išleistų porai valandų
<i>reikalauti:</i>	Pažymėjimo reikalaukite pas buhalterę (=iš buhalterės)
<i>skambinti:</i>	Skambink pas direktorių (=direktoriui) iš ano kabineto
<i>skolintis:</i>	Pinigų teko skolintis pas giminaičius (=iš giminaičių)
<i>skųstis:</i>	Skųsiuosi pas patį merą (=pačiam merui)
<i>sužinoti:</i>	Tvarkaraštį sužinosiu pas kolegą (=iš kolegos)
<i>šauktis:</i>	Susirgęs šaukis pas daktarą (=daktaro)
<i>teirautis:</i>	Dėl komandiruotės teiraukitės pas vedėją (=vedėjo)
<i>vogti:</i>	Pas kaimynus (=Iš kaimynų; Kaimynams) pavogė kompiuterį

PO

Po su įnagininku nevertotinas veiksmo būdai ar pagrindai reikšti: Dokumentai išduodami **po parašu** (=su parašu; pasirašytinai). Čia stovi įrenginiai **po įtampa** (=su įtampa)

PRIE

Prie nevertotinas:

1. Veiksmo sąlygoms reikšti junginiuose:

<i>prie (kokių) aplinkybių:</i>	Nusikaltimas padarytas prie sunkinančių aplinkybių (=sunkinančiomis aplinkybėmis)
<i>prie uždary durų:</i>	Posėdis vyko prie uždary durų (=už uždary durų; uždaromis durimis; neviešai; buvo uždaras)
<i>prie ligos (gripo, plaučių uždegimo ...):</i>	Prie gripo (=Sergant gripu) reikia gulėti
<i>prie (kokių) norų ir prie geriausių norų:</i>	Prie geriausių norų (=Ir geriausių norų turėdamas; Kad ir labai norėdamas) negalėsiu tavęs pasitikti
<i>prie progos:</i>	Prie progos (=Progai pasitaikius; Radę, turėdami progą) užsukite pas mus
<i>prie (kokių) sąlygų:</i>	Sunku dirbti prie esamų sąlygų (=tokiomis sąlygomis; kai tokios sąlygos; esant tokioms sąlygoms)
<i>prie (kokios) temperatūros:</i>	Prie aukštos temperatūros (=Aukštoje temperatūroje; kai aukšta temperatūra; Esant aukštai temperatūrai) ši medžiaga lydosi
...	
2. Keitimo santykiui reikšti:	Pinigai bus keičiami santykiu vienas prie keturių (=vienas už keturis; vienas su keturiais, vienas į keturis)
3. Nevertotinas junginys <i>prie ko</i> =kuo dėtas, -a:	Banko vadovybė čia ne prie ko (=niekuo dėta)

PRIEŠ

Prieš nevertotinas veiksmo objektui reikšti su žodžiais:

<i>atsakyti prieš ką</i>	=atsakyti kam: Už išpuolį jaunuoliams teks atsakyti prieš teisną (=teismui)
<i>atsiprašyti prieš ką</i>	=atsiprašyti ką, ko: Teko atsiprašyti prieš draugą (=draugo, draugo)
<i>atsiskaityti (ataskaita) prieš ką:</i>	atsiskaityti (ataskaita) kam: Darbuotojai turėjo atsiskaityti prieš vedėją (=vedėjui). Tai bus rimta ataskaita prieš kolektyvą (=kolektyvui)
<i>atsispirti prieš ką</i>	=atsispirti kam: Sunku buvo atsispirti prieš įkalbinėjimus (=įkalbinėjimams)
<i>atsparus prieš ką</i>	=atsparus kam: Šis augalas atsparus prieš šalnas (=šalnomis)
<i>gintis prieš ką</i>	=gintis nuo ko: Ginsimės prieš visus (=nuo visų, kurie mus puls)

<i>neapykanta prieš ką</i>	=neapykanta kam: Ji ilgai jautė neapykantą prieš bendradarbę (=bendradarbei)
<i>pareiga prieš ką</i>	=pareiga kam: Jaučia pareigą prieš darbo draugus (=draugams).
<i>pralaimėti prieš ką</i>	=pralaimėti kam: Pralaimėjo tik prieš vieną komandą (=vienai komandai)

UŽ

Už nevertotinas junginiuose:

<i>imti (laikyti) ką už ką (pagrindą):</i>	Nutarimo projektą siūloma priimti (laikyti) už pagrindą (=pagrindu; kaip pagrindą)
<i>žaisiti už ką (nesant pavadavimo):</i>	Jis žaidžia už „Žalgirio“ komandą (=„Žalgirio“ komandoje)

SAKINIO DALIŲ IR SAKINIŲ JUNGIMAS

<i>gi</i> nevertotina priešinamajam sujungimui vietoj jungtuko <i>o</i> :	Trūksta laikinų poilsiviečių, gi (=o) ir esamos ne visos jaukios, nevilioja turistų. Jis mušė, gi (=o) mes tik žiūrėjome.

ir nevertotinas jungti žodžiams vardažodžių ir prieveiksmių stiprinamosiose konstrukcijose

<i>daug ir daug:</i>	Čia dar slypi daug ir daug (=daug, labai daug, be galo daug, itin daug) paslapčių
<i>labai ir labai:</i>	Buvome labai ir labai (=labai labai; nepaprastai; be galo) laimingi
<i>minios ir minios:</i>	Gatvėmis plaukė minios ir minios (=minių minios) žmonių
<i>tūkstančiai ir tūkstančiai:</i>	Turėjome peržiūrėti tūkstančius ir tūkstančius (=tūkstančius; tūkstančių tūkstančius) bylų
<i>Sykį</i> nevertotinas šalutiniams sąlygos sakiniams jungti:	Sykį (=jei, jeigu jau) susitikome, turime pasišnekėti. Tai ir važiuok, sykį (=jei, jeigu; kad) jau nutarei.

<i>Vietoj to, kad</i> nevertotinas su bendratimi ar padalyviu vietoj užuot:	Vietoj to, kad paaiškinti (=užuot paaiškinęs), dar labiau viską supainiojo. Vietoj to, kad ugdyti (=užuot ugde) savus darbuotojus, švaistėme lėšas kitur. Raštą vadovai nuslėpė, vietoj to, kad paskelbus (=užuot paskelbę) jį viešai.

JUNGTUKO BEI VARTOSENĄ

Jungtukas <i>bei</i> vengtinai jungti vienašėms sakinių dalims, reiškiančioms tolimas ar nepanašias sąvokas. Vietoje <i>bei</i> turi būti vartojamas jungtukas <i>ir</i> :	<i>Riboženkliai</i> vietovėje pažymi <u>žemės savininkų bei</u> (=ir) <u>valstybinės žemės</u> ribas. <i>Visi</i> apraše išvardyti sąrašai pateikiami <u>paštu bei</u> (=ir) <u>elektroninio ryšio kanalais</u> . <i>Abonentai</i> gali būti laikinos prekybos, maitinimo įmonės, namų statybos bendrijos ir kiti <u>juridiniai bei</u> (=ir) <u>fiziniai</u> asmenys

Jungtuku <i>bei</i> galima sieti tik artimas sąvokas:	<i>Ištaigos uždaviniai</i> : <...> parkų, jų infrastruktūros objektų projektų rengimo, įgyvendinimo administravimas bei priežiūra. <i>Pagrindinis tarybos tikslas</i> – daryti įtaką energijos vartojimą mažinančių ir atsinaujinančių bei aplinką tausojančių energijos technologijų plėtrai.

Jungtukas *bei* skiriasi nuo priešpriešą žyminčio jungtuko *bet*, todėl prieš nekartojamą jungtuką *bei*

nereikia rašyti kablelio.

ŽODŽIŲ TVARKA

Derinamasis arba kilmininku išreikštas nederinamasis pažyminytis neturi eiti po pažymimojo žodžio atskirai vartojamuose prekių ir kitų gaminių pavadinimuose:

restoranas Stiklinis (=Stiklinis restoranas),
silkė rūkyta (=rūkyta silkė), *dažai grindų rudi*
 (=rudi grindų dažai), *palaidinės rausvo šilko*
 (=rausvo šilko palaidinės) *trumpomis rankovėmis ir pan.*

TEISĖS AKTAI

Teisės aktai – tai kolegialios institucijos ar teisės aktų nustatytus įgaliojimus turinčio asmens leidžiami nutarimai, sprendimai, įsakymai, potvarkiai ir jais tvirtinami nuostatai, taisyklės, programos, kiti dokumentai.

SVARBIŲ LIETUVOS RESPUBLIKOS TEISĖS AKTŲ KALBĄ REGLAMENTUOJANČIŲ DOKUMENTŲ IŠTRAUKOS

Valstybinės kalbos įstatymas

2 str. Lietuvos Respublikos valstybinė kalba yra lietuvių kalba.

17 str. Lietuvos Respublikoje viešieji užrašai yra valstybine kalba.

Valstybinė kalba privaloma visų Lietuvos Respublikos įmonių, įstaigų ir organizacijų antspauduose, spauduose, dokumentų blankuose, iškabose, tarnybinių patalpų ir kituose užrašuose, Lietuvos gaminių ir paslaugų pavadinimuose bei aprašuose.

23 str. Visi viešieji užrašai turi būti taisyklingi.

24 str. <...> Už šio įstatymo nuostatų tiesioginį vykdymą atsakingi institucijų, įstaigų, įmonių, tarnybų bei organizacijų vadovai.

Teisėkūros pagrindų įstatymas

14 str. Reikalavimai teisės akto projektui ir jo rengimui

1. Teisės aktų projektai rengiami laikantis bendrinės lietuvių kalbos normų ir teisės terminijos.

Teisės aktu projektu rengimo rekomendacijos,

patvirtintos Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2013-12-23 įsakymu Nr. 1R-298

5. Teisės aktų projektai turi atitikti Teisėkūros pagrindų įstatymo 3 straipsnyje įtvirtintus teisėkūros principus ir kitus šiame įstatyme nustatytus įstatymo ir kito teisės akto formos, struktūros, turinio, teisės terminijos reikalavimus ir bendrinės lietuvių kalbos normas. Teisės aktų projektai taip pat turi atitikti Rekomendacijose ir Dokumentų rengimo taisyklėse nustatytus teisės akto formos, struktūros ir teisės technikos reikalavimus.

6.3. Svetimžodžiai keičiami lietuviškais atitikmenimis, laikantis Svetimžodžių keitimo lietuviškais atitikmenimis tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2000 m. lapkričio 6 d. nutarimu Nr. 1340 „Dėl Tarmių ir etninių vietovardžių išsaugojimo 2001–2010 metų programos ir Svetimžodžių keitimo lietuviškais atitikmenimis tvarkos aprašo patvirtinimo“, reikalavimų.

6.4. Vartojami tik sunorminti vietovardžiai.

6.5. Teisės aktų terminai turi būti tikslūs ir taisyklingi, derėti su jau galiojančių nacionalinių, ypač tos pačios srities, teisės aktų terminais. <...>

15.4. Teisės aktais tvirtinamų dokumentų pavadinimai turi turėti dokumento reikšmę. Tvirtinami ne būdai, atvejai, sąlygos ar pan., bet būdų, atvejų, sąlygų ar pan. aprašai. Jeigu būdai, atvejai ar įkainiai tik išvardijami, galima pateikti jų sąrašą.

<...>

Dokumentų rengimo taisyklės,

patvirtintos Lietuvos vyriausiojo archyvaro 2011-07-04 įsakymu Nr. V-117

4. Dokumentai rengiami laikantis bendrinės lietuvių kalbos normų ir teisinės terminijos.

14. Dokumento sudarytojo pavadinimas turi atitikti teisės aktuose nustatytą pavadinimą: <...>.

70. Teisės akto tekstas turi būti glaustas, aiškus, logiškas, jame pirmą kartą minimas pavadinimas negali būti trumpinamas. Nuorodos į kitus teisės aktus rašomos Teisės aktų projektų rengimo rekomendacijose nustatyta tvarka.

Antspaudų apyvartos įstatymas

3 str. Antspaudų gaminimas

7. Antspaudų gamintojas privalo užtikrinti, kad pagaminti antspaudai atitiktų teisės aktuose nustatytus valstybinės kalbos vartojimo ir taisyklingumo reikalavimus, kad juose būtų vartojamos autentiškos ir oficialios vietovardžių formos.

Civilinis kodeksas

II knygos „Asmenys“ II dalies „Juridiniai asmenys“ IV skyrius „Bendrosios nuostatos“

2.39 str. Juridinio asmens pavadinimas

3. Juridinio asmens pavadinimas neturi prieštarauti viešajai tvarkai ar gerai moralei ir klaidinti visuomenę dėl juridinio asmens steigėjo, dalyvio, buveinės, veiklos tikslo, teisinės formos, tapatumo ar panašumo į kitų juridinių asmenų pavadinimus, žinomesnių Lietuvos visuomenei užsienio įmonių, įstaigų ir organizacijų vardus, prekių ir paslaugų ženklus. Juridinio asmens pavadinimas neturi klaidinti dėl jo tapatumo ar panašumo į anksčiau už juridinį asmenį Lietuvos Respublikoje pateiktus registruoti, įregistruotus ar pripažintus žinomus prekių ir paslaugų ženklus.

2.40 str. Juridinio asmens pavadinimo sudarymas

1. Juridinio asmens pavadinimas yra sudaromas iš žodžių ar žodžių junginių, vartojamų perkeltine reikšme arba turinčių tiesioginę reikšmę.

2. Juridinio asmens pavadinimas turi būti sudarytas laikantis lietuvių bendrinės kalbos normų ir negali būti sudarytas tik iš tiesioginę veiklos daiktų ar paslaugų rūšį nurodančio bendrinio žodžio (žodžių) arba tik iš vietovardžio, arba tik iš kitokio žodžio, neturinčio skiriamąjo požymio.

3. Juridinio asmens pavadinimas gali būti sudarytas iš raidžių, kurios negali būti suprantamos kaip žodžiai, ir skaitmenų arba jų derinių tik tada, jeigu toks pavadinimas yra nusistovėjęs visuomenėje. Juridinio asmens, susijusio su užsienio juridiniu asmeniu ar kita organizacija, pavadinimas gali būti sudaromas taip, kad jis būtų tapatus ar panašus į užsienio juridinio asmens ar kitos organizacijos pavadinimą, jei yra šių sutikimas naudoti pavadinimą.

<...>

2.44 str. Juridinio asmens dokumentuose nurodoma informacija

1. Juridinio asmens dokumentuose, kuriuos jis naudoja turėdamas santykių su kitais subjektais, (raštuose, sąskaitose, prekybos dokumentuose ir t. t.) privalo būti nurodyta:

- 1) juridinio asmens pavadinimas;
  - 2) juridinio asmens teisinė forma;
  - 3) juridinio asmens buveinė;
  - 4) juridinio asmens kodas;
  - 5) registras, kuriame kaupiami ir saugomi duomenys apie tą juridinį asmenį.
2. Jeigu juridinis asmuo yra bankrutuojantis ar likviduojamas, apie tai taip pat turi būti pažymima šio straipsnio 1 dalyje nurodytuose dokumentuose.
3. Jeigu juridinis asmuo yra pridėtinės vertės mokesčio mokėtojas, tai mokėtojo kodas turi būti taip pat pažymimas šio straipsnio 1 dalyje nurodytuose dokumentuose.
4. Jei šio straipsnio 1 dalyje nurodytuose dokumentuose yra minimas juridinio asmens kapitalas, tai turi būti nurodomas įstatinis kapitalas ir apmokėto įstatinio kapitalo dydis.

Viešųjų pirkimų įstatymas

34 str. Skelbimo rengimas ir paskelbimas

7. Pirkimo skelbimai turi būti skelbiami lietuvių kalba. Papildomai jie gali būti skelbiami ir kitomis perkančiosios organizacijos pasirinktomis oficialiosiomis Europos Sąjungos institucijų kalbomis. Autentišku laikomas tik perkančiosios organizacijos parengtas skelbimų tekstas.

35 straipsnis. Pirkimo dokumentų turinys

5. Pirkimo dokumentai rengiami lietuvių kalba. Papildomai pirkimo dokumentai gali būti rengiami ir kitomis kalbomis.

Visuomenės informavimo įstatymas

3 str. Pagrindiniai visuomenės informavimo principai

2. Viešosios informacijos rengėjai, skleidėjai, žurnalistai ir leidėjai savo veikloje vadovaujasi Konstitucija ir įstatymais, Lietuvos Respublikos tarptautinėmis sutartimis, humanizmo, lygybės, pakantos, pagarbos žmogui principais, gerbia žodžio, kūrybos, religijos ir sąžinės laisvę, nuomonių įvairovę, laikosi profesinės etikos normų, Lietuvos visuomenės informavimo etikos kodekso (toliau – Kodeksas) nuostatų, padeda plėtoti demokratiją, visuomenės atvirumą, skatina visuomenės pilietiškumą ir valstybės pažangą, stiprina valstybės nepriklausomybę, ugdo valstybinę kalbą, tautinę kultūrą ir dorovę.

Administracinių nusižengimų kodeksas

497 straipsnis. Valstybinės kalbos nevertojimas

1. Valstybinės kalbos nevertojimas juridinių asmenų antspauduose, spauduose, blankuose, iškabose, tarnybinių patalpų ir kituose viešuose užrašuose užtraukia baudą juridinių asmenų vadovams ar kitiems atsakingiems asmenims nuo aštuoniasdešimt iki vieno šimto dvidešimt eurų.
2. Valstybinės kalbos nevertojimas Lietuvos Respublikos gaminių ir paslaugų pavadinimuose ir jų aprašuose, Lietuvoje parduodamų prekių naudojimo (vartojimo) instrukcijose užtraukia baudą juridinių asmenų vadovams ar kitiems atsakingiems asmenims nuo devyniasdešimt iki vieno šimto keturiasdešimt eurų.
3. Šio straipsnio 1, 2 dalyse numatyti administraciniai nusižengimai, padaryti pakartotinai, užtraukia baudą nuo vieno šimto septyniasdešimt iki dviejų šimtų trisdešimt eurų.

498 straipsnis. Valstybinės lietuvių kalbos komisijos nutarimų ir Valstybinės kalbos inspekcijos pareigūnų nurodymų nevykdymas

1. Valstybinės lietuvių kalbos komisijos nutarimų valstybinės kalbos vartojimo ir taisyklingumo klausimais ir Valstybinės kalbos inspekcijos pareigūnų nurodymų dėl valstybinės kalbos vartojimo nevykdymas užtraukia įspėjimą arba baudą juridinių asmenų vadovams, kitiems atsakingiems

asmenims arba kitiems nutarimų arba nurodymų nevykdantiems asmenims nuo devyniasdešimt iki vieno šimto septyniasdešimt eurų.

2. Šio straipsnio 1 dalyje numatytas administracinis nusižengimas, padarytas pakartotinai, užtraukia baudą nuo dviejų šimtų iki keturių šimtų eurų.

499 straipsnis. Valstybinės kalbos nevertojimas atliekant tarnybines pareigas

1. Valstybinės kalbos nevertojimas atliekant tarnybines pareigas (pagal nustatytą valstybinės kalbos mokėjimo kvalifikacinę kategoriją) valstybės ir savivaldybių institucijose ir įstaigose, kituose juridiniuose asmenyse užtraukia išpėjimą arba baudą juridinių asmenų vadovams, kitiems atsakingiems asmenims arba valstybinės kalbos nevertojantiems asmenims nuo šešiasdešimt iki vieno šimto keturiasdešimt eurų.

2. Šio straipsnio 1 dalyje numatytas administracinis nusižengimas, padarytas pakartotinai, užtraukia baudą nuo vieno šimto keturiasdešimt iki trijų šimtų eurų.

500 straipsnis. Valstybinės kalbos nevertojimas raštvedyboje ir susirašinėjant Lietuvos Respublikoje

1. Valstybinės kalbos nevertojimas juridinių asmenų raštvedyboje ir susirašinėjant Lietuvos Respublikoje užtraukia baudą juridinių asmenų vadovams ar kitiems atsakingiems asmenims nuo aštuoniasdešimt iki vieno šimto dvidešimt eurų.

2. Šio straipsnio 1 dalyje numatytas administracinis nusižengimas, padarytas pakartotinai, užtraukia baudą nuo dviejų šimtų iki dviejų šimtų šešiasdešimt eurų.

501 straipsnis. Dokumentų pateikimas nevalstybine kalba

1. Juridinių asmenų dokumentų nevalstybine kalba arba be vertimo į valstybinę lietuvių kalbą pateikimas valstybės ir savivaldybių institucijoms ir įstaigoms, kitiems Lietuvos Respublikos juridiniams asmenims ir fiziniams asmenims, išskyrus įstatymuose numatytus atvejus, užtraukia baudą dokumentus pateikusių juridinių asmenų vadovams ar kitiems atsakingiems asmenims nuo vieno šimto dvidešimt iki vieno šimto septyniasdešimt eurų.

2. Šio straipsnio 1 dalyje numatytas administracinis nusižengimas, padarytas pakartotinai, užtraukia baudą nuo dviejų šimtų iki dviejų šimtų šešiasdešimt eurų.

502 straipsnis. Televizijos ir radijo programų, televizijos, kino filmų nevertimas į valstybinę kalbą

1. Radijo ir (ar) televizijos programų transliuotojų ir užsakovų visuomenės informavimo audiovizualinėmis priemonėmis paslaugų teikėjų programų, televizijos, kino filmų demonstravimas be vertimo į valstybinę lietuvių kalbą, išskyrus įstatymuose numatytus atvejus, užtraukia baudą televizijos, radijo, kino teatrų vadovams nuo vieno šimto penkiasdešimt iki dviejų šimtų eurų.

2. Šio straipsnio 1 dalyje numatytas administracinis nusižengimas, padarytas pakartotinai, užtraukia baudą nuo trijų šimtų iki trijų šimtų penkiasdešimt eurų.

503 straipsnis. Autentiškų ir oficialių Lietuvos vietovardžių formų nevertojimas

1. Autentiškų ir oficialių Lietuvos vietovardžių formų nevertojimas teisės aktuose, kituose oficialiuose leidiniuose, kartografijoje, kelių ir gatvių rodyklėse, iškabose, antspauduose, komunikacijose, Lietuvos Respublikos gaminių ir paslaugų dokumentuose, vadovėliuose užtraukia baudą juridinių asmenų vadovams ar kitiems atsakingiems asmenims nuo aštuoniasdešimt iki vieno šimto dvidešimt eurų.

2. Šio straipsnio 1 dalyje numatytas administracinis nusižengimas, padarytas pakartotinai, užtraukia baudą nuo vieno šimto septyniasdešimt iki dviejų šimtų trisdešimt eurų.

[Viešojo administravimo įstatymas](#)

32 str. Administracinės procedūros kalba

1. Administracinės procedūros kalba – valstybinė lietuvių kalba.
2. Kai asmuo, dėl kurio yra pradėta administracinė procedūra, ar kiti suinteresuoti asmenys nemoka ar nesupranta lietuvių kalbos arba dėl sensorinio ar kalbos sutrikimo negali suprantamai reikšti savo minčių, administracinėje procedūroje turi dalyvauti vertėjas.
3. Vertėją pakviečia administracinę procedūrą pradėjęs viešojo administravimo subjektas arba asmuo, dėl kurio pradėta administracinė procedūra, savo iniciatyva.

INTERNETO ŠALTINIAI

[Valstybinė lietuvių kalbos komisija / Nutarimai](#)

[Valstybinė lietuvių kalbos komisija / Protokoliniai nutarimai](#)

[Valstybinė lietuvių kalbos komisija / Konsultacijų bankas](#)

[Lietuvių kalbos instituto skaitmeniniai leidiniai](#)

Lietuvių kalbos žodynas <http://www.lkz.lt/startas.htm>

Dabartinės lietuvių kalbos žodynas <http://dz.lki.lt/>

EUROVOC žodynas <http://www3.lrs.lt/pls/ev/ev.main> (ES terminų vertimas į lietuvių kalbą)

Kanceliarinės kalbos patarimai <http://kanceliariniaiatarimai.lki.lt/>

Registrų centro neatlygintina paieška Juridinių asmenų registre [VI Registrų centras](#)

LITERATŪRA

Dabartinės lietuvių kalbos gramatika. V., 1994

Lietuvių kalbos rašyba ir skyryba. V., 1992

Kalbos konsultacijos / Lietuvių kalbos institutas [sudarė A. Kupčinskaitė-Ryklienė]. V., 2003

Kalbos patarimai. Kn. 1: Gramatinės formos ir jų vartojimas. V., 2009

Kalbos patarimai. Kn. 2: Sintaksė: linksnių vartojimas. V., 2003

Kalbos patarimai. Kn. 2: Sintaksė: prielinksnių ir polinksnių vartojimas. V., 2003

Kalbos patarimai. Kn. 2: Sintaksė: įvairūs dalykai (dalyvio, pusdalyvio, padalyvio vartojimas; sakinių ir sakinio dalių jungimas ir kt.). V., 2003

Kalbos patarimai. Kn. 4: Leksika: skolinių vartojimas. V., 2005

Kunevičienė A., Pečkuvienė L., Žilinskienė V. Specialybės kalbos kultūra: vadovėlis. V., 2003

Lydeka A. Protokolo pagrindai. V., 2008

Linkevičienė N., Laužikas L. Kalbos patarimai žurnalistams. V., 1997

Murininė L. [Dalomoji 2002–2018 m. sintaksės seminarų medžiaga]

Paulauskienė A. Lietuvių kalbos kultūra: Monografija. K., 2000

Pečkuvienė L., Žilinskienė V. Specialybės kalbos patarimai: mokomasis leidinys. V., 2001

Piročkinas A. Administracinės kalbos kultūra. V., 1990

Rinkevičienė A. Dokumentų rengimo naujovės ir kalbos aktualijos. Šiauliai, 2007

Rudaitienė V., Vitkauskas V. Vakarų kalbų naujieji skoliniai. V., 1998

Šukys J. Kalbos patarimai politikams ir visiems kalbų sakytojams. V., 2000

Šukys J. Lietuvių kalbos linksniai ir prielinksniai: vartoseną ir normas. K., 1998

Valiukėnas V., Žilinskas P. J. Penkiakalbis aiškinamasis metrologijos terminų žodynas. V., 2006

Vitkauskas V. Lietuvių kalbos kirčiavimo žinynas. V., 1995

Vladarskienė R. Dokumentų tekstai ir formuluotės. V., 2017

Atmintinę parengė Alytaus miesto savivaldybės administracijos vyr. specialistė kalbos tvarkytoja

Dalytė Žukaitienė

2019-02-18

